

CIVIL-
DEPARTEMENTET

SOU^{1990:68}

Vad kostar ett statsbidrag?

*Stat-kommunberedningen
Statskontoret*

Ref KB Oc

Statens offentliga utredningar
1990:68
Civildepartementet

Vad kostar ett statsbidrag?

Betänkande av stat-kommunberedningen
Stockholm 1990

SOU och Ds kan köpas från Allmänna Förlaget, som också på uppdrag av regeringskansliets förvaltningskontor ombesörjer remissutsändningar av dessa publikationer.

Adress: Allmänna Förlaget
Kundtjänst
106 47 Stockholm
Tel 08/739 96 30
Telefax: 08/739 95 48

Publikationerna kan också köpas i Informationsbokhandeln, Malmtorsgatan 5, Stockholm.

FÖRORD

Stat-kommunberedningen har regeringens uppdrag att se över formerna för samverkan mellan statlig och kommunal verksamhet. Ett starkt samband föreligger mellan stat och kommun på det ekonomiska området.

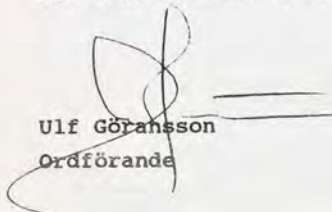
En betydande del av kommunernas och landstingens inkomster utgörs av statliga bidrag. Dessa uppgår till c:a 75 miljarder kronor varav huvuddelen är verksamhetsanknutna. I stort sett finansieras en fjärdedel av de kommunala utgifterna med statsbidrag.

Stat-kommunberedningen har vid olika tillfällen genomfört undersökningar om statsbidragen till kommunsektorn. I denna rapport redovisar beredningen tillsammans med statskontoret en studie av administrationskostnaderna. Kartläggningen visar att kostnaden för administration utgör 0,2 procent av utgående statsbidragsbelopp.

En väg att minska de administrativa kostnaderna kan enligt statskontoret vara att övergå till mer generella bidrag och koncentrera granskningen av statsbidragens användning till enstaka tillfällen. De statliga myndigheternas resurser kan därigenom användas för övergripande frågor, uppföljning och utvärdering.

Stat-kommunberedningen har sänt rapporten på remiss till frikommunerna. Av inkomna remissyttranden framgår att kommunerna tillstyrker en förändring av statsbidragsgivningen enligt statskontorets förslag.

Stockholm i augusti 1990
För stat-kommunberedningen

Ulf Göransson
Ordförande

Datum
1989-08-21
Ert datum
1988-09-22

Vår beteckning
Dnr 512/88-5
Er beteckning
KA 966/88

Regeringen
Civildepartementet

Uppdrag till statskontoret att kartlägga de administrativa kostnaderna för statsbidragshantering hos såväl stat som kommun

Regeringen har, efter framställning från stat-kommunberedningen, 1988-09-22 beslutat ge statskontoret i uppdrag att kartlägga administrationskostnaderna för statsbidrag till kommunerna. Kartläggningen skall omfatta såväl statens som kommunernas kostnader. Uppdraget skall genomföras efter samråd med stat-kommunberedningen och Svenska kommunförbundet.

Statskontoret får med anledning av uppdraget överlämna rapporten Vad kostar ett statsbidrag? - administrationskostnader hos stat och kommun, 1989:27. Uppdraget har genomförts i samråd med stat-kommunberedningen och Svenska kommunförbundet.

I rapporten redovisas huvuddelen av alla specialdestinerade statsbidrag till kommunerna samt de administrativa kostnaderna för hanteringen av dessa. För att möjliggöra jämförelser med de generellt utformade skatteutjämningsbidragen redovisas också de administrativa kostnaderna för dessa bidrag.

Rapporten innehåller kostnadsjämförelser mellan olika statsbidrag och statsbidragsområden. Den administrativa kostnaden presenteras för varje område med tre mått: arbetstid mätt i personår, faktisk kostnad i Mkr samt kostnaden satt i relation till utgående statsbidragsbelopp redovisad i procent.

De faktorer som har betydelse för de administrativa kostnadernas storlek presenteras. Vidare ges uppgift om hur de administrativa kostnaderna fördelas mellan staten och kommunerna för olika statsbidragsområden.

1989-08-21

Dnr 512/88-5

Den redovisade totala kostnaden för administration uppgår till ca 90 Mkr och utgör 0,2 % av utgående statsbidragsbe-
lopp 49 miljarder. Resultaten pekar mot att den administ-
rativa kostnaden ytterligare kan sänkas om de specialdes-
tinerade statsbidragen i ökad omfattning ges en generell
utformning.

I detta ärende har rationaliseringschefen Engman be-
slutat. Närvarande vid den slutliga handläggningen var i
övrigt byrådirektören Eva Edström-Fors, föredragande.

Enligt statskontorets beslut

Eva Edström-Fors

Vad kostar ett statsbidrag?**- administrationskostnader hos stat och kommun****Sid**

	Sammanfattning	5
1	Inledning	11
1.1	Uppdraget	11
1.2	Avgränsningar	11
1.3	Utredningen - metod och genomförande	12
1.3.1	Metodval	12
1.3.2	Mätår - 1988	12
1.3.3	Statsbidrag	13
1.3.4	Administrationskostnader	15
1.3.5	Tillförlitlighet	15
2	Administrativa kostnader för staten och kommunerna för hantering av statsbidrag inom olika områden	19
2.1	Skolan	21
2.1.1	Grundskolan - kostnader för administrativ hantering av statsbidrag för staten och kommunerna	23
2.1.2	Gymnasieskolan - kostnader för statsbidragsadministration	25
2.1.3	Kommunal vuxenutbildning - kostnader för staten och kommunerna	27
2.1.4	Medel till utvecklings- och försöksverksamhet - kostnader för staten och kommunerna	29
2.1.5	Sammanfattning	31
2.2	Social omsorg	33
2.2.1	Kommunal barnomsorg och hemspråksträning i förskolan	33
2.2.2	Social hemhjälp och färdtjänst	36
2.2.3	Missbrukarvård	39
2.2.4	Utvecklings- och försöksverksamhet	40
2.2.5	Åtgärder för flyktingar	43
2.2.5.1	Ekonomiskt stöd	43
2.2.5.2	Flyktingmottagning	44
2.2.6	Sammanfattning	47

2.3	Arbetsmarknadsinsatser	49
2.3.1	Administrativa kostnader för hantering av statsbidrag till arbetsmarknadsinsatser - staten och kommunerna	51
2.3.2	Totala kostnader för administrativ hantering av statsbidrag - staten och kommunerna	53
2.4	Finansiering	55
2.4.1	Administrativa kostnader för statsbidrags- hantering - staten och kommunerna	56
2.4.2	Totala kostnader för statsbidragsadministration - staten och kommunerna	58
2.5	Övriga statsbidrag	59
2.5.1	Kommunikationer	59
2.5.1.1	Totala kostnader för statsbidragsadministrationen - staten och kommunerna	61
2.5.2	Statskommunala bostadsbidrag till barnfamiljer	62
2.5.3	Familjebidrag	64
2.5.4	Glesbygdsstöd och regionalekonomiska projekt	66
2.5.4.1	Hemsändningsbidrag	67
2.5.4.2	Regionalekonomiska projekt	70
3	Administrationskostnader för statsbidrag till primärkommuner - vår bedömning	73
3.1	Faktorer av betydelse för kostnadernas storlek	77
3.2	De administrativa kostnadernas fördelning mellan stat och kommun	80
3.3	Statlig styrning - kommunernas synpunkter	81
3.4	Administrativa kostnader i ett förändringsperspektiv	83

Bilaga 1 Enkätformulär.

2 Teknisk rapport, SCB

3 Utfall av kommunenkäten, tabellbilaga

SAMMANFATTNING

Statskontoret har fått i uppdrag av civildepartementet, stat-kommunberedningen, att kartlägga de administrativa kostnaderna för hanteringen av statsbidrag till primärkommuner. Kartläggningen omfattar såväl statens som kommunernas kostnader. Uppdraget har genomförts i samråd med stat-kommunberedningen och Svenska kommunförbundet.

Vår undersökning visar att statens och kommunernas kostnader för den administrativa hanteringen av statsbidrag var ca 90 miljoner kronor år 1988. Enligt vår studie betalades ca 49 miljarder kronor ut i statsbidrag (driftbidrag och utvecklingsmedel) till primärkommunerna. Den totala kostnaden för staten och landets kommuner relaterad till utgående statsbidragsbelopp motsvarar endast 0,2 procent.

I vår undersökning har vi använt en vid definition av "administration". Utöver ekonomiadministrativa uppgifter som granskning, fördelning av medel, utbetalningar och anslagsberäkningar ingår information om statsbidragssystemen samt uppföljning och utvärdering. Det är trots detta en mycket begränsad del av statens och kommunernas verksamhet som berörs av vår undersökning. Det är således inte all administration för verksamheten vi mätt utan endast den som direkt eller indirekt hör samman med hanteringen av statsbidrag.

De statsbidrag vi har med i studien utgör drygt 80 procent av samtliga specialdestinerade driftbidrag till primärkommunerna. För att möjliggöra jämförelser av administrativa kostnader mellan generella och specialdestinerade bidrag ingår skatteutjämningsbidragen i vår undersökning. För att undvika måttfel har vi uteslutit statsbidrag som avser investeringsmedel eller där den kommunala verksamheten kan vara organiserad i stiftelseform eller i kommunala bolag. Detta gäller exempelvis statsbidrag inom områdena energi, fritid och kultur samt mark och bostäder. De statsbidrag som redovisas i undersökningen är följande:

* Skolan (bidrag till grundskolan, gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning samt utvecklings- och försöksverksamhet).

* Social (bidrag till barn-och äldreomsorg, missbrukarvård, åtgärder för flyktingar samt utvecklings- och försöksverksamhet).

* Arbetsmarknadsinsatser (bidrag till beredskapsarbeten, offentligt skyddat arbete, ungdomslag samt lönebidrag m m).

* Finansiering (extra skatteutjämningsbidrag samt de allmänna skatteutjämningsbidragen).

* Kommunikationer (driftbidrag till stats-kommunala vägar).

* Bostäder (bostadsbidrag till barnfamiljer).

* Glesbygdsstöd (hemsändningsbidrag).

* Familjebidrag.

För varje område redovisas administrationen med tre mått; arbetstiden mätt i personår, kostnaden mätt i miljoner kronor och kostnaden i procent av statsbidraget. Dessa tre mått ger, menar vi, tillsammans en bra bild av administrationens omfattning.

För varje område redovisas statens och kommunernas kostnader först för sig och därefter ges den totala kostnaden för statsbidragsområdet. Inom de stora sektorerna skolan och social omsorg särredovisar vi olika statsbidrag.

Kostnaden för den administrativa hanteringen tas fram som kostnaden för totalt nedlagd arbetstid, d v s personalens lönekostnad. Kostnader för ADB-stöd redovisas också i vissa fall. Samma metod används för både den kommunala och statliga nivån. Uppgifterna har inhämtats genom enkät (kommunerna) respektive intervjuer (staten). Enkäten har av SCB riktats till ett representativt urval om 120 kommuner, svarsfrekvensen är tillfredsställande och kan ge rikstäckande uppgifter. Den redovisade arbetstiden avser kalenderåret 1988.

Resultatet i undersökningen pekar på förhållanden som bör uppmärksammas vid sidan av den totalt sett låga kostnaden för administrationen av statsbidrag.

De olika statsbidragsområdena uppvisar mellan sig stora skillnader i administrativa kostnader. Trots låga totala kostnader finns det enskilda statsbidrag med en relativt sett "billig" hantering och andra med "dyra" kostnader i relation till utgående belopp. Dessa tydliga skillnader gäller för hela hanteringen hos staten och kommunerna; ett "billigt" statsbidrag har således procentuellt sett låga kostnader i hela kedjan från departement till kommun.

Grovt kan vi urskilja två typer av specialdestinerade statsbidrag:

Den första gruppen innehåller statsbidrag som finansierar verksamheter inom kommunen. Hit hör bidragen till områdena skola, social omsorg och kommunikationer. I denna grupp

finns de höga bidragsbeloppen (ca 90% av utgående belopp i vår studie). De administrativa kostnaderna för denna grupp statsbidrag är procentuellt sett låga. Ett resurskrävande undantag är dock statsbidraget till flyktingmottagning. De bidrag som ter sig "billiga" vid jämförelser har flera faktorer gemensamma; schabloner används när förskott utbetalas och granskning sker inför slutavräkning. Den centrala myndigheten betalar ut stödet och ansökningsförfarandet är koncentrerat till få tillfällen. Driftbidragen till grundskolan och barnomsorgen är exempel på relativt sett "billiga" bidrag.

Den andra gruppen innehåller statsbidrag som helt eller delvis i efterhand ska täcka kostnader för ersättningar till tredje part (transfereringar). Till detta område hör bidragen inom områdena arbetsmarknadsinsatser, hemsändningsbidrag, bostadsbidrag samt ekonomisk hjälp till flyktingar. För denna grupp är kostnaderna relativt sett högre men med variationer mellan områdena. Gemensamt för dem alla är att hanteringen innehåller någon form av granskning före utbetalning. Omfattningen av denna granskning varierar, i de fall där staten står för hela eller större delen av kostnaderna är granskningen resurskrävande. Arbetsmarknadsstödet är trots låga totala kostnader ett relativt sett "dyrt" bidrag i studien. Området karaktäriseras av ett stort inslag av månadsvisa, exakta utbetalningar som föregås av granskning. Ett bidrag med lägre kostnader relativt sett är bostadsbidrag till barnfamiljer. Viss granskning sker före en årlig utbetalning.

Det finns organisatoriska skillnader mellan statsbidragsområdena men det är vanskligt att påstå att detta har betydelse för hur hög den administrativa kostnaden blir. I studien finns exempel på att utbetalning sker från central myndighet eller regional nivå. De bidrag som trots låga totala kostnader ändå är "dyrare" än andra är de som använder den regionala nivån för utbetalning av stödet. Bidrag som betalas ut av länsarbetsnämnder och länsstyrelser är exempel på detta. Men det finns också "billiga" statsbidrag som betalas ut av länsnivån. Troligen är det därför inslaget av granskning inför utbetalningstillfället som avgör om hanteringen blir kostsam.

Gemensamt för all statsbidragshantering hos staten och kommunerna är att det utbildas rutiner för hanteringen. Om systemen ändras måste även dessa rutiner göras om med stigande kostnader som följd under perioden då omläggningen genomförs.

Det finns en tredje grupp statsbidrag, medel till utvecklings- och försöksverksamhet. Gemensamt för denna grupp är att det inte finns etablerade rutiner för den administrativa hanteringen. De kommuner som söker bidrag

lägger ner betydande resurser och kostnaden är procentuellt sett högre än för andra statsbidrag. Utvecklings- och försöksverksamhet förekommer enligt kommunstudien mest frekvent inom skolområdet där så gott som samtliga kommuner får bidrag. På andra områden är bilden mer splittrad men en iakttagelse är att små kommuner sällan får denna typ av bidrag. Det finns resultat som pekar på att de inte ens söker bidragen. Denna stödform uppfattas som mycket viktig av såväl utbetalare som mottagare och kan vara av avgörande betydelse för vissa verksamheter. En annan synpunkt som framkommit från kommunalt håll är att hanteringen uppfattas som "mycket arbete för lite pengar".

Det "billigaste" bidraget i undersökningen är det generellt utformade allmänna skatteutjämningsbidraget. Samtidigt kan konstateras att de administrativa kostnaderna för hanteringen av de specialdestinerade statsbidragen är låga relativt sett. Det finns i undersökningen flera exempel på myndigheter som inom ramen för de specialdestinerade systemen hittat lösningar som möjliggör låga administrativa kostnader. De administrativa kostnaderna för ett specialdestinerat system kan således i sig inte motivera en övergång till ett generellt utformat system.

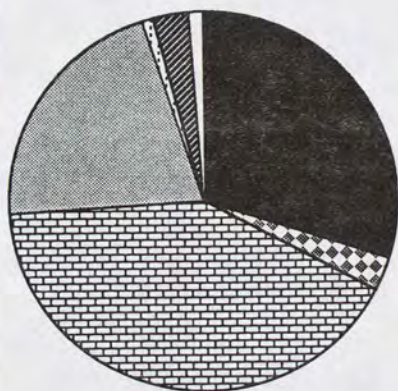
Kartläggningen har visat att en väg att minska de administrativa kostnaderna kan vara att ge de specialdestinerade systemen fler generella inslag och att koncentrera de granskande inslagen till enstaka tillfällen. De centrala myndigheterna ges härvid större möjligheter att avsätta mer resurser åt övergripande frågor, uppföljning och utvärdering.

Tabellsammanfattning

ADMINISTRATIONSKOSTNADER FÖR STATSBI DRAG

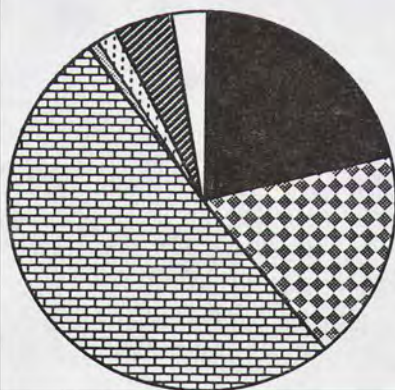
	Statsbidrag Mkr	Arbetskostnad, Mkr			Arbetskostnad % utbetalt stats- bidrag
		Kommun	Stat	Totalt	
Grundskola	14,512,4	62,6	2,7	15,3	0,1
Gymnasieskola	4,305,6	6,9	3,6	10,6	0,2
Vuxenutbildning	1,038,9	5,1	1,7	6,8	0,7
Skolutveckling	368,9	8,3	3,0	11,3	3,1
Barnomsorg	9,800,0	2,5	0,4	2,9	0,03
Hemhjälp/färdtjänst	2,700,0	1,1	0,6	1,7	0,06
Missbrukarvård	658,0	0,3	0,3	0,6	0,09
Sociala projekt	39,0	0,5	0,6	1,1	2,8
Flyktingmottagning	1,700,0	8,7	4,1	12,8	0,8
Flyktingstöd					
Arbetsmarknad	1,443,4	7,2	7,9	15,5	1,1
Finansiering	10,183,0	0,2	1,0	1,2	0,01
Bostadsbidrag	1,377,0	2,8	1,1	3,9	0,2
Kommunikationer	655,4	0,8	0,5	1,3	0,2
Familjebidrag	249,0	1,4	0,9	2,3	0,9
Glesbygdsstöd -	4,4	0,2	0,2	0,4	9,0
TOTALT	49,035,0	58,6	28,6	87,6	0,2

Statsbidragsbelopp 49 049 Mkr

- = Social omsorg 30%, 14 910 Mkr
- ▤ = Arbetsmarknad 3%, 1 443,4 Mkr
- ▥ = Skola 41%, 20 225,8 Mkr
- ▧ = Skatteutjämning 21%, 10 183,4 Mkr
- ▨ = Statsk. våghållning 1%, 655,4 Mkr
- ▩ = Bostadsbidr. barnfam. 3%, 1 377 Mkr
- = Familjebidr. och Glesbygdsstöd 1%, 249 resp 5 Mkr

Administrationskostnader 86,8 Mkr

- = Social omsorg 21%, 18,2 Mkr
- ▤ = Arbetsmarknad 18%, 15,4 Mkr
- ▥ = Skola 51%, 44,2 Mkr
- ▧ = Skatteutjämning, 1%, 1,2 Mkr
- ▨ = Statsk. våghållning 1,5%, 1,3 Mkr
- ▩ = Bostadsbidr. barnfam., 4,5%, 3,9 Mkr
- = Familjebidr. och Glesbygdsstöd 3%, 2,2 resp 0,4 Mkr

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Statskontoret har 1988-09-22 fått i uppdrag av civildepartementet, stat-kommunberedningen, att kartlägga de administrativa kostnaderna för hanteringen av statsbidrag till primärkommuner. Kartläggningen omfattar såväl statens som kommunernas kostnader. Uppdraget har genomförts i samråd med stat-kommunberedningen och Svenska kommunförbundet.

I projektgruppen har ingått Eva Edström-Fors, projektledare, Lena Ellwerth-Stein, Olov Höglund, Anna Karlgren, Bertil Rapp, Margareta Seglemo samt Katrin Westling.

1.2 Avgränsningar

Utredningen är en ren kartläggning som syftar till att redovisa hur höga kostnader staten respektive kommunerna har för att administrera statsbidragen. Således behandlar inte utredningen statsbidragens roll som styrinstrument eller bedömer dess effekter på verksamheter.

I vår undersökning har vi tillämpat en vid definition av "administration". Utöver ekonomiadministrativa uppgifter som granskning, fördelning av medel, utbetalningar och anslagsberäkningar ingår även information om statsbidragssystemen samt uppföljning och utvärdering. Trots denna vida definition är det en begränsad del av statens och kommunernas verksamhet som berörs av vår undersökning. Det är således inte all administration av verksamheten vi mätt utan endast den som direkt eller indirekt hör samman med hanteringen av statsbidrag.

Endast statsbidrag till borgerliga primärkommuner ingår i vår undersökning. Administrativa kostnader för statsbidrag till landsting redovisas därför inte.

Statens kostnader för utbetalning via system-S redovisas inte i utredningen. Anledningen är att det visat sig svårt att ta fram de administrativa kostnaderna för den andel statsbidrag som har primärkommunerna som mottagare. Ej heller ingår varken statens eller kommunernas kostnader för revision och bokföring. För myndigheter anges tydligt om de redovisade kostnaderna inkluderar redovisningscentral eller ej.

Kostnader för den politiska beslutsnivån i samband med statsbidrag ingår inte i vår redovisning.

På de områden där utvärdering medräknats är det endast i

den del statsbidragen berörs. Utvärdering av verksamheter och dess kvalitet ingår inte.

1.3 Utredningen - metod och genomförande

1.3.1 Metodval

Utredningsarbetet inleddes med en studie av Nybro kommuns administrativa hantering av dess samtliga statsbidrag. Svenska kommunförbundet föreslog oss att välja Nybro som studieobjekt. Kommunen har ca 20 000 invånare och får de flesta förekommande statsbidrag.

Syftet med denna inledande studie var att bygga upp kunskaper om kommunernas administrativa hantering av statsbidrag. Mot bakgrund av Nybrostudien bedömde vi i samråd med stat-kommunberedningen och kommunförbundet vilka statsbidrag som skulle ingå i studien.

Uppdrag gavs åt SCB att som konsult genomföra en kommunstudie. SCB valde ut 120 kommuner som via enkät skulle besvara olika frågor. Kommunerna indelades i sex olika grupper baserade på invånarantal. Urvalet gjordes representativt för att uppgifterna senare skulle kunna räknas upp till riksnivå. Ansvaret för det praktiska genomförandet av enkäten gavs åt SCB. Utformningen av enkäten gjordes av statskontoret i samarbete med SCB och kommunförbundet. Enkätens slutliga utformning framgår av bilaga 1.

Vi beslöt att hämta in uppgifter via intervjuer på de departement och centrala myndigheter som berördes av vår undersökning. Vi ansåg inte att det var möjligt att intervjua länsförvaltningen i sin helhet varför vi valde ut sex län. Urvalet gjordes i samverkan med länsstyrelsernas organisationsnämnd, LON. Jämförelser av befolkningsmängd och andra förhållanden mellan de utvalda länen och hela riket gjordes för att med rimlig säkerhet kunna räkna upp kostnaderna för de sex länen till rikssiffror.

1.3.2 Mätår - 1988

Vi beslöt att mäta kostnaderna för kalenderåret 1988. En orsak var att kommunerna under våren 1989 troligen skulle kunna uppge sina kostnader för hanteringen under 1988 med rätt stor säkerhet.

Jämförelser mellan statlig och kommunal verksamhet försvåras alltid av att staten och kommunerna har olika budgetår. Så är det också i denna studie. De centrala myndigheterna har i flera fall haft svårigheter att uppge utgående statsbidragsbelopp per kalenderår istället för budgetår. Även möjligheten att skatta hur stor andel primärkommuner erhållit av bidragen har i en del fall innebu-

rit problem. För jämförbarhetens skull har vi därför i stor utsträckning använt oss av kommunenkätens utfall vad gäller utbetalt statsbidrag. Detta är baserat på medelvärden för de sex kommunstorlekar som ingår i studien. Vid jämförelser med andra källor har det visat sig att medelvärdet på vissa områden varit för lågt. Konsekvensen av detta visar sig tydligt för områden där samtliga kommuner får statsbidrag. Låga medelvärden som multipliceras med totalt antal kommuner (284) ger ett kraftig utslag. Tydliga exempel på detta är statsbidragen till grundskolan och arbetsmarknadsområdet. För varje område redovisar vi hur medelvärdet uppräknat till rikssiffror förhåller sig till andra källor.

Valet av ett kalenderår innebär att undersökningen speglar kostnader för administrationen av statsbidrag för ett visst tillfälle. För vissa verksamheter innebär det att endast en ofullständig bild ges. Utvecklings- och försöksverksamheter bedrivs ofta i fleråriga cykler med olika arbetsinsatser mellan åren. Mest resurser läggs i allmänhet ner det sista året då verksamheten ska utvärderas. Ett enda år kan då inte spegla de administrativa kostnaderna. För andra området kan exceptionella förhållanden göra att arbetstiden blir extremt hög. Regelförändringar innebär exempelvis ofta ett betydande merarbete. Vår redovisning innehåller uppgifter om de administrativa kostnaderna är "normala" eller påverkats av exceptionella förhållanden under 1988.

1.3.3 Statsbidrag

De statsbidrag som ingår i vår undersökning ges för verksamheter som kommunerna är ålagda att bedriva enligt olika författningar. Av de specialdestinerade statsbidragen till primärkommunerna svarar enbart områdena skolan och social omsorg för 80 procent av utgående belopp. I vår undersökning ingår förutom dessa områden statsbidragen för arbetsmarknadsinsatser, bostadsbidrag, familjebidrag, kommunikationer och delar av glesbygdstödet. För att möjliggöra jämförelser av administrativa kostnader mellan generella och specialdestinerade bidrag ingår skatteutjämningsbidragen i vår undersökning. Därigenom ingår ca 90 procent av utgående statsbidrag till primärkommuner i vår undersökning. För att undvika måttfel har vi uteslutit de statsbidrag som avser investeringsmedel eller där den kommunala verksamheten kan vara organiserad i stiftelseform eller i kommunala bolag. Detta gäller exempelvis statsbidrag inom områdena energi, fritid och kultur samt mark och bostäder.

De statsbidrag som ingår i studien är följande:

- * Skolan (bidrag till grundskolan, gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning samt utvecklings- och försöksverksamhet).

- * Social omsorg (bidrag till barnomsorg, hemtjänst och färdtjänst, missbrukarvård, utvecklings- och försöksverksamhet samt åtgärder för flyktingar).

- * Arbetsmarknadsinsatser (bidrag till beredskapsarbeten, offentligt skyddat arbete, ungdomslag, rekryteringsstöd, lönebidrag samt arbetsbiträde/tekniska hjälpmedel).

- * Finansiering (extra skatteutjämningsbidrag samt de allmänna skatteutjämningsbidragen).

- * Kommunikationer (driftbidrag till stats-kommunala vägar).

- * Bostäder (bostadsbidrag samt kommunalt bostadstillägg).

- * Familjebidrag.

- * Glesbygdsstöd (hemsändningsbidrag, transportstöd samt regionalekonomiska projekt).

För vart och ett av dessa statsbidragsområden ställdes frågor till kommunerna angående deras administrativa kostnader för hanteringen av bidragen. Vad gäller familjebidrag inhämtades uppgifterna i särskild ordning och har behandlats på identiskt sätt för att få jämförbarhet. Kommunenkäten inleddes med en av oss given definition av vad vi avsåg vara administrativ hantering av statsbidrag.

Kommunerna fick i enkäten ange hur mycket arbetstid som användes för administrativ hantering av statsbidrag, hur många personer som deltog i arbetet och vilken personalkategori (chefer, handläggare och assistenter) som utförde arbetet. Kommunerna fick också ange om de ansåg 1988 vara ett normalt år vad gäller arbetsinsats. Omfattningen av datorstöd var också en fråga som ställdes mot bakgrund av att detta kan påverka andelen arbetstid. Tillfälle gavs också i s k öppna frågor att uttrycka synpunkter på statsbidragsområdet i fråga.

På den statliga sidan ställdes samma frågor i intervjuform. Inledningsvis identifierade vi den administrativa hanteringen och därefter beräknades tidsåtgången. Administrativ hantering hos staten inrymmer givetvis andra uppgifter än kommunernas, exempelvis utbetalning av stöd,

författningsarbete etc.

1.3.4 Administrationskostnader

Den framräknade kostnaden från uppgifterna i enkäten och intervjuerna baserar sig på lönekostnad för nedlagd arbetstid inklusive lönekostnadspålägg, 39 procent. Inget administrativt påslag, s k "over-head" ingår. Vi har använt oss av schablonen 200 arbetsdagar per år. Lönekostnaden är beräknad utifrån faktiska belopp för den statliga sidan. För den kommunala delen av undersökningen har lönekostnaden beräknats med hjälp av schabloner från kommunförbundet för de tre personalkategorierna chefer, handläggare och assistenter.

Övriga kostnader som ingår för myndigheter och departement är drift-, underhåll och utvecklingskostnader i vissa fall för ADB-baserade system för statsbidragshantering. Utnyttjande av ADB-system som huvudsakligen används även till annat än statsbidrag har inte åsatts någon kostnad. I den mån vi kunnat fånga andra kostnader som direkt eller indirekt hänger samman med administrativ hantering av statsbidrag anger vi dels vad den avser, dels omfattningen av kostnaden.

För att på ett tydligt sätt visa att vi endast undersökt en begränsad del av statens verksamhet anger vi hur lönekostnaden för administrationen av statsbidrag förhåller sig till organisationens hela lönekostnad.

1.3.5 Tillförlitlighet

Utfallet av kommunenkäten betecknas av SCB som tillfredsställande och möjligt att använda för att ge kostnader för hela landets kommuner, se bilaga 2 innehållande SCBs tekniska rapport. För ett litet antal områden finns partiella bortfall, d v s kommunen har inte besvarat hela frågan utan endast delar. Konsekvensen blir att någon kostnad givetvis inte kan anges för dessa kommuner och den totala kostnaden för den aktuella kommunstorleken blir därigenom för låg. Kommunenkäten ger medelvärden för de sex kommunstorlekarna. Det är inte möjligt att utläsa vad en enskild kommun i grupperingen har för administrativa kostnader.

Utfallet beträffande kommunalt bostadstillägg är inte tillräckligt bra för att kunna redovisas och tas därför bort helt. Andra statsbidrag med låg svarsfrekvens är transportstöd och regionala projekt. Anledningen här är dock en annan, antalet kommuner som får bidraget är så litet att vi inte kunnat fånga det med vår undersökning.

Kartläggningen har inte omfattat alla statsbidrag till primärkommunerna utan ca 90 % av utgående statsbidragsbe-

lopp ingår. De statsbidrag som inte finns med har tagits bort för att undvika mätfel och det rör huvudsakligen statsbidrag till investeringsändamål och bidrag inom områden där verksamheter kan vara organiserade i bolag eller stiftelseform. Därvid har statsbidrag inom områdena energi, mark och bostäder samt fritid och kultur fallit bort.

Detta bortfall är av marginell betydelse för resultatet enligt vår bedömning. Huvuddelen av de specialdestinerade bidragen rör skolan och det sociala området. Andra stora områden beloppsmässigt är bostadsbidrag, arbetsmarknadsinsatser, kommunikationer och familjebidrag vilka alla ingår i studien. Möjligheten att de statsbidrag som inte finns med är så administrativt krävande i sig att resultaten skulle bli annorlunda om de ingått är inte rimlig enligt vår bedömning.

Vår kostnadsredovisning är inte fullständig och exempelvis ingår inte statens kostnader för betalningar via det statliga redovisningssystemet system-S. Betydelsen av detta är försumbar enligt vår bedömning eftersom det inte är den rena maskintiden i ett datoriserat system och kostnad per transaktion som kan konkurrera med kostnaden för den personal som är sysselsatt med att administrativt hantera statsbidragen.

Andra kostnader som inte ingår är revision och bokföringskostnader. På kommunala sidan ingår inte heller driftkostnader för kommunernas egna datoriserade system i den mån de finns för administrativ hantering av statsbidrag.

Den redovisade totala kostnaden är således inte identisk med den totala administrativa kostnaden men ger ändå en rimlig bild av storleksordningen för de administrativa kostnaderna för statsbidragshanteringen hos staten och kommunerna. Vi bedömer att de redovisade kostnaderna med tillräcklig säkerhet kan tjäna utredningens syfte.

Vi har i utredningen studerat statsbidragen med de tillämpningar som gällt under kalenderåret 1988. Detta innebär att det är en ögonblicksbild av de administrativa kostnaderna vi presenterar. Flera av statsbidragen har förändrats från och med årsskiftet 1988/89 och fått nya regler som givetvis kan påverka kostnaderna. Vidare kan en studie av ett kalenderår inte rättvisande ta fram kostnader för utvecklingsprojekt som pågår under flera år och där arbetsinsatsen varierar kraftigt mellan åren. Verksamheter för vilka statsbidrag utgår är mer eller mindre ständigt utsatta för förändringar och olika utredningsförslag. Det är därför svårt att undvika nackdelarna med att mäta vid en bestämd tidpunkt och begränsa studien i tiden. Den bild vi presenterar anser vi kan ge tillräcklig information om de administrativa kostnadernas storlek och

väl tjäna utredningens syften.

Den administrativa kostnaden är i hög grad baserad på uppgiftslämnarnas egna uppskattningar av hur mycket arbetstid som åtgår för administrativ hantering av statsbidrag. Med denna metod finns flera risker: Personen som svarar definierar "administrativ hantering" annorlunda än vad som är avsett och tar därför med för mycket respektive för litet arbetstid. Vidare kan uppgiftslämnare förvanska omfattningen av arbetstiden för att närma sig ett förment önskvärt resultat.

För att undvika risken med egna tolkningar av "administration" har vi i kommunenkäten därför noga definierat vad vi avser. Resultaten är också relativt entydiga, det finns en likhet i svaren mellan olika kommunstorlekar generellt sett. Detta tyder på att de svarande försökt tillämpa definitionen och inte gjort egna tolkningar. Det framkommer också att tidskrävande statsbidrag kräver relativt sett mycket resurser hos alla kommunstorlekar. Det finns således en jämnhet i utfallet som talar för att kommunenkätens resultat kan användas för utredningens syften. Kommunenkätens resultat stämmer också överens med Nybrostudiens resultat.

Intervjuerna har på likartat sätt inletts med en genomgång och definition av vad som är "administration" av intervjupersonens göromål och först därefter har arbetstiden beräknats. Vid jämförelser mellan olika regionala förvaltningar stämmer resultaten sinsemellan väl vilket talar för att skattningarna av arbetstiden är rimliga. Vidare kan tydligt utläsas att arbetskrävande statsbidrag administrativt sett tar mycket resurser i anspråk på alla nivåer. Detta talar också för att skattningarna av arbetstiden är rimliga.

Uppgifter om statsbidragens storlek i kommunenkäten har jämförts med andra källor. Härvid finns det statsbidragsområden där kommunenkätens utfall är mindre än det utgående belopp som myndigheten redovisar. Skillnaden förklaras av att kommunenkäten är en urvalsundersökning och exakta siffror därigenom inte kan uppnås. Avvikelsernas storlek ligger dock på en acceptabel nivå. Differenserna är störst för de statsbidrag där samtliga kommuner i landet får bidrag och där det utgående statsbidragsbeloppet är högt. Detta gäller exempelvis för driftbidraget till grundskolan och för statsbidragen på arbetsmarknadsområdet.

Vi har jämfört de sex län som ingår i studien med hela riket vad gäller statsbidragsbelopp och befolkningsunderlag och funnit dem tillräckligt representativa för vårt ändamål.

Resultaten från undersökningen har jämförts med vad vi känner till från vår pilotstudie i Nybro kommun och resultaten stämmer väl överens. Kommunens hantering av statsbidrag utgör en begränsad del av verksamheten och tar inte mycket administrativa resurser.

Sammanfattningsvis anser vi att utredningens resultat kan användas för att få en rättvisande bild av de administrativa kostnadernas storlek med rimlig säkerhet. Viktigt är dock att minnas att det inte är alla statsbidrag som ingår och samtliga kostnader finns inte med. Vi bedömer dock att detta inte nämnvärt påverkar det totala resultatet att kostnaderna är relativt sett låga och inte uppgår till en procent av utgående belopp.

2 Administrativa kostnader för staten och kommunerna för hantering av statsbidrag inom olika områden

I detta avsnitt presenteras de statsbidragsområden som ingår i utredningen. Vi följer den indelning som kommunerna använder i sin driftbudget och inte statsbudgetens. Härav följer bl a att åtgärder för flyktingar återfinns under det sociala statsbidragsområdet och inte under arbetsmarknadsområdet. Detta avsnitt är en ren redovisning av utredningens resultat för de olika statsbidragsområdena. Vår bedömning av utredningens resultat och vilka faktorer som kan påverka de administrativa kostnadernas storlek återfinns i rapportens kapitel 3.

Varje avsnitt nedan inleds med en presentation av statsbidragsområdet och de enskilda statsbidragen. Här ingår också en kortfattad redovisning av vilka statliga organisationer som är verksamma på området och hur ansvarsfördelningen är dem emellan vad gäller statsbidrag.

Härefter redovisas den administrativa hanteringen för departement, myndighet(-er) och den eller de eventuella regionala organisationer som ingår i studien. Kommunernas kostnader presenteras efter den statliga sektorns. Utfallet av kommunenkäten redovisas mer utförligt i bilaga 3.

Redovisningen avslutas med en tabell där de totala administrativa kostnaderna anges för statsbidragsområdet i fråga. Vi använder tre mått, personår, kostnad i Mkr samt kostnaden ställd i relation till utgående statsbidrag och denna angiven i procent. I några avsnitt har vi också tabeller för hur kostnaden fördelar sig mellan olika statsbidrag inom området. Det gäller särskilt för områden med många olika statsbidrag. Även kostnadens fördelning mellan stat och kommun redovisas i tabellform för vissa områden.

The first part of the paper discusses the importance of understanding the cultural context of the research. It highlights the need for researchers to be sensitive to the values and beliefs of the communities they are studying. This is particularly important in the field of education, where cultural differences can significantly impact learning outcomes. The author argues that a one-size-fits-all approach to education is not only ineffective but also disrespectful to the diverse cultures of our world.

In the second part, the author explores the challenges of conducting research in culturally diverse settings. One major challenge is the language barrier, which can hinder communication between researchers and participants. Another challenge is the lack of standardized research methods that are applicable across different cultures. The author suggests that researchers should adopt a more flexible and adaptive approach to research, one that takes into account the unique characteristics of each cultural context.

The third part of the paper focuses on the role of the researcher in promoting cultural understanding and respect. The author argues that researchers have a responsibility to not only study culture but also to actively engage with and learn from the communities they are studying. This involves building trust and rapport with participants, which is essential for conducting meaningful research. The author also emphasizes the importance of sharing research findings in a way that is accessible and relevant to the communities being studied.

In conclusion, the author calls for a more holistic and culturally sensitive approach to research. This approach should recognize the value of all cultures and work to bridge the gaps between different cultural perspectives. By doing so, we can create a more inclusive and equitable world for all.

2.1 Skolan

Vår studie visar

- att grundskolans driftbidrag har låga administrationskostnader relativt sett
- att gymnasieskolan och kommunala vuxenutbildningen jämfört med grundskolan har högre andel administrationskostnader
- att utvecklingsprojekt är administrativt mest resurskrävande i förhållande till utgående belopp
- att storstadskommuner har lägre kostnader för administrationen av statsbidrag än mindre kommuner
- att inom skolområdet, till skillnad från andra statsbidragsområden, får även små kommuner del av medel till utvecklings- och försöksverksamhet
- att kommunerna står för 75 % av de administrativa kostnaderna. Huvuddelen av statens kostnader (18 % av de totala kostnaderna) faller på länsskolnämnderna.

Det högsta bidragsbeloppet i vår studie utgår till skolområdet, drygt 20 miljarder. För samtliga statsbidragsbelopp på skolområdet gäller att kommunenkätens belopp är för lågt vid jämförelse med andra källor. Avvikelsens storlek ligger dock väl inom ramen för vad som av SCB anses vara acceptabelt för urvalsundersökningar.

Statsbidragen inom området redovisas i fyra grupper: Driftdragen till grundskolan, gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning samt medel till utvecklings- och försöksverksamhet. Bakgrund till indelningen är att hanteringen skiljer sig främst mellan drift- och utvecklingsbidrag men även mellan de olika skolformernas driftbidrag.

Inom skolområdet får så gott som alla kommuner del av medel för utvecklings- och försöksverksamhet. Härigenom skiljer sig skolan från andra områden i vår studie. Bakgrunden är att projektmedel främst förekommer inom grundskolan som ju finns i alla kommuner.

Utbildningsdepartementet (U)

Administrativ hantering av statsbidrag på departementet utgör en marginell del av hela dess verksamhet. Endast

delar av budgetarbetet av beräkningskaraktär har räknats med. Departementet har Årligen mindre administrativa uppgifter i samband med fastställandet av schabloner för skolområdets kostnadsersättningar. Nya författningar med denna uppgift ges ut Årligen. Grundarbetet för att ta fram uppgiften utförs av SCB mot ersättning. Denna kostnadsersättning utgör huvuddelen av kostnaden för departementets hantering av statsbidrag. Departementet beslutar också om viss utvecklings- och försöksverksamhet och denna beslutsadministration har medräknats.

Under 1988 ändrades bestämmelserna för statsbidrag för kommunal vuxenutbildning vilket orsakade merarbete. Den redovisade kostnaden är därför högre än för ett normalt år. Den nedlagda arbetstiden bedöms av departementet kunna minskas med tre fjärdedelar när systemet varit i funktion ett antal år. Den redovisade administrativa kostnaden för departementet, rensad från SCBs ersättning, utgör ca 0,8 % av lönekostnaden för departementet och nedlagd arbetstid för samtliga statsbidrag uppgår till 0,5 personår.

Skolöverstyrelsen (SÖ)

Administrativ hantering av statsbidrag utgör en begränsad del av SÖs hela verksamhet. Totalt uppgår nedlagd arbetstid till 11,5 personår för samtliga skolformer och utvecklingsprojekt. På SÖ deltar drygt 40 personer med hela eller delar av sin tid i den administrativa hanteringen. Kostnaden för denna, exklusive ADB-kostnader, utgör endast 3 % av hela SÖs lönekostnader.

Huvuddelen av den administrativa hanteringen på skolöverstyrelsen rör främst utbetalning av statsbidrag. Utbetalning ombesörjs av SÖ även i de fall där beslut fattats av andra instanser.

All utbetalning och viss granskning sköts av ett fåtal personer med hjälp av datoriserade rutiner på en särskild enhet. På SÖ handhade den dåvarande redovisningscentralen kontakterna med det statliga datasystemet för utbetalning, system-S. Kostnaderna för dessa enheter samt funktioner av samordnande karaktär, exempelvis planering och budgetering, har fördelats på de olika skolformerna procentuellt efter hur arbetskrävande statsbidragen för dem var 1988. Kostnader för ADB-drift uppgår till drygt 300.000 kr exklusive kostnaderna för system-S. Av alla transaktioner på redovisningscentralen rör två tredjedelar (67 %) statsbidrag.

Fördelning av medel till länsskolnämnderna, beslutsadministration, utvärdering och uppföljning samt delar av arbetet med anslagsframställningen har medräknats. På SÖ förekommer besvärshandling i samband med statsbidrag men

mycket marginellt. Förfrågningar från kommuner och framställning av anvisningar och blanketter som görs årligen är tidskrävande uppgifter som ingår i redovisningen.

Länsskolnämnder (LN)

I vår undersökning ingår sex länsskolnämnder och även här är administrationen av statsbidrag en mycket begränsad del av verksamheten. Kostnaden för den administrativa hanteringen upptar genomsnittligt 7 % av länsskolnämndernas totala lönekostnader för de sex förvaltningar vi intervjuat.

LN beslutar om bidragen till lärarlöner, skolledarresurser och vuxenutbildningen samt i vissa ärenden som rör dimensioneringen av de olika skolformerna. LN gör uppföljningar av beslutet men SÖ verkställer utbetalning. Utvärdering har medräknats när det gäller ekonomisk uppföljning av projektverksamhet. Däremot ingår inte LNs övriga utvärdering av verksamheter och statsbidragens effekt på verksamheten.

2.1.1 Grundskolan - kostnader för administrativ hantering av statsbidrag för staten och kommunerna

Driftbidragen till grundskolan definierar vi som bas- och förstärkningsresurser samt sociala avgifter, SIS-medel, SYO i glesbygd samt trygghetsåtgärder för lärare. Bidrag till fristående skolor ingår ej.

Utgående statsbidrag för 1988 uppgick enligt kommunenkäten till 14,5 miljarder.

Samtliga kommuner i enkäten erhåller statsbidrag för grundskolan. Statsbidragen ger hög täckning av kommunens kostnader för skolorna. Kommunerna uppvisar stora skillnader vad gäller använd arbetstid för administrationen av statsbidraget. Mest tid används i mellanstora kommuner. Andelen chefer som deltar i administrativ hantering ökar i mindre kommuner. Detta kan delvis förklaras av att rektorer troligen deltar mer i administrationen i dessa kommunstorlekar. I stora kommuner är andelen assistenter som administrerar statsbidrag hög.

Nedlagd arbetstid följer inte bidragsbeloppen proportionellt. Om bidraget ökar med hälften ökar kostnaderna endast med en tredjedel för större kommuner. I de stora kommunerna kan således relativt få personer administrera stora belopp och arbetskostnaden blir låg. En förklaring kan vara att de stora kommunerna har datorstöd i högre utsträckning än de mindre kommunerna. De stora kommunernas procentuellt sett låga kostnader förklaras således inte

bara av att de får höga bidragsbelopp utan de använder även mindre arbetstid och "billigare" arbetskraft. Trots den aktningssvärda kostnaden för hanteringen, 12,4 miljoner, är grundskolans driftbidrag "billigt" att hantera för kommunerna. Endast 0 till 1,3 promille av bidraget åtgår till administrativa kostnader. Delar av den redovisade kostnaden innehåller lönekostnad för skolledare. Kommunerna erhåller dock statsbidrag för att täcka denna kostnad.

Ett flertal kommuner har i enkäten uttryckt synpunkter på det nuvarande systemet med grundskolans driftbidrag. Här redovisas ett antal representativa sådana:

Systemets uppbyggnad medför betydande osäkerheter vid budgeteringstillfället. Kommunen planerar under våren år 1 för verksamheter år 2 om vars resultat kommunen inget säkert vet förrän efter avslutat läsår år 3.

De nya schablonerna gör det lätt att fördela medel men svårt att följa kostnadsutvecklingen.

Uppgiften om veckotimpriserna kommer alltför sent och medför att kommunerna ska utföra arbetet med rekvisitioner i juli månad då "alla har semester".

Trots de genomförda förenklingarna kan arbetet förenklas avsevärt. Mer schablonisering via indexreglerat, elevbase- rat driftbidrag, mindre statlig detaljreglering samt upprensning inom området bör genomföras. Inhämtandet av uppgifter bör begränsas, samordnas och förenklas.

Bra system, lätthanterligt.

Tabell 2,1

Totala kostnaden för administration av grundskolans driftbidrag - staten och kommunerna

Utgående statsbidrag (enligt kommunenkäten) 14 512,4 Mkr

Dep/mynd/ kommuner	Antal personår	Kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidrag
U	0,02	0,2 1)	0,001
SÖ	1,6	0,3	0,002
LN	9,0	2,2	0,02
Kommuner	67,9	12,6	0,1
Totalt	78,5	15,3	0,1

1) Ersättning till SCB för schablonberäkningar utgör 0,179 Mkr.

2.1.2 Gymnasieskolan - kostnader för statsbidrags-administration

För hela landet utbetalades ca 4 305,6 Mkr för gymnasieskolans driftbidrag. Beloppet är hämtat från kommunenkäten.

Gymnasieskolans system för utbetalning av driftbidrag påminner delvis om grundskolans. De administrativa kostnaderna är dock högre procentuellt sett. Direktutbetalningar och manuella rutiner förekommer. Schablonutbetalningarnas innehåll varierar över året och driftbidragen till gymnasieskolan är inte lika homogent utformade som grundskolans. Det finns enskilda bidrag som är mer arbetskrävande än andra. Utrustningsbidraget, inbyggd utbildning, lärlingsutbildning, fortbildning samt bidraget till kommunernas uppföljningsansvar (ungdomsplatser) utgör alla exempel på bidrag som kräver mer resurser än övriga driftbidrag.

Under 1988 genomfördes förändringar av gymnasieskolans utbetalningssystem vilket medför att administrationskostnaden är högre än normalt för SÖ. Ett mer normalt år åtgår ca hälften av resurserna för den utbetalande enheten enligt SÖs bedömning. En heltäckande utvärdering av resurssystemet genomfördes under 1988. Denna kräver mer insatser av personalen än för ett normalt år. Kostnaderna för SÖ blir således även av den anledningen onormalt höga.

Det är huvudsakligen de större kommunerna som har gymnasieskola och som därför mottar statsbidrag. Arbetskostnaderna stiger inte proportionellt med bidragsbeloppen. När bidragsbeloppen för storstadskommunerna ökar

med 68 % stiger antalet arbetsdagar endast med 7 %. Storstadskommuner använder således obetydligt mer tid för att administrera väsentligt större bidragsbelopp. I stora kommuner deltar assistenter i hög utsträckning (64 %) i hanteringen. Handläggare dominerar (60 %) i de mindre kommunerna.

Majoriteten av kommunerna anser trots regeländringen att året är normalt men inom populationen varierar uppfattningarna kraftigt. Majoriteten av kommunerna svarar att de använder datorstöd för att administrera bidragen. Även i de minsta kommunerna använder minst 50 % datorstöd.

Trots att gymnasieskolans bidragsbelopp är lägre tar administrationen av skolformen väsentligt mycket mer tid än grundskolorna. Förklaringen är att gymnasieskolan är mer komplex och har fler olika linjer och bidragstyper. Svårigheten att planera ökar och medför troligen högre kostnader.

Många kommuner uttrycker åsikter i enkäten om systemet med gymnasieskolans driftbidrag:

Övergången till årsvisa rekvisitioner har minskat tidsåtgången vid rekvisitionstillfället men har ökat på gymnasieskolans ledning.

Schabloniseringen har ökat tidsåtgången men det kan bero på att systemet är nytt.

Mer schablonisering som för grundskolorna statsbidrag!

Inbyggd utbildning borde kunna förenklas för att spara mycket tid på SÖ, LN och hos kommunerna. Bidraget bör bakas in i den "stora rekvisitionen".

Schabloniseringen ökar svårigheterna vid budgeteringen för kommunerna. Flera kommuner vill ha datorstöd för rekvisitionerna och en kommun anser att SÖ borde tillhandahålla programvara för PC.

Detaljeringsnivån är för hög, systemet borde kunna reduceras till ett elevrelaterat schablonbidrag.

Tabell 2:2

Totala kostnader för administration av driftbidragen till gymnasieskolan - staten och kommunerna

Utgående statsbidrag (enligt kommunenkäten) 4 306,6 Mkr

Dep/mynd/ kommuner	Antal personår	Kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidrag
U	0,06	0,2 1)	0,004
SÖ	6,7	1,5 2)	0,03
LN	10,2	1,9	0,04
Kommuner	39,7	6,9	0,2
Totalt	56,7	10,5	0,2

1) Ersättning till SCB för schablonberäkningar utgör 0,165 Mkr.

2) Kostnaden är onormalt hög beroende dels på regeländringar för utbetalning vilka påverkar arbetsbelastningen för den utbetalande enheten, dels på utvärdering av resurssystemet.

2.1.3 Kommunal vuxenutbildning - kostnader för staten och kommunerna

Under 1988 utgick 1 038,9 Mkr i statsbidrag för kommunal vuxenutbildning enligt kommunenkäten.

Såväl driftbidrag som utvecklings- och försöksverksamhet inom kommunal vuxenutbildning ingår i redovisningen. Utvecklingsmedlen behandlas tillsammans med driftbidragen eftersom de är av långt mindre omfattning än på grundskolans område.

Systemet för utbetalning av statsbidrag liknar gymnasieskolans. För utbildningsdepartementet och SÖ är den nedlagda arbetstiden onormalt hög. Reglerna för statsbidrag ändrades och ny författning utarbetades inom departementet under våren 1988. Utformningen av det nya schablonsystemet tog mycket resurser i anspråk och nedlagd arbetstid för ett normalt år kan, enligt departementet, minskas med tre fjärdedelar. På SÖ utfördes också visst merarbete till följd av ändringen, bl a på enheten för utbetalning.

Statsbidragen till vissa handikappåtgärder m m svarar för huvuddelen av nedlagd arbetstid på SÖ, ca 27 veckor under 1988. Reglerna ändrades fr o m 89-07-01 och detta medför en väsentligt minskad arbetsinsats enligt SÖ.

Nästan samtliga av landets kommuner får stöd till vuxenutbildning och mest stöd får de största kommunerna.

Under 1988 är andelen arbetstid för administration högst i de allra minsta kommunerna. En förklaring kan vara att denna kommunstorlek ofta saknar gymnasieskola. De nya bidragsreglerna som trädde i kraft under 1988 liknar i hög grad gymnasieskolans. Utformningen innebär troligen därför en total nyhet för de allra minsta kommunstorlekarna som därmed fick ett merarbete. Troligen minskar därför tidsåtgången för ett annat år. Trenden från både grundskolan och gymnasiet är tydlig, storstadskommunerna använder mindre arbetstid även i absoluta tal än mellanstora kommuner. Svårigheten att planera för ett tillräckligt antal elever för olika utbildningslinjer ökar i mindre kommuner jämfört med storstadskommuner och kan delvis förklara varför stora kommuner använder jämförelsevis mindre andel administrativa resurser.

Huvuddelen av arbetet utförs vanligen av handläggare i landets kommuner. Andelen assistenter som deltar i hanteringen är störst i storstadskommunerna. De allra minsta kommunerna har högst andel chefer som administrerar.

Datorstöd används i mindre omfattning på vuxenutbildningssidan än inom övriga skolformers administration. Även i storstadskommunerna finns från två kommuner uppgift om att det inte används alls, varken eget eller externt.

Några kommuners synpunkter på statsbidragssystemet för kommunal vuxenutbildning:

De nya rutinerna ger ett lättare rekvisitionsförfarande men mer arbete för skolledningen. Systemet innehåller för mycket särredovisning. Mer arbete på handläggarnivå och mindre för assistenter är en följd av de nya rutinerna.

Det nya systemet kräver mer tid men det kan bero på att det är ett nytt system.

Arbetstiden har kortats med fyra dagar till följd av det nya systemet.

Tabell 2:3

Totala kostnader för administrationen av driftbidragen till kommunal vuxenutbildning - staten och kommunerna

Utgående statsbidrag (enligt kommunenkäten) 1 038,9 Mkr

Dep/mynd/ kommuner	Antal personår	Kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidrag
U	0,26	0,2 1)	0,02
SÖ	2,7	0,6	0,06
LN	3,7	0,9	0,09
Kommuner	28,2	5,1	0,5
Totalt	34,9	6,8	0,7

1) Ersättning till SCB utgör 0,131 Mkr. Den nedlagda arbetstiden är onormalt hög på grund av regeländringar under 1988.

2.1.4 Medel till utvecklings- och försöksverksamhet - kostnader för staten och kommunerna

Denna grupp innehåller samtliga statsbidrag inom grundskolan av utvecklingskaraktär. Dit räknar vi exempelvis "teknik för flickor, matematiksatsningen, samlad skoldag etc". Lokala utvecklingsmedel inom både grundskolan och gymnasiet ingår. Huvuddelen upptas av statsbidrag till grundskolan men den s k ÖGY-satsningen (försöksverksamhet med treåriga yrkeslinjer inom gymnasieskolan) har vi klassificerat som utvecklingsmedel. Gemensamt för hela gruppen är att det åtgår mer arbetstid på alla nivåer för denna typ av bidrag jämfört med övriga statsbidrag. För fler bidrag pågår försöksverksamheten i tre år och det år vi mätt kan därför endast ge en ofullständig bild av administrationskostnaderna. Arbetsinsatserna skiljer sig mycket mellan de år utvecklingsverksamheten pågår.

Utgående belopp är ca 368,9 Mkr enligt kommunenkäten.

Storstädernas tidigare redovisade dominans vad gäller bidragsbelopp är på detta område betydligt mindre. Stödet fördelas relativt jämnt över olika kommunstorlekar vilket innebär att utvecklingsprojekt fördelas i hög utsträckning även till mindre kommuner. Härvid skiljer sig skolområdet från andra områden i vår studie. Inom andra områden får små kommuner projektmedel endast i begränsad omfattning eller söker inte alls.

Arbetskostnaden i relation till bidragsbeloppet blir hög procentuellt sett. Förklaring är dels att beloppet är litet, dels att utvecklingsprojekt helt klart kräver mer

arbetstid än driftbidrag. Andelen chefer och handläggare som administrerar är hög inom alla kommunstorlekar.

En samstämmig uppfattning från många kommuner som uttalat sig i enkäten är att administrationen är betungande och att mycket tid går åt för förhållandevis låga belopp i statsbidrag. "Väldigt mycket arbete för småpengar".

En kommun framför också att tidpunkten för beviljande av bidrag inte stämmer med planering och genomförande av projekt. En synpunkt gäller länsskolnämnderna: "Det är löjligt att länsskolnämnden inte kan utnyttjas till andra mer meningsfulla uppgifter än att plöttra ut anslag på 5 - 10 Tkr till en massa särskilda utvecklingsarbeten."

En kommun uttrycker att systemet är bra och lätthanterligt.

Tabell 2:4

Totala administrativa kostnader för utvecklings- och försöksverksamhet - staten och kommunerna

Utgående statsbidrag (enligt kommunenkäten) 368,9 Mkr

Dep/mynd/ kommuner	Antal personår	Kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidrag
U	0,09	0,02	0,006
SÖ	0,6	0,1	0,03
LN	11,7	2,9	0,8
Kommuner	46,3	8,3	2,2
Totalt	58,7	11,3	3,0

2.1.5 Sammanfattning

För hela skolområdet blir de administrativa kostnaderna för statsbidragen enligt nedan, tabell 2:5.

Tabell 2:5

Administrativa kostnader för hela skolområdet, staten och kommunerna

Utgående statsbidrag uppgår till totalt 20 225,8 Mkr baserat på kommunenkätens uppgifter.

Resursåtgång 1988:

(inklusive redovisningscentral, exklusive system-S)

Dep/mynd/ kommuner	Antal personår	Kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidrag
U	0,5	0,6 1)	0,003
SÖ	11,5	2,6 2)	0,01
LN	34,5	8,1	0,04
Kommuner	182,2	33,0	0,2
Totalt	229,0	44,3	0,2

1) Varav 0,344 Mkr utgör ersättning till SCB.

2) Varav 0,330 Mkr utgör driftkostnad för ADB-system på redovisningscentralen.

De administrativa kostnaderna för skolans statsbidrag belastar till tre fjärdedelar kommunerna. Den centrala nivån, utbildningsdepartementet och skolöverstyrelsen står för 7 % av de totala kostnaderna. På skolans område fördelar sig de totala kostnaderna för den administrativa hanteringen mellan de olika statliga nivåerna och kommunerna så här:

Tabell 2:6

Total fördelning av administrativa kostnader för skolområdet mellan staten och kommunerna

Dep/mynd/ kommuner	Kostnad Mkr	Procent av total
U	0,6	1
SÖ	2,6	6
LN	8,1	18
Kommuner	33,0	75
Totalt	44,3	100

Fördelningen av bidrag och kostnader är inte proportionell mellan de olika skolformerna och utvecklings- och försöksverksamheten. Inom skolområdet får grundskolan mest statsbidrag men har låga administrativa kostnader jämfört med de övriga skolformerna. För både gymnasiet och kommunal vuxenutbildning krävs mer resurser procentuellt trots lägre bidragsbelopp.

Utvecklings- och försöksverksamhet svarar endast för 2 % av hela bidragsbeloppet men hanteringen kräver 26 % av arbetstiden respektive av kostnaderna.

Tabell 2:7

Fördelning procentuellt av statsbidrag respektive administrativa kostnader för olika skolformer och utvecklings- och försöksverksamhet

Skolform	Statsbidrag %	Kostnad %
Grundskola	72	35
Gymnasiet	21	24
Komvux	5	15
Utveckling	2	26
Totalt	100	100
	20 225 Mkr	44,3 Mkr

2.2 Social omsorg

Vår studie visar

- att bidraget till barnomsorg är det specialdestinerade statsbidrag som är relativt sett billigast att administrera
 - att flyktingbidragen är administrativt mycket resurskrävande jämfört med övriga bidrag som hanteras av kommunernas socialförvaltningar
 - att bidragen till utvecklings- och försöksverksamhet, till vilka även de särskilda bidragen m m för flyktingmottagning kan hänföras, genomgående är mycket resurskrävande i förhållande till utgivet bidragsbelopp.
-

2.2.1 Kommunal barnomsorg och hemspråksträning i förskolan

Statsbidrag lämnas, fr o m 1988-01-01, till kommunal barnomsorg inom daghem, fritidshem och kommunala deltidsgupper med en enhetlig summa för varje femtontal barn som är inskrivna. För öppna förskolor lämnas ett bidrag för varje enhet.

I bidragen för daghem och fritidshem ingår medel för insatser för barn med behov av särskilt stöd och för personalens fortbildning. För nattöppna avdelningar utgår ett särskilt bidrag och till öppen fritidsverksamhet utgår schablonbidrag. Bidrag till kommunala familjedaghem utgår per inskrivet barn.

För 1988 gäller vissa övergångsbestämmelser som innebär att bidraget justeras med hänsyn till vilket bidrag som skulle utgått enligt de tidigare bestämmelserna.

Statsbidrag utgår vidare för utvecklings- och förnyelsearbete inom barnomsorgen. Denna del av statsbidraget till barnomsorgen behandlas under avsnitt "Utvecklings- och försöksverksamhet" nedan.

Kommuner, som ansöker om statsbidrag till barnomsorg, skall inge såväl preliminära uppgifter (1 juni bidragsåret) som slutlig ansökan (1 november bidragsåret).

Förskott, som utbetalas utan särskild ansökan, utgår med 75 procent av föregående års totala bidrag. Utbetalning

sker med en fjärdedel av beloppet i vardera april, juli och oktober under bidragsåret samt januari året efter bidragsåret. Slutavräkning sker i april året efter bidragsåret.

För hemspråksträning i förskolan lämnas statsbidrag per barn och år. Bidraget utbetalas för kalenderår i efter-skott. Kommunerna ansöker senast 1 mars året efter bidragsåret. Utbetalning sker i juni.

Statsbidragen till barnomsorg (utom de särskilda utvecklingsmedlen) och hemspråksträning prövas och utbetalas av socialstyrelsen, SoS. SoS beslut får överklagas hos regeringen.

Till kommunal barnomsorg under 1988 har SoS utbetalat statsbidrag om totalt 9 575 Mkr. Statsbidraget till hemspråksträning i förskolan under 1988 beräknas uppgå till omkring 35 Mkr (utbetalas i juni 1989).

Merparten av SoS arbete med statsbidragen under 1988 avser kameral hantering - kontroll, beräkning etc - samt löpande rådgivning och information rörande bidragsbestämmelserna. Den arbetstid som SoS lagt ned på hantering av dessa bidrag motsvarar 0,4 % av SoS lönesumma. SoS använder persondator för vissa beräkningar och jämförelser med tidigare års statsbidrag. Särkostnaden för dessa bearbetningar har inte beräknats.

Socialdepartementets insatser avser (utöver prövning och beviljande av medel till utvecklings- och försöksverksamhet som inte behandlas här) främst budgetberedning och uppföljning, utfärdande av regleringsbrev samt besvärsprovning (ca 3 - 4 ärenden/år). Resursåtgången motsvarar 0,2 % av departementets lönesumma.

Tabell 2:8

Barnomsorg och hemspråksträning

Resursåtgång 1988: stat och kommun, inkl redovisningscentral, SoS

Statsbidrag: 1988 9,8 miljarder kronor (enligt kommunstudien)

Dep/mynd/kommun	Antal personår	Kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidrag
S 1)	0,2	0,04	0,004
SoS	2,0	0,4	
Kommuner	15,1	2,5	0,03
Totalt	17,3	2,9	0,03

1) Exkl insatser för utvecklingsmedel om 0,6 på, 0,1 Mkr (se avsnitt Utvecklings- och försöksverksamhet, s 40)

Under senare år har vid några tillfällen införts nya eller ändrade statsbidragsbestämmelser avseende den kommunala barnomsorgen. Sådana ändringar innebär omfattande arbete med förordning, nya föreskrifter, beräkningar, information, etc. 1988 är i detta avseende ett "mellanår" för socialdepartementet och SoS. För SoS innebär de övergångsbestämmelser som gäller för 1988 ett fördubblat arbete med bidragsberäkningarna. Huvuddelen av detta extra arbete har dock infallit under 1989.

Kommunernas arbetskostnad är, med tanke på att de lämnar såväl preliminära uppgifter som slutlig ansökan vad gäller statsbidraget till barnomsorg, förhållandevis låg. I de tre storstadskommunerna åtgår dock i genomsnitt närmare ett personår för statsbidragshanteringen (jfr bilaga 3). Cirka en tredjedel av kommunerna har angett att tidsåtgången för statsbidragsadministrationen under 1988 var onormal. Flertalet av dessa har lagt ned mer arbete än normalt till följd av de övergångsbestämmelser som gäller vid beräkning av statsbidraget för 1988.

Eget datorstöd förekommer främst i stora och medelstora kommuner (20 000 invånare eller fler). Ett trettiotal kommuner köper externa ADB-tjänster.

Några kommuners synpunkter:

En kommun påpekar att handläggningen av statsbidraget är för utspridd under året eftersom vissa mät dagar måste iakttas. En annan kommun framhåller att om inte bidraget ändrades så ofta skulle hanteringen underlättas avsevärt.

Några kommuner efterlyser ett enklare statsbidrag. Bidraget skulle kunna utgå som procentuell del av bruttotooms slutningen eller efter antal barn i åldern 0-5 år den 31/5 aktuellt bidragsår.

2.2.2 Social hemhjälp och färdtjänst

För social hemhjälp i kommunerna betalas statsbidrag dels, under förutsättning att vissa krav på boendestandard är uppfyllda, som ett bidrag per årsarbetare inom verksamheten, dels som ett bidrag per kommuninvånare som uppbär ålders- eller förtidspension.

Fr o m 1989-01-01 utvidgas statsbidragssystemet. Schablonbidraget per pensionär slopas i och med att de nya reglerna införs och inga särskilda krav ställs på bostadens utrymmes- och utrustningsstandard. Vidare kommer särskilda medel att utgå för personalutvecklande insatser under 1989 och 1990.

Bidrag utgår också för utvecklings- och förnyelsearbete i syfte att förbättra och effektivisera den sociala hemhjälpen. Denna del av statsbidraget till den sociala hemhjälpen behandlas i avsnittet om utvecklings- och försöksverksamhet nedan.

Landstingskommun och kommun erhåller statsbidrag till kostnader för färdtjänst åt personer som på grund av handikapp har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller anlita allmänna kommunikationer. Bidraget utgår med 35 % av bruttodriftkostnaderna. Fr o m verksamhetsåret 1981 infördes en kostnadsbegränsning som innebär att bidraget inte får öka med mer än ett belopp som står i viss relation till antalet invånare som är 65 år eller äldre samt utvecklingen av konsumentprisindex.

Bidragen till landstingskommunerna (bortsett från Stockholms läns landsting) avser främst sk förvaltningsresor och motsvarar ca 1 % av utbetalat belopp. I Stockholms län administreras färdtjänsten på länsnivå av landstinget. Bidraget till Stockholms läns landsting uppgår till knappt 40 % av totalt utbetalat färdtjänstbidrag. Kommunerna i

länet kan härutöver erhålla bidrag till kostnader för legitimering (prövning av färdtjänsttillstånd).

Ett nytt bidragssystem för färdtjänsten bereds för närvarande i regeringskansliet.

Statsbidragen prövas och utbetalas av socialstyrelsen, SoS. SoS beslut får överklagas hos regeringen.

Bidragen utbetalas för kalenderår i efterskott. Kommunerna ansöker senast 1 april året efter bidragsåret och utbetalning sker i juni.

Statsbidragen för 1987 (som kommunerna ansökt om och SoS utbetalat under 1988) uppgick beträffande social hemhjälp till 2 180 Mkr.

Färdtjänstbidraget till primärkommuner (inkl de landstingsfria kommunernas förvaltningsresor m m som inte kan särskiljas) uppgick till 283 Mkr. Bidraget till Stockholms läns landsting uppgick till 182 Mkr.

Huvuddelen av SoS arbete med dessa statsbidrag avser kameral hantering - formell granskning, beräkning och uppföljning - samt information och rådgivning rörande bidragsbestämmelserna. Den arbetstid SoS lagt ned under 1988 motsvarar 0,4 % av SoS lönesumma. SoS använder ordbehandlingsutrustning för vissa beräkningar och jämförelser med tidigare års statsbidrag. Särkostnaden för dessa bearbetningar har inte beräknats.

Socialdepartementets insatser avser (utöver prövning och beviljande av medel till utvecklings- och förnyelserarbete som inte behandlas här) främst budgetberedning och uppföljning, utfärdande av regleringsbrev samt besvärsprovning. Resursåtgången motsvarar 0,9 % av departementets lönesumma.

Administrationen av statsbidraget till hemhjälp ianspraktar generellt sett betydligt mer resurser än administrationen av färdtjänstbidraget.

Vid beräkningen av socialdepartementets och SoS resursåtgång har hänsyn inte tagits till att ca 40 % av färdtjänstbidraget - se ovan - utgår till landstingskommuner.

Tabell 2:9

Social hemhjälp och färdtjänst

Resursåtgång 1988: stat och kommun, inklusive redovisningscentral, SoS.

Statsbidrag: 1988 2,7 miljarder kronor (enligt kommunstudien inkl kommuner i AB-län)

Dep/mynd/kommun	Antal personår	Kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidrag
S 1)	0,6	0,2	0,02
SoS 2)	1,3	0,4	
Kommuner	6,4	1,1	0,04
Totalt	8,3	1,7	0,06

1) Exkl insatser för utvecklingsmedel om 0,5 på, 0,1 Mkr (se avsnitt Utvecklings- och försöksverksamhet, s 40)

2) Inkl 0,09 Mkr i konsultkostnader för en utredning som underlag för eventuella nya statsbidragsbestämmelser för färdtjänsten

För statsbidraget till social hemhjälp omfattade SoS insatser under 1988 föreskriftsarbete till följd av delvis ändrade bidragsbestämmelser samt särskilda insatser till följd av att ett av de ärenden som överklagats till regeringen inrymde mer principiella frågor om tillämpningen av bidragsbestämmelserna. Beträffande statsbidraget till färdtjänst innebar SoS arbete med anslagsframställningen under 1988 betydande extra insatser som förberedelser för ett eventuellt nytt statsbidrag.

Administrationn av statsbidraget till äldreomsorgen (statsbidrag till kommunerna för stöd och hjälp i boendet) kommer, till följd av de nya bestämmelser som gäller fr o m 1989, att försvåras. Särskilda övergångsbestämmelser gäller för 1989 och 1990 då bidrag skall beräknas enligt både de nya och de gamla bidragsbestämmelserna.

Administrationn involverar färre personer och kräver i allmänhet färre dagar än bidraget till barnomsorg. I kommuner med 50 000 - 99 000 invånare är administrationen dock lika resurskrävande som för barnomsorgsbidraget (jfr bilaga 3). Arbetskostnaden uttryckt som andel av statsbidraget blir genomgående något högre än för bidraget till barnomsorg p g a skillnaden i bidragsstorlek.

Eget datorstöd förekommer i drygt hälften av de stora och medelstora kommunerna (50 000 invånare eller fler). Köp av datorstöd förekommer i ett femtontal mindre kommuner.

Några kommuner påpekar att hemhjälsbidragets koppling till personalkategorier/kostnader försvårar administrationen. Svårigheter finns också vad gäller avgränsning av bidragsberättigad verksamhet. Statsbidraget till äldreomsorg skulle enligt några kommuner bli mer rättvist och lätthanterligt om det kunde beräknas efter antalet äldreboende med viss åldersindelning samt med schablonersättning för förtidspensionärer.

2.2.3 Missbrukarvård

Statsbidrag utgår till missbrukarvård i enlighet med en överenskommelse som 1985 har träffats mellan staten och de båda kommunförbunden och som gäller åren 1986 - 1989. Bidragets fördelning bestäms varje år efter förhandlingar mellan staten och kommunförbunden. Förhandlingsarbetet omfattas inte av vår studie.

Statsbidragen utbetalas av socialstyrelsen, SoS, efter anmälan av statens förhandlingsnämnd.

Fr o m 1988-07-01 infördes ett nytt bidrag för vård av narkotikamissbrukare vid s k hem för särskilt noggrann tillsyn. Beträffande detta särskilda bidrag (35 Mkr) ansöker kommunerna om medel. Ansökningarna prövas och medel utbetalas av SoS.

Statsbidraget till missbrukarvård för 1988 har fastställts till 825 Mkr (exkl de särskilda medlen enligt ovan). Huvuddelen av statsbidragen till primärkommunerna utgörs av s k kommunbidrag (683 Mkr inkl bidragen till de landstingsfria kommunerna). Härutöver utgår platsbidrag och omstruktureringsbidrag till vissa (ett fåtal) primärkommuner, främst till Stockholms kommun och till de landstingsfria kommunerna Malmö och Göteborg.

I resursberäkningen ingår socialdepartementets och SoS hela arbete med statsbidraget, men endast 65 % av SoS arbete med de särskilda medlen (av SoS uppskattad andel till primärkommuner). SoS insatser motsvarar 0,2 % av SoS lönesumma. Socialdepartementets insatser, främst budgetarbete och kontakter med kommunerna kring statsbidraget, motsvarar 0,1 % av departementets lönesumma. Under 1989 kommer betydligt större insatser att behöva göras i samband med en omarbetning av bidraget.

Tabell 2:10

Missbrukarvård

Resursåtgång 1988: stat och kommun, inkl redovisningscentral, SoS

Statsbidrag 1988: 658 Mkr (enligt kommunstudien)

Dep/mynd/kommun	Antal personår	Kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidrag
S	0,1	0,03	0,04
SoS 1)	0,8	0,24	
Kommuner	1,5	0,3	0,05
Totalt	2,4	0,6	0,09

1) Varav för de särskilda medlen 0,7 på, 0,22 Mkr

Kommunstudiens bidragssiffra är för låg. Enbart kommunbidraget till primärkommuner - inklusive de landstingsfria - uppgår enligt statens förhandlingsnämnd till 683 Mkr.

Över 95 % av detta bidrag utbetalas utan ansökan efter förhandlingsöverenskommelser mellan staten och kommunförbunden. En korrekt beskrivning av arbetskostnaden borde beakta tid för framtagna av förhandlingsunderlag, förhandling etc. Detta har inte omfattats av vår undersökning.

De tre storstadskommunerna är sannolikt mest berörda av de 35 Mkr som satsas på att få fram platser för tvångsvård av narkotikamissbrukare. I ansökningsförfarandet ingår diskussioner med SoS om bidragsberättigad verksamhet etc. Enligt kommunstudien har storstadskommunerna i genomsnitt lagt ned en knapp personmånad på hanteringen av statsbidrag till missbrukarvård (jfr bilaga 3).

2.2.4 Utvecklings- och försöksverksamhet

Statsbidrag utgår för främst utvecklingsarbete inom den öppna socialtjänsten, försök med nya vård- och behandlingsformer inom den öppna missbrukarvården samt utvecklingsinsatser inom narkomanvårdsområdet. Bidraget för 1988 till primärkommuner är ca 15 Mkr.

Statsbidrag utgår vidare till utvecklings- och förnyelsearbete inom barnomsorgen respektive den sociala hemhjälpen. Bidragen uppgår vardera till ca 20 Mkr per år.

Ansökningar om medel för utvecklings- och försöksverksamhet inom barnomsorg och social hemhjälp har hittills prö-

vats - och medel utbetalats - av regeringen (socialdepartementet). SoS medverkar i denna uppgift fr o m 1989-07-01. Antalet ansökningar som gäller barnomsorg uppgår till ett par hundra årligen. Ungefär hälften av dessa godkänns. Under perioden 1984-07--1988-12 har ca 115 Mkr fördelats på ca 650 projekt. Beträffande den sociala hemtjänsten har för motsvarande period beviljats medel till ca 330 projekt med tillsammans ca 70 Mkr.

När det gäller utvecklings- och försöksverksamhet inom socialt behandlingsarbete m m prövar SoS ansökningarna och betalar ut medlen. Socialdepartementet beslutar om disposition under vissa anslagsposter efter beredning av SoS.

I socialdepartementets redovisade kostnader ingår 50 % av departementets totala arbete med statsbidraget till socialt behandlingsarbete m m. Detta motsvarar primärkommunernas andel av totalt utbetalade medel inom anslaget 1988.

Merparten av SoS arbete avser informations- och kontaktverksamhet för att stimulera till, etablera och följa upp bidragsberättigad utvecklings- och försöksverksamhet. SoS har beräknat resursåtgången för de insatser som avser bidrag till primärkommuner rörande socialt behandlingsarbete m m. Om riktade informations- och utbildningsaktiviteter för att stimulera till försök med andra vårdalternativ inkluderas ligger resursåtgången mellan 1,3 och 2,6 personår. Även kostnaden blir högre och hamnar mellan 0,3 och 0,6 Mkr. Det är vanskligt att dra någon skarp gräns mellan insatser som sammanhänger med att statsbidrag utgår till sådan utvecklings- och försöksverksamhet och insatser som sammanhänger med socialstyrelsens uppgifter i övrigt när det gäller att utveckla socialtjänsten.

Uppgiften angående kommunernas kostnader avser dem som sökt och fått bidrag. För de 18 kommuner som sökt men inte fått bidrag saknas kostnadsuppgift.

Tabell 2:11

Utvecklings- och försöksverksamhet

Resursåtgång 1988: stat och kommun, inkl redovisningscentral, SoS

Statsbidrag 1988: 39 Mkr (enligt kommunstudien)

Dep/mynd/kommun	Antal personår	Kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidrag
S	1,3	0,3	1,5
SoS	1,3	0,3	
Kommuner (4)	2,6	0,5	1,3
Totalt	5,2	1,1	2,8

Utfallet av kommunstudien är i denna del något osäker. Tanken var att kommunerna här skulle redovisa medel till försöks- och utvecklingsverksamhet inom barnomsorg, social hemhjälp och socialt behandlingsarbete m m. Totalt statsbidrag borde då vara ca 55 Mkr.

Resultatet visar att statsbidrag till försöks- och utvecklingsverksamhet är relativt bidragsbeloppet mer administrativt resurskrävande än rena driftbidrag. I de tre storstadskommunerna är bidragen till utvecklings- och försöksverksamhet även i absoluta tal betydligt mer resurskrävande än driftbidragen till äldreomsorgen (jfr bilaga 3). De höga värdena för arbetskostnaden i procent av statsbidraget är emellertid också en återspeglning av de låga statsbidragsbeloppen.

De kommuner som fått avslag på sina ansökningar återfinns alla i de tre minsta kommunstorlekarna (färre än 50 000 invånare) medan ingen kommun i de tre största grupperna uppger sig ha fått avslag på sina ansökningar. Andelen sjunker också kraftigt med avtagande kommunstorlek. Resultatet tyder på att den kommunala verksamheten måste vara av viss omfattning (omfatta ett visst mått egenfinansierade resurser) för att försöks- och utvecklingsverksamhet skall vara aktuell.

Kommunerna efterlyser en förenkling av ansökningsförfarandet. En kommun kommenterar: "Ansökan om projektbidrag är alltid mycket tidskrävande och slutar oftast med ett avslag."

2.2.5 Åtgärder för flyktingar

Staten ersätter kommunerna för mottagande av flyktingar och vissa andra utlänningar. Statens invandrarverk, SIV, beräknar medelsbehovet för hela anslaget "Ersättning till kommunerna för Åtgärder för flyktingar m m". Utfallet på anslaget beräknas för budgetåret 1988/89 bli 1 950 Mkr.

Till administrationen av ersättningen till kommunerna för Åtgärder för flyktingar har vi hänfört insatser inom arbetsmarknadsdepartementet avseende budgetberedning, regleringsbrev, besvärspövning och - under 1988 - ändringar i förordningen. Insatserna motsvarar 0,4 % av departementets lönesumma.

2.2.5.1 Ekonomiskt stöd

Statsbidrag utgår för ekonomiskt bistånd som kommunerna lämnat till flyktingar och vissa andra utlänningar. Länsstyrelserna prövar och betalar ut ersättningen, vilket sker i efterskott för kalenderår. Besluten får överklagas till kammarrätten. Kammarrätternas eventuella administrativa hantering omfattas inte av vår studie.

Under 1988 utbetalades enligt SIV knappt 1 300 Mkr till kommunerna. Beloppet avser ersättning för ekonomiskt bistånd som kommunerna utgivit under 1987.

SIV tar fram underlag för kommunernas återsökning av de belopp som utgivits som ekonomisk bistånd. Underlaget skall fogas till den ansökan som kommunen inger till länsstyrelsen. Det innehåller sådana uppgifter som länsstyrelsen behöver för att kunna bedöma kommunens rätt till ersättning: om personen väntar på uppehållstillstånd, om sådant tillstånd beviljats, hur länge återsökningsrätt föreligger i framtiden etc.

SIV bedömer att arbetet med att ta fram dessa uppgifter är mycket resurskrävande. Den beräknade arbetsinsatsen motsvarar 0,9 % av SIVs lönesumma. Uppgifterna kan i viss utsträckning hämtas ur SIVs datasystem. Kostnaderna för datorstödet uppges vara 0,1 Mkr.

Länsstyrelserna gör i allmänhet en preliminär prövning och utbetalning direkt när ansökan kommer in. Därefter slutregleras ersättningen efter genomförd granskning.

Tyngdpunkten i länsstyrelsernas hantering ligger i en materiell granskning. Denna innebär kontroll av att de begärda beloppen är återsökningsbara enligt förordningen om statlig ersättning för mottagande av flyktingar och vissa andra utlänningar, d v s av att bidragstagaren är

ersättningsberättigad enligt denna förordning och enligt socialtjänstlagen. Fr o m 1988-05-01 regleras kommunernas rätt till återsökning även av lagen om bistånd åt asylsökande m fl.

Kontrollen görs utifrån de redovisningar över familjer som fått bidrag och de registerutdrag från statens invandrarverk som kommunerna sänder in tillsammans med ansökan. I vissa fall begärs akter in i samband med granskningen.

På uppdrag av regeringen utreder SIV för närvarande i samråd med länsstyrelsernas organisationsnämnd en ny ordning för utbetalning av dessa ersättningar till kommunerna. Ett slutligt förslag skall enligt uppdraget redovisas till regeringen senast 1989-06-30. Förslaget kommer sannolikt att innebära att ersättningen prövas och utbetalas av SIV. Regeringen har även under våren 1989 tillsatt en arbetsgrupp, i vilken bl a Svenska kommunförbundet medverkar, med uppgift att utreda möjligheterna att fr o m 1990-07-01 ersätta kommunernas kostnader för flyktingmottagning (inkl det ekonomiska stödet) med en "general-schablon". I avvaktan på arbetsgruppens förslag kommer sannolikt inga förändringar att vidtas i administrationen av det ekonomiska stödet.

Vår studie av sex länsstyrelser resulterade i en arbetskostnad om sammanlagt 0,3 Mkr (knappt 1,6 personår). Mot bakgrund härav kan länsstyrelsernas totala arbete med bidraget uppskattas till ca 1,2 Mkr (ca 6,3 personår). För de sex länsstyrelser som ingick i studien varierade resursinsatsens andel av respektive länsstyrelses lönesumma mellan 0,05 och 0,4 %.

2.2.5.2 Flyktingmottagning

Till de kommuner som träffat överenskommelse med SIV om flyktingmottagning lämnas särskild ersättning i form av s k schablonbidrag för varje mottagen asylsökande och flykting. SIVs beslut om schablonersättning får överklagas hos regeringen.

Bidraget utbetalas för varje mottagen flykting/asylsökande som bott i kommunen över ett kvartalsskifte. Utbetalningen sker per kvartal i efterskott. Under 1988 utbetalades ca 330 Mkr i schablonersättning till kommunerna.

SIV tar efter varje kvartalsskifte fram ett preliminärt underlag genom datorbearbetningar och sammanställningar. Dessa underlag sänds till kommunerna för kontroll och komplettering. SIV får därvid en hel del telefonförfrågningar från kommunerna. När materialet kommer åter kompletteras SIVs register med de uppgifter kommunerna lämnat, underlag för utbetalning erhålls via datorbearbetning

och utbetalning sker. Budgetåret 1987/88 gjordes ca 1 000 sådana utbetalningar. SIVs arbetsinsats motsvarar 0,9 % av verkets lönesumma. Kostnaderna för datorstödet uppges vara 0,6 Mkr.

För närvarande pågår en översyn av schablonbidragen i syfte att åstadkomma en förenkling. Ytterligare datorstöd till hanteringen planeras i samband med övergången till ny regionaliserad organisation 1989-07-01. Uppdraget till den nyligen tillsatta arbetsgruppen (se s 43) innebär i grunden ändrade förutsättningar för förenklingsarbetet och datorstödet. I avvaktan på gruppens resultat kommer sannolikt inga mer genomgripande åtgärder att vidtas.

Särskilda bidrag kan utgå till stöd och insatser av projektkaraktär bl a för att bygga upp kompetens i mottagningskommuner, vid mottagning av ny flyktinggrupp, vid stor sekundäromflyttning från andra kommuner, för att få fram lämpliga bostäder, för att åstadkomma ökat flyktingmottagande och för att flyktingar snabbare skall få en egen försörjning. Under 1988 utbetalades 13 Mkr till 215 projekt.

Härutöver utgår ersättning för kollektiva genomgångs-
bostäder och grupphem samt för vissa transportkostnader. Utbetalningarna uppgick budgetåret 1987/88 till knappt 125 Mkr.

Kommunerna ansöker löpande om bidrag till kollektiva genomgångsbostäder. Under beredningen av dessa ärenden har SIV mycket kontakter med kommunerna. Utbetalningarna sker halvårsvis i efterskott. Budgetåret 1987/88 gjordes 370 sådana utbetalningar. Dessutom tillkommer ca 100 beslut i samband med ansökningar från kommunerna om förhandsbesked för statsbidrag till särskilda lösningar i genomgångsboende samt beslut om och utbetalning av ersättning för s k grupphem och utbetalda transportkostnader. Med ledning av SIVs insatser för särskilda bidrag om genomgångsbostäder uppskattas kommunernas administrativa kostnader till 1,4 Mkr (8,5 personår).

SIVs arbetsinsats i samband med de särskilda bidragen och ersättningen för bl a kollektiva genomgångsbostäder motsvarar 0,7 % av verkets lönesumma och tar i anspråk 44 % av den totala arbetstiden för flyktingmottagning.

Tabell 2:12

Åtgärder för flyktingar

Resursåtgång 1988: stat och kommun

Statsbidrag: 1988 1,7 miljarder kronor (enligt kommunstudien)

Dep/mynd/kommun	Antal personår	Kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidrag
A	0,4	0,1	0,24
SIV 1)	13,8	2,8	
Lst	6,3	1,2	
Kommuner 2)	56,6	8,7	0,52
Totalt	77,1	12,8	0,76

1) Varav ekonomiskt stöd 5,2 personår, 0,9 Mkr och flyktmottagning 8,6 personår, 1,9 Mkr.

2) Varav ekonomiskt stöd 37,2 personår, 5,6 Mkr och flyktmottagning 19,4 personår, 3,1 Mkr.

Datorstöd - i huvudsak eget - utnyttjas vid återsökning av ekonomiskt stöd av lägst två tredjedelar av kommuner med fler än 50 000 invånare och av cirka hälften av kommunerna med 10 000 - 49 000 invånare. Bland de allra minsta kommunerna utnyttjas ett fåtal datorstöd. Vid övrig bidragshantering utnyttjas datorstöd främst av de stora och medelstora kommunerna.

De särskilda bidragen och ersättningen för kollektiva genomgångsbostäder m m motsvarar bidrag för utvecklings- och försöksverksamhet inom andra statsbidrag/statsbidragsområden. Insatserna har särredovisats i fotnot 1 och 2 i tabellen ovan. Vid jämförelser med andra statsbidrag bör resursinsatser för dessa bidrag och ersättningar exkluderas.

Några kommuner uppger att de nya allmänna råden enligt lagen om bistånd till asylsökande m fl inneburit merarbete. Många kommuner menar att statsbidraget för utgivet ekonomiskt stöd kräver orimligt stor administrativ arbetsinsats. I kommentarerna betecknas bestämmelser och ansökningsrutiner som detaljrika, oerhört/skandalöst krångliga, otympliga och tidskrävande. SIVs rutiner bedöms fungera dåligt och länsstyrelsens krav på underlagsspecifikationer upplevs vara alltför långtgående. Datorstöd uppges vara en förutsättning för att klara administrationen.

Även hanteringen av övriga bidrag bedöms vara tungrodd och administrativt tillkrånglad. Kommunerna efterlyser enklare och klarare föreskrifter. Några kommuner uppger att administrationen har ökat. Som orsak anges bl a bidragen till genomgångsbostäder samt SIVs datasystem. Att SIV och kommunerna har olika sökbegrepp försvårar hanteringen.

Tabell 2:13

Ekonomiskt stöd och schablonbidrag

Resursåtgång 1988: stat och kommun

Statsbidrag: 1988 1,5 miljarder kronor (enligt kommunstudien)

Dep/mynd/kommun	Antal personår	Kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidrag
A	0,4	0,1	0,23
SIV 1)	10,0	2,2	
Lst	6,3	1,2	
Kommuner 2)	48,1	7,3	0,47
Totalt	64,8	10,8	0,70

1) Varav ekonomiskt stöd 5,2 personår, 0,9 Mkr respektive schablonbidrag 4,8 personår, 1,3 Mkr.

2) Varav ekonomiskt stöd utgör 37,2 personår, 5,6 Mkr respektive schablonbidrag 10,9 personår respektive 1,7 Mkr.

2.2.6 Sammanfattning

Kommunerna svarar för drygt två tredjedelar av de totala kostnaderna för hantering av statsbidrag inom det sociala området. För vissa enskilda bidrag - missbrukarvård och

utvecklings- och försöksverksamhet - är kostnaderna dock jämnt fördelade mellan stat och kommun.

Tabell 2:14

Social omsorg

Resursåtgång 1988: stat och kommun

Dep/mynd/kommun	Antal personår	Kostnad Mkr	Andel (%) av total resurs- åtgång
Departement	2,6	0,7	4
Centrala myndigheter	19,2	4,1	21
Länsstyrelser	6,3	1,2	6
Kommuner	82,2	13,1	69
Totalt	110,3	19,1	100

En jämförelse mellan de olika statsbidragen inom området visar att det inte är statsbidragets storlek som avgör hur dyr den administrativa hanteringen blir. De bidrag som svarar för en högre andel av den totala resursåtgången än vad som skulle vara motiverat av bidragsstorleken utmärks av särskilda krav på underlag vid ansökan och omfattande granskning.

Tabell 2:15

Social omsorg

De olika statsbidragens procentuella andel av de totala statsbidragen (14,9 miljarder kronor) resp den totala resursåtgången (19,1 Mkr)

Statsbidrag	Andel (%) av totalt stats- bidrag	Andel (%) av total resurs- åtgång
Barnomsorg m m	66	15
Social hemhjälp m m	18	9
Missbrukarvård	4	3
Utveckling m m	0,3	6
Flyktingåtgärder	11	67
Totalt	100	100

2.3 Arbetsmarknadsinsatser

Vår studie visar

- att på detta område lägger staten och kommunerna ner ungefär lika mycket arbetstid på att administrera statsbidrag. Kostnaderna för staten är högre än kommunernas.
- att arbetet är decentraliserat, utbetalning sker via länsarbetsnämnderna.
- att ca 80 % av länsarbetsnämndernas administrativa kostnader för hantering av statsbidrag avser granskning och utbetalning.
- att beredskapsarbeten är det administrativt sett mest krävande bidraget.

Statsbidragen har som uppgift att motverka arbetslöshet genom att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för arbetssökande. De olika bidragen inom området är anpassade till olika målgrupper och faktorer som orsakar arbetslöshet. Säsongsarbetslöshet, ungdomsarbetslöshet och arbetshandikappades svårigheter att träda in på arbetsmarknaden är exempel på problem som statsbidragen är tänkta att kunna lösa eller mildra.

Gemensamt för dem alla är att hela eller delar av arbetsgivarens kostnader till följd av anställningen ersätts i efterhand. Ersättning kan också utgå för nödvändiga anpassningar av arbetsplats vid anställning av arbetshandikappad eller för arbetsbiträde. Graden av kostnadstäckning varierar mellan olika bidragsformer.

Kommunerna får statsbidrag inom området i sin egenskap av arbetsgivare. De flesta statsbidragen inom området riktas till hela arbetsmarknaden vilket medför att den primärkommunala andelen stöd varierar mellan olika statsbidrag.

De statsbidrag som ingår i vår undersökning är:

- Beredskapsarbete (ej för investeringsändamål).
- Offentligt skyddat arbete.
- Ungdomslag.
- Rekryteringsstöd.

- Lönebidrag, särskilt lönebidrag samt introduktionsstöd.
- Arbetsbiträde/tekniska hjälpmedel.

De viktigaste bidragen belopps- och volymmässigt till kommunerna är beredskapsarbete, offentligt skyddat arbete samt ungdomslag. De svarar för ca 90 % av utbetalt belopp. Av de resterande bidragen svarar lönebidrag för ca 9 % medan de övriga bidragen knappast alls har kommuner som mottagare. En orsak är att AMS och länsarbetsnämnderna i praktiken ställer högre krav på kommunerna än andra arbetsgivare. Därför mottar ytterst få kommuner rekryteringsstöd, bidrag för arbetsbiträde och tekniska hjälpmedel.

För vissa bidragstyper kommer kommunerna och länsarbetsnämnden årligen överens om hur många arbetssökande kommunen kan ta ansvar för. Denna överenskommelse får formen av beslut vad gäller beredskapsarbeten men kan vara mer informell vad gäller andra bidrag. För vissa statsbidrag, exempelvis lönebidrag och offentligt skyddat arbete, beslutar länsarbetsnämnden om fördelning.

Kommunen rekviderar i efterskott ersättning för sina kostnader. Detta görs oftast månadsvis men även halvårsvisa rekvisitioner förekommer. Kommunerna anger sina krav per individ och bidrag. Huvuddelen av alla kommuner använder datorstöd för rekvisitionsarbetet. Underlaget från kommunen granskas före utbetalning av länsarbetsnämnden.

Arbetsmarknadsområdet är konjunkturberoende och behoven av stöd varierar över tiden och i olika delar av landet. Förändringstakten för de olika statsbidragen är mycket olika. Det pågår förändringsarbete och försöksverksamheter men det finns också områden där reglerna inte ändrats på flera år. Exempel på det senare är bidragen till offentligt skyddat arbete och lönebidrag.

AMS har under senare år gjort framställningar om ett mer flexibelt system än dagens som i vissa fall kan låsa fast arbetssökande i för staten mer kostsamma stödformer än vad som bedöms vara nödvändigt. Andra stödformer, exempelvis arbetsmarknadsutbildning, har under senare år fått ökad vikt vid sidan av de traditionella statsbidragen.

Medel för utvecklings- och försöksverksamhet förekommer på arbetsmarknadsområdet. Beslut angående användningen av dessa medel fattas av såväl departementet, AMS som länsarbetsnämnderna. Det är dock sparsamt med projekt som har primärkommuner som direkta mottagare av stöd. Kommunerna kan dock medverka i projekt på arbetsmarknadsområdet utan att själva vara mottagare av projektmedel. Vi har dock

inte kunnat fånga denna eventuella administrativa andel arbetstid med vår undersökning.

2.3.1 Administrativa kostnader för hantering av statsbidrag till arbetsmarknadsinsatser - staten och kommunerna

Arbetsmarknadsdepartementet (A)

Arbetsmarknadsdepartementets administrativa hantering av statsbidragen till primärkommunerna är liten. Departementet gör vissa beräkningar och prognoser i samband med anslagsframställningen från AMS och inför kompletteringspropositionen. Vidare finns projektmedel som departementet beslutar om men få beslut gäller primärkommuner som mottagare av stöd. Besvärshantering förekommer men det är få ärenden med kommuner som part, under 1988 handlade departementet endast fyra sådana ärenden.

Arbetstidskostnaden för den administrativa hanteringen av statsbidrag utgör 0,03 % av lönesumman för departementet.

Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS)

Statsbidragsadministrationen inom AMS kännetecknas av övergripande arbetsuppgifter som fördelning av medel till den regionala organisationen, föreskriftsarbete, förfrågningar samt ansvar för underhåll, utveckling och drift av det datoriserade utbetalningssystemet för statsbidrag, "bidragsrutinen". AMS sköter kontakterna med departementet och svarar för anslagsframställningen. På arbetsmarknadsområdet läggs det vanligen ner ett betydande arbete även inför kompletteringspropositionen. Under 1988 var dock detta arbete av mindre omfattning jämfört med tidigare år. Orsaken är det förbättrade arbetsmarknadsläget.

Den del av verksamheten som berörs av vår undersökning om administration av statsbidrag utgör en liten del av den totala verksamheten på AMS. Totalt har drygt 30 personer beröring med administration av statsbidragen men för hela AMS uppgår deras totala arbetsinsats till 1,5 personår.

Andra administrativa uppgifter är utarbetande av föreskrifter och fördelning av medel (statsbidrag) till den regionala organisationen. Råd och stöd beträffande tolkning av bestämmelser för bidragen tar också resurser.

Beredskapsarbeten och ungdomslag var de statsbidrag som under 1988 krävde mest administrativa resurser. Ekonomistyrning samt underhåll och drift av bidragsrutinen tog närmast mest tid. Den relativt sett höga andelen arbetstid för ungdomslagen hänger samman med regeländring under 1988. Denna föranledde nya föreskrifter och ett ökat

antal förfrågningar.

Länsarbetsnämnderna (LAN)

Den administrativa hanteringen av statsbidragen till primärkommunerna utgör en begränsad del av hela LANs verksamhet. För de länsarbetsnämnder vi besökt upptar administrationskostnaden ca 2 % av hela lönekostnaden.

All utbetalning av statsbidrag sker via LAN och 80 % av de redovisade kostnaderna för hantering av statsbidrag hänger samman med granskning och utbetalning av statsbidrag. Det mest krävande statsbidraget administrativt sett är beredskapsarbeten.

Länsarbetsnämnderna lägger ner ungefär lika mycket arbetstid som landets kommuner för att administrera statsbidrag. Kostnaden för statens hantering av statsbidrag är högre än den kommunala, skillnaden kan dock till en del bero på olika beräkningsgrunder för lönekostnaden. LANs relativt sett höga kostnader förklarar varför statens kostnader för arbetsmarknadsområdet är högre än kommunernas. För andra områden i vår undersökning är vanligen kommunernas kostnader högre än statens.

Ytterligare administrativa uppgifter på LAN är fördelning av medel, uppföljning, budgetarbete, besvärshandling, förfrågningar samt viss beslutsadministration. LAN har också kontakter med kommuner, länsstyrelser, utvecklingsfonder, övrig statlig förvaltning i länet samt med AMS.

Arbetsförmedlingarnas andel administration av statsbidrag ingår inte i vår redovisning av statens kostnader. Vi bedömer förmedlingarna endast i begränsad omfattning administrera statsbidrag.

Kommuner

I enkäten till kommunerna har samtliga statsbidrag behandlats tillsammans och inte var för sig. Hanteringen i kommunerna rör huvudsakligen rekvisition av medel som helt eller delvis i efterhand ska täcka kommunens kostnader som arbetsgivare. Rekvisitionen görs oftast månadsvis av handläggare och assistenter. Huvuddelen av kommunerna använder datorstöd för rekvisitionsarbetet. Arbetstidens omfattning är inte proportionell med bidragsbeloppens storlek. Om bidragsbeloppet ökar med en tredjedel ökar arbetstiden för en del kommunstorlekar med det dubbla.

Den totala kostnaden för landets kommuner uppgår till 7,2 Mkr och utgör 0,5 % av det totalt utgående beloppet, 1 443,4 Mkr enligt kommunenkäten.

Några kommuner har i enkäten uttryckt uppfattningar om statsbidragen på arbetsmarknadsområdet. Bland dem går åsikterna i sär. Någon framhåller att LAN har omständliga rutiner som kräver att stöd ska rekvireras per individ och inte för bokförda kostnader. Den genomförda decentraliseringen som medfört att varje arbetsförmedlingskontor fått en egen budget har också medverkat till en resurskrävande hantering. Andra anser att det är enkelt att rekquirera medel i samarbete med LAN.

Krav framförs om förenklingar: Driftbidrag i förhållande till procentuell arbetslöshet bör införas. Lönebidrag borde utbetalas månadsvis och inte halvårsvis. Totalsummor borde räcka vid rekvisition i stället för att individer anges.

2.3.2 Totala kostnader för administrativ hantering av statsbidrag - staten och kommunerna

Totalt utbetalt statsbidragsbelopp enligt kommunenkäten uppgår till 1 443,4 Mkr vilket är för lågt. AMS bedömer att ca 2 miljarder utbetalades till primärkommunerna under kalenderåret 1988.

Tabell 2:16

Resursåtgång 1988 (inklusive ADB-baserad bidragsrutin, exklusive kostnader för system-S).

Dep/mynd/ kommuner	Antal personår	Kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidrag
A	0,04	0,009	0,0006
AMS	1,5	0,4 1)	0,03
LAN	44,4	8,0	0,6
Kommuner	47,0	7,2	0,5
Totalt	92,9	15,6	1,1

1) Beloppet inrymmer kostnader för drift och underhåll av den ADB-baserade bidragsrutinen, totalt 0,07 Mkr.

the *Journal of the American Medical Association* (JAMA) and the *New England Journal of Medicine* (NEJM).

These journals are the most widely read and cited in the field of medicine. They are also the most expensive. The subscription cost for JAMA is \$1,200 per year, and for NEJM it is \$1,500 per year.

These journals are also the most difficult to read. They are written in a highly technical and jargon-filled style that is often difficult for non-specialists to understand.

These journals are also the most influential. They are the primary source of information for medical professionals and the general public alike.

These journals are also the most controversial. They are often the subject of criticism for their high cost and their technical style.

These journals are also the most respected. They are the gold standard of medical publishing and are highly valued by the medical community.

These journals are also the most accessible. They are available to a wide range of readers, from medical professionals to the general public.

These journals are also the most comprehensive. They cover a wide range of medical topics and provide a wealth of information for readers.

These journals are also the most up-to-date. They provide the latest information on medical research and practice.

These journals are also the most reliable. They are published by reputable publishers and are subject to rigorous peer review.

These journals are also the most interesting. They provide a wealth of information on the latest medical research and practice.

These journals are also the most useful. They provide a wealth of information on the latest medical research and practice.

These journals are also the most valuable. They provide a wealth of information on the latest medical research and practice.

These journals are also the most important. They provide a wealth of information on the latest medical research and practice.

These journals are also the most essential. They provide a wealth of information on the latest medical research and practice.

These journals are also the most critical. They provide a wealth of information on the latest medical research and practice.

These journals are also the most fundamental. They provide a wealth of information on the latest medical research and practice.

2.4 Finansiering

Vår studie visar

- att skatteutjämningsbidragen har de lägsta administrativa kostnaderna relativt sett av alla statsbidrag i vår studie
 - att kostnaderna för administrationen belastar staten och huvudsakligen finansdepartementet. Kommunerna står för ca 25 % av kostnaden.
 - att de extra skatteutjämningsbidragen står för merparten av de administrativa kostnaderna till följd av det ansökningsförfarande som föregår utbetalning.
 - att de låga kostnaderna för administrationen av de allmänna skatteutjämningsbidragen förklaras av ett i hög grad datoriserat system med låga kostnader.
-

Skatteutjämningsbidrag syftar till att utjämna skillnaderna mellan olika kommuner och landstingskommuner vad gäller skattekraft och standard och utgör exempel på så kallade generella statsbidrag. Fyra typer av skatteutjämningsbidrag ingår i vår kartläggning:

- * Allmänna skatteutjämningsbidragen.
- * Extra skatteutjämningsbidrag (ej förebyggande av naturolyckor eller ersättning till kollektiv persontrafik).
- * Skatteutjämningsbidrag till följd av avskaffandet av den kommunala garantibeskattningen.
- * Skatteutjämningsbidrag till följd av avskaffandet av företagsbeskattningen.

Extra skatteutjämningsbidrag ges efter ansökan till kommuner som av olika skäl har en svag ekonomi. Vad gäller de två sistnämnda utgår bidrag med stöd av riksdagens beslut.

Det allmänna skatteutjämningsbidraget hanteras centralt av RSV och SCB och regionalt av länsskattemyndigheterna. RSV utfärdar föreskrifter för arbetet vid SCB och länsskattemyndigheterna. Länsskattemyndigheterna svarar för utbetalning till kommunerna av samtliga skatteutjämningsbidrag.

Kommunerna ansöker om extra skatteutjämningsbidrag hos länsstyrelsens regionalekonomiska enhet. Länsstyrelsens

handläggning innebär att ansökan ska tillstyrkas eller avslås. Beslut fattas av regeringen efter beredning i finansdepartementet.

Kommunernas administrativa hantering av statsbidrag inskränker sig till det extra skatteutjämningsbidraget. Därför är det endast detta statsbidrag som redovisas i kommunenkäten. Övriga skatteutjämningsbidrag har en mycket marginell administrativ hantering.

De kostnader som redovisas avser administrativ hantering under 1988. Denna hantering ledde till fastställande av bidrag, som betalades ut för 1989. Totalbeloppet för 1989, uppgår enligt finansdepartementet till cirka 10 200 Mkr. Det är svårt att för de bidrag vi valt ut särskilja kostnader som rör enbart primärkommuner eftersom detta är en begränsad del av hela hanteringen. Vi bedömer den möjliga feluppskattningen som försumbar.

2.4.1 Administrativa kostnader för statsbidrags- hantering - staten och kommunerna

Finansdepartementet

Finansdepartementets administrativa hantering av skatteutjämningsbidrag rör främst beredning av beslut om de extra skatteutjämningsbidragen. För de allmänna skatteutjämningsbidragen görs prognoser inför budgetpropositionen och vissa löpande beräkningar av skattekraft. Kostnaden för departementets administrativa hantering av skatteutjämningsbidragen utgör en begränsad del av verksamheten och den administrativa kostnaden för hanteringen uppgår till knappt 1 % av lönesumman.

Riksskatteverket (RSV)

RSV är central myndighet för skatteutjämningsbidragen. Huvudsakligen omfattar arbetet att årligen utarbeta anvisningar samt utforma och tillhandahålla blanketter som länsskattemyndigheterna använder i sin hantering. RSV informerar vid förändringar om nya regler och ger anvisningar om tolkning av bestämmelser.

Genom ett avtal mellan RSV och länsskattemyndigheten i Hallands län sköts drift och underhåll av ADB-systemet för all utbetalning därifrån. Skatteutjämningsbidragen ingår i ett stort ADB-system med många andra funktioner parallellt. Kostnaden för driften av endast skatteutjämningsbidraget blir därför låg och uppgår enligt uppgift endast till 0,003 Mkr. RSVs kostnader för administrativ hantering av statsbidragen utgör 0,07 % av centrala verkets lönekostnad.

Statistiska centralbyrån (SCB)

SCB ansvarar för framräkning av de variabler (garanterad skattekraft och medelskattekraft) som är underlag för länsskattemyndigheternas beräkningar av preliminära och slutgiltiga statsbidragsbelopp. Arbetet med de allmänna skatteutjämningsbidragen dominerar och avser bl a även månadsvis uppföljning av medelskattekraften. SCB tar vidare fram underlag för beslut om vissa extra skatteutjämningsbidrag och det bidrag som utgår pga garantibeskattningsens upphörande.

Totalt förbrukade SCB resurser för bidragsadministration 1988 motsvarande cirka 0,2 personår samt drygt 0,025 Mkr i kostnader för datordrift. Administrationskostnaderna utgör en mycket ringa del av lönesumman för SCB.

Den regionala administrationen

Två myndigheter är inblandade i hanteringen av skatteutjämningsbidragen på den regionala nivån - länsskattemyndigheten vad gäller alla de fyra typerna av bidrag vi kartlägger och länsstyrelsen vad gäller det extra skatteutjämningsbidraget. De totala hanteringskostnaderna för bägge dessa myndigheter motsvarar mindre än 0,1 % av lönesumman vid de länsskattemyndigheter vi besökt.

Det är länsskattemyndigheterna som betalar ut samtliga skatteutjämningsbidrag. Nitton av länen använde sig 1988 av det datasystem som sköts ifrån Hallands län för hela den s k kommunavräkningen.

Vid länsskattemyndigheternas uppbördsenheter görs de preliminära och slutliga beräkningarna av de allmänna skatteutjämningsbidragen (enligt väl fungerande rutiner). Den regionala hantering som kräver mest i förhållande till bidragsbeloppen är handläggningen av kommunernas ansökningar om extra skatteutjämningsbidrag vid länsstyrelsernas regionalekonomiska enheter. Kartläggningen av sex län visar att de länsförvaltningar som yttrat sig över ansökningar om extra skatteutjämningsbidrag har administrationskostnader som är minst tre gånger så höga som för övriga län.

Kommunerna

Kartläggningen på kommunal nivå omfattar endast extra skatteutjämningsbidrag. De övriga bidrag där kommunernas hantering är marginell ingår inte. Den redovisade tiden avser främst arbetet med att utarbeta ansökan om extra skatteutjämningsbidrag.

Det är främst de minsta kommunerna som sökt och fått bi-

drag. Hanteringskostnaderna är relativt sett höga.

Knappt hälften av Sveriges kommuner sökte olika slag av extra skatteutjämningsbidrag 1988. Därav fick 29 % samma år bidrag medan drygt 15 % sökte men inte fick något bidrag. Uppenbart är att man även i de sistnämnda kommunerna lagt ner arbete på att söka bidrag, något som dock inte fångats upp av vår enkät.

Uppräkningen av enkätresultatet till rikssiffror ger vid handen att totalt i landet knappt 0,150 Mkr läggs ner på bidragsadministrationen. Vi har skattat arbetskostnaderna för de 15 % som sökt men ej fått bidrag till 0,067 Mkr. Beräkningen bygger på den andel arbetstid kommunerna som får bidrag använder. Den kommunala administrationen av de extra skatteutjämningsbidragen torde därmed uppgå till totalt cirka 0,217 Mkr, vilket motsvarar 1,06 personår.

2.4.2 Totala kostnader för statsbidragsadministration - staten och kommunerna

Totalt utbetalades 1989 enligt finansdepartementet 10 183 Mkr i skatteutjämningsbidrag.

I nedanstående tabell redovisas resursåtgången 1988 (exklusive kostnader för system-S).

Dep/mynd/ kommuner	antal personår	kostnad Mkr	andel i % av statsbidrag
Fi	1,6	0,4	0,004
RSV + SCB	0,7	0,2 1)	0,002
Lsk + Lst	1,5	0,3	0,003
Kommuner	1,1	0,2 2)	0,002
Totalt	4,9	1,1	0,01

1) I beloppet ingår vissa data- och tryckningskostnader m m. Totalt 0,062 Mkr.

2) Beloppet avser endast kommunernas hantering avseende extra skatteutjämningsbidrag.

2.5 Övriga statsbidrag

I detta avsnitt har vi sammanfört statsbidrag inom olika områden där endast delar av stödet utbetalas till primärkommunerna. Hur stor del av stödet som utges till primärkommuner varierar mellan olika områden. Andelens storlek anges i respektive avsnitt.

2.5.1 Kommunikationer

Vår studie visar

- att administrationskostnaderna relativt sett är låga, kommunerna står för merparten av kostnaderna.

- att användandet av schablon, normkostnad, för beräkning av statsbidrag medför lägre administrativa kostnader jämfört med tidigare system.

I vår kartläggning av kommunikationsområdet ingår endast ett statsbidrag - driftbidraget till statskommunvägar och väg- och trafikanläggningar för kollektiv persontrafik. Det utgår endast till s k väghållande kommuner och utgör cirka 45 % av samtliga statsbidrag på detta område. Övriga bidrag är generella och särskilda byggnadsbidrag.

Statsbidraget administreras centralt av vägverket och regionalt av vägförvaltningarna. De väghållande kommunerna ansöker om bidrag hos vägförvaltningarna som sammanställer de bidragsunderlag vägverket centralt beslutar om. Statsbidragen betalas ut centralt av vägverket.

Sedan 1984 är hanteringen av dessa driftbidrag förenklad. De utgår i mån av tillgång på anslagna medel med högst 95% av det belopp som kostnaden för driften beräknas till (bidragsunderlag). De senaste åren har tillgängliga medel endast medgivit att cirka 60% av beräknade driftkostnader kunnat täckas.

Under 1988 har man - främst på den statliga nivån - haft mer arbete än normalt till följd av den trafikpolitiska propositionen. På grund härav presenteras beräknade kostnader på två sätt - med och utan detta särskilda arbete. Samtliga kostnader som redovisas avser hantering 1988 (personal- och övriga kostnader). Bidrag som därvid beslutades betalades ut till kommunerna i januari 1989. På grund av utformningen av kommunenkäten och eftersom samma förordning (SFS 1982:853) reglerar statsbidragsgivningen

både vad gäller drift och byggande finns en liten risk för felskattnings. Vi bedömer den dock som försumbar.

Kommunikationsdepartementet

Departementets administrativa hantering är ringa och rör normalt bara sedvanlig budgethandläggning. Under 1988 utfördes visst merarbete till följd av den trafikpolitiska propositionen. Delar av detta arbete har karaktären att de bör medräknas. Exempelvis gäller det förslag om utökning av antalet väghållande kommuner. De totala hanteringskostnaderna utgör endast 0,02 % av kommunikationsdepartementets lönesumma.

Vägverket

Hanteringen av de driftbidrag vi kartlagt har för några år sedan förenklats. Tillsammans med 14 kommuner har vägverket tagit fram underlag till normkostnad för olika typer av av driftåtgärder. Efter samråd med Svenska kommunförbundet bestämmer vägverket normkostnaderna för tre år i sänder uppdelade på typvägar, trafikklasser och väghållningszoner. De ändras varje år med hänsyn till penningvärdets förändring.

Via ett datasystem tar vägverket in bidragsunderlag bestående av sammanställda grunddata om vägnäten i kommunerna från vägförvaltningarna. Vägverket beslutar sedan om det årliga bidraget till respektive väghållande kommun mot bakgrund av dessa bidragsunderlag och fastställda normkostnader samt ansvarar även för utbetalning av bidragsbeloppen.

Det arbete som den trafikpolitiska propositionen medförde under 1988 bedrevs i form av projekt. Enligt uppgift rör merparten av de arbetskostnader för dessa projekt som vi tagit med i vår kartläggning hanteringen av driftbidragen.

Kostnaderna för det datasystem som används i administrationen av driftbidragen har beräknats till 7,700 kr. Alla övriga kostnader utgörs av personalkostnader, och inklusive även de för 1988 särskilda "projektkostnaderna" motsvarar totalkostnaderna bara 0,1 % av lönesumman för vägverket.

Vägförvaltningarna

Vägförvaltningarna har att på regional nivå infordra och sammanställa de grunddata som utgör underlag för vägverkets beslut om bidragsbelopp. Det rör sig främst om uppdateringar beträffande vägnätet och sammanställningar av data angående rörliga broar, färjor, tunnlar m m. Den trafikpolitiska propositionen innebar merarbete på många håll

under 1988. Inklusive denna extra arbetsinsats motsvarade administrationskostnaderna det året som mest 0,07 % av lönesumman vid de vägförvaltningar vi besökt.

Kommunernas ansökningar om driftbidrag till väg- och gathållning innebär insamlande och överföring av s k grunddata om vägnätet till vägförvaltningarna. Det är detta arbete som kommunenkäten redovisar kostnader för. Kommunerna kan få vissa driftbidrag till andra vägar än statskommunala och vi har så långt möjligt renodlat dessa kostnader. Risken för felskattningar betraktar vi därför som försumbar.

Cirka 39 % av Sveriges kommuner är väghållande och uppbär därmed statsbidrag till drift av statskommunvägar m m. I enkäten har inga sådana påträffats i kategorin kommuner med mindre än 10 000 invånare. Det finns många väghållande kommuner bland de större och för dessa (över 50 000 invånare) är arbetskostnaderna högst.

En uppräknig av enkäten till rikssiffror ger som resultat att totalt i landet 0,842 Mkr, vilket motsvarar 5,3 personår.

Totalt utbetalades 1989 enligt vägverket 655,4 Mkr i driftbidrag till statskommunal väghållning m m.

I nedanstående tabell redovisas resursåtgången 1988 (exklusive kostnader för system-S).

Tabell 2:18

Dep/mynd/ kommuner	antal personår	kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidrag
K	0,01	0,003	0,0004
VV	0,7	0,2	0,030
Vf	1,2	0,3	0,041
Kommuner	5,3	0,8	0,128
Totalt 1)	7,2	1,3	0,20

1) Arbete föranlett av beredningen av den trafikpolitiska propositionen drog upp kostnaderna för 1988 på den statliga nivån. Totalsiffrorna ett normalår torde ligga på 6 personår, 1 Mkr och 0,15 %.

2.5.2 Statskommunala bostadsbidrag till barnfamiljer

Vår studie visar

- att den centrala myndigheten lägger ner minst administrativa resurser trots att verket ombesörjer all utbildning
- att bidraget av kommunerna anses föredömligt enkelt att hantera.

Kommunen erhåller under vissa förutsättningar statsbidrag för sina kostnader för bostadsbidrag till barnfamiljer med 43 procent av kostnaderna. Ansökan inges årligen till och prövas av länsbostadsnämnden. Statsbidraget lämnas för kalenderår i efterskott och utbetalas av boverket. Nya regler för kostnadsbidrag tillämpas fr o m 1989. Regeländringen medförde ett betydande merarbete på bostadsdepartementet.

Bostadsdepartementet

Bostadsdepartementets arbete med detta statsbidrag består huvudsakligen av arbete i samband med boverkets anslagsframställning och utfärdande av regleringsbrev. Därtill kommer tid för att besvara telefon- och brevfrågor. Huvuddelen av den redovisade tidsåtgången utgörs av förfrågningar. Dessa arbetsuppgifter uppskattas till ca 54 dagar/år eller 0,27 personår till en kostnad av 42,9 kkr.

Under våren 1988 pågick även ett lagändringsarbete med propositionsskrivning och konsekvensändringar i författningar som uppskattas till 50 dagar/år eller 0,25 personår till en kostnad av 0,06 Mkr.

Boverket

Det administrativa arbetet med hanteringen av statsbidraget vid boverket omfattar ekonomiadministrativa uppgifter i samband med utbetalning av bidrag. Det underlag som länsbostadsnämnderna tillhandahåller boverket kontrolleras och konteras och går sedan till utbetalning genom Kommundata.

Vid boverket beräknas den nedlagda arbetstiden till ca en dag per år för en assistent. Övriga arbetsinsatser för administration av statsbidraget uppges vara försumbara och omöjliga att skatta. Kostnaden beräknas till 0,75 kkr/år.

Huvuddelen av boverkets kostnader avser ersättning till

Kommundata för ADB-tjänster, 0,5 Mkr.

Länsbostadsnämnderna

Länsbostadsnämnderna prövar kommunernas årliga ansökningar om statskommunala bostadsbidrag till barnfamiljer. Hanteringen uppfattas som relativt enkel och omfattar huvudsakligen granskning av ansökningar från kommunerna. Granskningens omfattning varierar dock mellan de sex nämnderna i undersökningen. Arbetsuppgifterna sköts av 1-2 handläggare. Länsbostadsdirektören är beslutande, och arbetstiden för denne samt, i vissa fall, en assistent är marginell.

Vartefter ansökningarna kommer in från kommunerna (senast 15 februari) beslutar länsbostadsnämnden om bidragsbelopp. Besluten tillställs boverket som sköter utbetalningarna för respektive kommun. Länsbostadsnämnderna gör en översiktlig kontroll och koncentrerar granskningen till stickprov i efterhand. Återkrav förekommer.

Den administrativa hanteringen utgör en marginell del av länsbostadsnämndernas verksamhet. För de undersökta länsbostadsnämnderna varierar administrationskostnaden mellan 0,1-1,49 % av lönesumman för respektive nämnd.

Kommunerna

Kommunernas administrativa hantering begränsas i huvudsak till att årligen ansöka om statsbidrag hos länsbostadsnämnden.

Den totala administrationskostnaden för landets kommuner uppgår till 2,8 Mkr och utgör 0,2 % av det totala utgående beloppet 1 377 Mkr.

Av de öppna frågorna i enkäten framgår att administrationen av detta statsbidrag minskat p g a att förskott ej längre söks. Bidraget anses föredömligt enkelt att hantera.

Totala kostnader för administrativ hantering av statsbidrag - staten och kommunerna.

Totalt statsbidrag: 1 377 Mkr.

Tabell 2:19

Dep/mynd/ kommuner	Antal personår	Kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidrag
Bo	0,52	0,1	0,01
BoV	0,005	0,5 1)	0,04
LBN	2,68	0,5	0,04
Kommuner	18	2,8	0,2
Totalt	21,205	3,9	0,28

1) inkl ADB-kostnader 0,512 Mkr

2.5.3 Familjebidrag

Vår studie visar

- att statsbidraget till familjebidrag ger höga administrationskostnader i kommunerna främst p g a krav på detaljerat underlag till ansökan.

Familjebidrag kan utgå till dem som inkallats för att fullgöra olika former av försvarsutbildning. Bidraget utges av kommunerna.

Statsbidrag utgår med 95 % av det belopp kommunen utbetalat. Enligt försvarets civilförvaltning uppgick statsbidraget till 249 Mkr budgetåret 1987/88.

Länsstyrelsen bestämmer och betalar ut statsbidraget. Styrelsens beslut får överklagas till regeringen.

Tyngdpunkten i länsstyrelsens hantering ligger i granskning i samband med prövning av kommunernas statsbidragsansökningar. Detta sker i allmänhet fyra gånger per år och kommun. Kommunerna kan begära och erhålla ett stående förskott som motsvarar högst ett beräknat behov av statsbidrag för fyra månader.

Länsstyrelserna gör en formell granskning, d v s kontrollerar angivna belopp etc. Flertalet av de studerade länsstyrelserna gör också en materiell granskning, d v s kontrollerar regeltillämpningen genom att granska insända

akter. Den senare granskningen sker vanligen stickprovsvis och utifrån handläggarens kännedom om kommunernas erfarenhet av familjebidragssystemet, svårigheter i regelverket etc.

Kontrollen av regeltillämpningen kan ses som ett led i länsstyrelsernas tillsynsansvar enligt familjebidragslagen. Den är samtidigt så nära förknippad med statsbidragsprövningen att vi valt att räkna in tid för sådan granskning i statsbidragsadministrationen.

Av samma skäl har vi räknat in tid för den relativt omfattande rådgivningen till kommunerna rörande tillämpningen av familjebidragsbestämmelserna.

Under 1988 avsåg 94,7 % av familjebidragsärendena värnpliktiga, 5 % avsåg vapenfria värnpliktiga och 0,3 % avsåg civilförsvarspliktiga. Länsstyrelserna återkräver från försvarets civilförvaltning (FCF) de belopp som utbetalats till kommunerna för familjebidrag som utgivits till värnpliktiga. Detta sker i regel fyra gånger per år och länsstyrelse. FCF fördelar kostnaderna efter vissa schabloner på försvarsgrenarna. Beträffande vapenfria värnpliktiga disponeras medlen direkt av länsstyrelserna. Ersättning till civilförsvarspliktiga utbetalas av statens räddningsverk.

FCFs arbete med statsbidraget till familjebidrag är, trots att FCF svarar för huvuddelen av arbetet på central statlig nivå, av mycket begränsad omfattning. Mot bakgrund härav har vi över huvud taget inte tagit med nämnden för vapenfrutbildning, statens räddningsverk och försvarsdepartementet i vår studie.

Vår studie inom sex länsstyrelser visade på relativt stora variationer i nedlagd arbetstid. Dessa skillnader kan bero på i vilken utsträckning handläggarna begär in och granskar akterna. Arbetskostnaden vid de studerade länsstyrelserna uppgick sammanlagt till drygt 0,2 Mkr (1,2 personår). Vi bedömer att länsstyrelsernas totala arbete med bidraget som mest uppgår till ca 0,9 Mkr (4,8 personår).

Familjebidrag ingår i det kommunala verksamhetsområdet Miljö-, hälso- och samhällsskydd. För verksamheten svarar kommunernas familjebidragsnämnder. Beredning och utbetalning åvilar de kommunala socialförvaltningarna.

Tabell 2:20

Resursåtgång 1988: stat och kommun (exkl försvarsdepartementet, nämnden för vapenfrutbildning och statens räddningsverk)

Statsbidrag: 1988 249 Mkr (enligt kommunstudien)

Dep/mynd/ kommuner	antal personår	kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidraget
FCF	0,06	0,009	0,36
lst	4,8	0,9	
kommuner	7,9	1,4	0,56
Totalt	12,8	2,3	0,92

Datorstöd (eget) förekommer främst hos de större kommunerna.

Hanteringen av statsbidraget till familjebidrag är dyr i förhållande till utgående bidragsbelopp. Som jämförelse kan nämnas att bidraget totalt sett t o m är mer resurskrävande för kommunerna än det mångdubbelt större bidraget till social hemhjälp och färdtjänst, som också hanteras inom kommunernas socialförvaltningar. Främst mindre kommuner (färre än 20 000 invånare) menar att statsbidragshanteringen, inklusive det stående förskottet, är krånglig. Mycket arbete åtgår till att plocka fram och sortera återakter.

2.5.4 Glesbygdsstöd och regionalekonomiska projekt

Vår studie visar

- att hemsändningsbidraget är enkelt att hantera.
- att för de kommuner som fått bidrag blir de administrativa kostnaderna procentuellt sett höga, främst beroende på de låga belopp som utbetalas.

I vår undersökning ingår endast delar av statens stöd för regional utveckling eftersom huvuddelen av stödet går till näringslivet. Vi redovisar delar av kommunernas andel av glesbygdsstödet och regional projektverksamhet.

Glesbygdsstöd är en del av den regionalpolitiska stödverksamheten och lämnas för att främja sysselsättning och service i glesbygd. Glesbygdsstöd ges i fyra former:

- till företag
- till intensifierade kommunala sysselsättningsåtgärder (IKS)
- kommersiell service (hemsändningsbidrag)
- samhällelig service.

Av dessa fyra redovisar vi endast hemsändningsbidraget. Beträffande övriga former av glesbygdsstöd finns risker för mätfel och därför har vi uteslutit dem. Exempelvis utgår ersättning för sysselsättningsåtgärder endast i vissa delar av landet. Statsbidrag inom området samhällelig service ingick i enkäten men utfallet tyder på att huvuddelen statsbidrag avser hemsändningsbidrag.

Vid sidan av glesbygdsstödet ingår också de regionala utvecklingsprojekt med kommuner som direkta mottagare av stöd. Under 1988 utbetalades ca 35 Mkr i stöd. Av totalt anslagna medel avsatta för projektverksamhet utgör detta knappt 25 %. Huvuddelen av stöd går till näringslivet. Kommuner kan delta i projektverksamhet utan att själva vara mottagare av stöd men denna eventuella administrativa kostnad kan vi inte fånga med vår undersökning.

2.5.4.1 Hemsändningsbidrag

Hemsändningsbidraget betalas ut för att i efterhand ersätta de kommuner som helt eller delvis bekostar hemsändning av dagligvaror till kommuninvånare i glesbygd. Staten ersätter kommunernas nettokostnader med 35 % eller med 50 % i undantagsfall. En förutsättning för att stöd kan utgå är att kommunen upprättat en varuförsörjningsplan som godkänts av länsstyrelsen.

Kommunen ansöker en gång om året om ersättning hos länsstyrelserna. Beslutet kan inte överklagas. Bidragsåret är 1 juli till och med 30 juni och ersättning utbetalas för bidragsår i efterskott. Enligt kommunenkäten utbetalades totalt 4,4 Mkr vilket stämmer väl med konsumentverkets siffror. Ungefär hälften av landets kommuner får stöd. Utbetalt belopp har varit relativt konstant för de senaste åren.

Industridepartementet

Glesbygdsstödet sorterar på departementsnivå under regionalpolitiken som 1988 hörde till industridepartementets ansvarsområde. Från och med 89-01-01 flyttades området till arbetsmarknadsdepartementet. Konsumentverket har ytterst få kontakter med departementet med anledning av hemsändningsbidraget.

Inom departementet var den administrativa andelen av hanteringen av hemsändningsbidraget omöjlig att uppskatta eftersom den kommunala andelen av regionala utvecklingsinsatser är marginell. Vi skattar därför nedlagd arbetstid som 0.

Konsumentverket

Konsumentverket (KOV) är central myndighet för konsumentfrågor. Verket är tillsynsmyndighet för glesbygdssstödet där hemsändningsbidraget ingår som en del. Verket tar i denna verksamhet hjälp av ett rådgivande organ, glesbygdsnämnden. Nämndens eventuella administrativa kostnader ingår inte i vår studie.

KOV sammanställer samtliga beslut från länsnivån och gör egna databearbetningar. Materialet används för uppföljning och utvärdering av stödet. Anslagsframställningsarbete ur perspektivet hemsändningsbidrag är marginellt. Prognoser framställs och även det är en liten arbetsinsats.

Verket samlar årligen länsstyrelsernas handläggande personal för att diskutera tillämpningar och andra frågor. Hemsändningsbidraget har endast varit föremål för mindre intresse då hanteringen sällan rymmer problem. Endast en mindre del av kostnaderna för 1988 års konferens ingår därför i vår studie.

Under 1988 genomfördes en utvärdering via enkät till kommuner angående hemsändningsbidraget. Resultatet databearbetades och arbetet med enkäten utgör huvuddelen av den administrativa hantering som KOV genomförde till följd av hemsändningsbidraget.

Hemsändningsbidraget bedöms enligt uppgift vara ett okomplicerat bidrag med en enkel och snabb hantering. Arbetskostnaden utgör 0,05 % av verkets totala lönesumma.

Projektarbete förekommer inom området glesbygdssstöd. Försöksverksamheter genomförs bl a i kommuner och skall senare utvärderas. KOVs medverkan vid denna typ av utvecklings- och försöksverksamhet kan exempelvis omfatta ekonomisk ersättning för konsultmedverkan i kommuner.

Länsstyrelsernas regionalekonomiska enheter

Länsstyrelserna beslutar om hemsändningsbidrag till kommuner. Beslutet kan inte överklagas. Ansökan behandlas en gång om året och granskas före utbetalning. Den administrativa hanteringen utgör en begränsad del av länsstyrelsernas hela verksamhet. Den administrativa kostnaden uppgår till 0,02 % av länsstyrelsernas lönekostnad för de sex

län vilka ingår i undersökningen.

Den totala kostnaden för hanteringen uppgår till 0,64 Mkr för länsstyrelserna i riket.

Kommunerna

Av landets kommuner har ca 50 procent sökt och fått statsbidrag. Nästan lika många har inte sökt bidrag. Sannolikt har de flesta kommuner som svarat att de fått bidrag erhållit hemsändningsbidrag men inte transportstöd. Speciella betingelser ska råda för att transportstöd ska kunna betalas ut.

Utfallet stämmer väl med konsumentverkets uppgifter beträffande hemsändningsbidrag.

Det är framförallt mindre kommuner som får stöd men även kommuner med upp till 100 000 invånare kan komma i fråga. Oavsett kommunstorlek är arbetskostnaden ungefär lika stor. Förklaringen får sökas i ett enkelt ansökningsförfarande en gång om året. Bidraget söks i efterskott för bidragsår som räknas från 1 juli till och med 30 juni. Samtliga personalkategorier deltar i handläggningen men huvuddelen av arbetet utförs av handläggare.

De kommuner som uttryckt uppfattningar i kommunenkäten anser bl a att de skilda räkenskapsåret innebär svårigheter och vill övergå till kalenderår som beräkningsgrund.

Totala kostnader för hantering av hemsändningsbidrag - staten och kommunerna

Tabell 2:21

Totalt utgående statsbidrag enligt kommunenkäten 4,4 Mkr

Dep/mynd/ kommuner	Antal personår	Kostnad Mkr	Andel (%) av statsbidrag
I	0	0	0
KOV	0,1	0,09 1)	0,02
Lst	0,3	0,06	2,0
Kommuner	1,3	0,207	4,7
Totalt	1,7	0,357	8,1

1) Varav kostnad (del av) för konferens respektive datorstöd uppgår till 0,07 Mkr.

2.5.4.2 Regionalekonomiska projekt

Totalt avsattes 150 Mkr för regional projektverksamhet för det senaste budgetåret 1988/89.

Medlen för projektverksamhet ska i stort sett betraktas som en fri resurs för det regionalpolitiska utvecklingsarbetet. Medlen är tänkta att leda till en ökad samverkan mellan länsstyrelsen som beslutar om medlens användning och länets kommuner och andra aktörer av betydelse för den regionala utvecklingen. De ska i huvudsak inriktas på stöd åt näringslivet men får inte användas till direkt investerings- och driftstöd.

Av våra intervjuer på länsstyrelsernas regionalekonomiska enheter framkom att kommuner sällan själva är mottagare av stöd. Detta styrks också av statsmakernas uttalanden om att det är näringslivet som skall ha stöd i första hand. Däremot är det vanligt att kommunen på något sätt medverkar när exempelvis företag i kommunen får stöd. Vår undersökning kan inte fånga denna typ av eventuella administrativa kostnader.

Kommunerna själva ger i enkäten visst stöd åt denna bild men det är ändå 76 av landets kommuner som svarar att de fick stöd under 1988. Totalt betalades ut 35,3 Mkr och bland dem som svarat fick varje kommun genomsnittligt 465.000 kronor i stöd. Alla kommuner som sökt uppger att de fått stöd men bortfallet är stort varför utfallet får tolkas försiktigt.

De kommuner som får stöd är mestadels mindre. Kommuner med ett innevånarantal under 50.000 får huvuddelen av stödet. Under 1988 fick dock en storstadskommun stöd som uppgick till nära 2 Mkr.

Kostnaderna för den administrativa hanteringen av regionala projekt är höga procentuellt sett för kommunerna. Andelen chefer och handläggare som lägger ner mycket arbetstid är påfallande hög och skiljer sig från andra typer av bidrag. Eftersom det utgående bidragsbeloppet i flertalet fall inte är så högt framstår administrationen som relativt sett dyr.

Det har inte varit möjligt att på den statliga sidan med någorlunda säkerhet redovisa hur de administrativa kostnaderna fördelar sig på industridepartementet, statens industriverk (SIND) och länsstyrelserna. Andelen stöd till kommunerna bedöms vara så litet och övriga stödbelopp mycket stora varför det är svårt att beräkna administrativa kostnader för hanteringen.

Flera kommuner som uttryckt synpunkter i kommunenkäten pekar på att det är ett orimligt krångligt förfarande för relativt lite pengar.

En annan synpunkt är att de anslagsgivande myndigheterna ofta är alltför sektorsinriktade.

3 Administrationskostnader för statsbidrag till primärkommuner - vår bedömning

Vår redovisning omfattar totalt 49 miljarder kronor i utgående statsbidrag till kommunerna. Den administrativa kostnaden för att hantera dessa uppgår till 90 miljoner för staten och kommunerna tillsammans. Kostnaden utgör 0,2 % av det utgående bidragsbeloppet.

Detta resultat betecknar vi som något överraskande, kostnaden är lägre än vad vi tidigare antagit. Trots att vi använt en vid definition av "administration" och räknat med även uppföljning och utvärdering vid sidan av ekonomisk administrativ hantering utgör statsbidragens administration en liten del av verksamheten hos staten och kommunerna.

Uppdraget har givit möjligheter att jämföra statsbidragssystemens utformning mellan olika sektorer. Härvid framkommer att de administrativa kostnaderna för statsbidrag som utgår med ungefär lika höga belopp kan skilja sig avsevärt. Det finns i studien flera statsbidrag som har lägre procentuell kostnadsandel än den totala uppgående till 0,2 %. Bland dem finns flera specialdestinerade statsbidrag där den utbetalande myndigheten har funnit system som ger möjlighet att utbetala höga bidragsbelopp till låga faktiska kostnader. Detta ger indikationer om att de i sig relativt låga kostnader vi uppmätt kan bli ännu lägre. Hur mycket lägre de realistiskt kan bli är omöjligt att säga men även mindre förändringar av de procentuella kostnadsandelarna ger utslag. Om kostnadsandelen för samtliga statsbidrag är 0,03 % som för barnomsorgen sjunker de totala kostnaderna till 15 Mkr. Omvänt skulle de stiga till 540 Mkr om den vore 1,1 % som för arbetsmarknadsstödets.

I nedanstående tabell finns statsbidragen i vår studie presenterade i storleksordning vad gäller statsbidragsbelopp för att underlätta en kostnadsjämförelse.

Tabell 3:1

Administrationskostnader för statsbidrag

Statsbidrags- område	Statsbidrag Mkr	Administrativ kostnad i % av utgående stats- bidrag
Grundskola	14,512,4	0,1
Finansiering	10,183,0	0,01
Barnomsorg	9,800,0	0,03
Gymnasieskola	4,305,6	0,2
Hemhjälp/färdtjänst	2,700,0	0,06
Flyktingmottagning/ Flyktingstöd	1,700,0	0,8
Arbetsmarknad	1,443,4	1,1
Bostadsbidrag	1,377,0	0,2
Vuxenutbildning	1,038,9	0,7
Missbrukarvård	658,0	0,09
Kommunikationer	655,4	0,2
Skolutveckling	368,9	3,1
Familjebidrag	249,0	0,9
Sociala projekt	39,0	2,8
Glesbygdsstöd	4,4	9,0
Totalt	49,035,0	0,2

Av tabellen framgår att den administrativa kostnadens storlek skiljer sig avsevärt även för de statsbidrag som utgår med ungefär lika höga belopp. Exempelvis har statsbidragen på arbetsmarknadsområdet högre relativa kostnader än bostadsbidragen. Ett viktigt påpekande är dock att för statsbidrag med låga utgående belopp kan även en "billig" administrativ hantering te sig dyr när den relateras till utgående belopp. Detta gäller exempelvis för glesbygdsstödet som får höga procentuella kostnader enbart av det skälet. Därför kan det vara värdefullt att komplettera bilden med de faktiska kostnaderna för de olika statsbidragen. Inom parentes anges hur statsbidragets kostnad respektive utgående belopp förhåller sig procentuellt till de totala kostnaderna respektive statsbidragsbeloppen i undersökningen.

Tabell 3:2 Administrativa kostnader och statsbidragsbelopp angivna i Mkr för olika statsbidragsområden

Statsbidragsområde	Administrativ kostnad Mkr (%)	Statsbidrag Mkr (%)
Arbetsmarknad	15,5 (18)	1 443,4 (3)
Grundskola	15,3 (17)	14 512,4 (30)
Flyktingar	12,8 (15)	1 700,0 (3,5)
Skolutveckling	11,3 (13)	368,9 (1)
Gymnasieskola	10,5 (12)	4 305,6 (9)
Kommunal vux.utb.	6,8 (8)	1 038,9 (2)
Bostad	3,9 (4)	1 377,0 (3)
Barnomsorg	2,9 (3)	9 800,0 (20)
Familjebidrag	2,3 (3)	249,0 (0,5)
Hemtjänst/färdtjänst	1,7 (2)	2 700,0 (5,5)
Kommunikation	1,3 (2)	655,4 (1)
Finansiering	1,2 (1)	10 183,0 (21)
Soc. utveckling	1,1 (1)	39,0 (0,1)
Missbrukarvård	0,6 (1)	658,0 (1)
Glesbygdsstöd	0,4 (0,4)	4,4 (0,01)
Totalt	87,6 Mkr (100%)	49 035,0 Mkr (100%)

Av båda tabellerna framgår att det finns statsbidragsområden som har relativt och även i absoluta tal låga administrativa kostnader. Det bidrag som har lägsta relativa kostnaden är finansiering, det område som innehåller de generella statsbidragen. Vid jämförelse med barnomsorgen framstår dock skillnaden i kostnader som liten. Det finns således möjligheter att betala ut även specialdestinerade statsbidrag till låga kostnader.

Skolområdets statsbidrag står för 43 % av det totala bidragsbeloppet men de administrativa kostnaderna utgör 50 % av de totala. Grundskolans administrativa kostnader är relativt sett låga och förklaringen till att kostnaden i faktiska tal är hög beror på att även låga kostnader per kommun blir höga när alla kommuner får bidraget. Samma förklaring gäller dock inte för de andra driftbidragen som är administrativt mer krävande än grundskolans. Gymnasieskolans och bidragen till kommunal vuxenutbildning ändrades under 1988 vilket delvis påverkar kostnadernas storlek. Oavsett dessa förändringar och de merkostnader som de föranledde framstår dock driftbidragen till dessa båda skolformer som mer administrativt krävande än grund-

skolans. Förklaringen kan sökas i den mer komplexa strukturen på gymnasieskolan men också i det schabloniserade systemet för utbetalning som innehåller direktutbetalningar och manuella rutiner för enstaka driftbidrag. Bidraget till skolutveckling har höga kostnader i förhållande till utgående belopp och kostnaderna är höga också i absoluta tal.

Det andra stora området i studien beloppsmässigt är det sociala området. Andelen av utgående belopp utgör 30 % men kostnaderna är lägre, 22 %. Flyktningstödet, som i rapporten presenteras under det sociala området i enlighet med kommunens driftbudget, har betydligt högre kostnader relativt sett och även i absoluta tal än de andra statsbidragen inom den sociala omsorgen. Bakgrunden är att handläggningen rymmer administrativt krävande moment vid ansökning och granskning, medan de andra bidragen i högre utsträckning har en schabloniserad hantering.

De sociala utvecklingsprojekten har relativt sett högre kostnader än andra statsbidrag inom området. Även inom andra områden är det så att utvecklings- och försöksverksamhet har högre kostnader än andra bidragstyper. Förklaringen kan inte enbart sökas i det låga utgående beloppet utan sammanhänger med att hanteringen inte är rutiniserad som för andra statsbidrag. Ansökningsförfarandet förekommer och detta kräver administrativa resurser. Vid jämförelse med skolområdet är dock denna verksamhet av betydligt mindre omfattning och kostnaderna är också lägre, relativt sett.

Arbetsmarknadsområdet har relativt sett höga kostnader. Även i faktiska kostnader framstår området som relativt sett dyrt vid jämförelser med andra. Bakgrunden är mångfalden av statsbidrag och det individbaserade rekvisitionsförfarandet som utlöser granskningar vid varje utbetalningstillfälle hos länsarbetsnämnderna. Bland de specialdestinerade bidragen är det ovanligt att staten har högre kostnader totalt för hanteringen men detta förhållande gäller för arbetsmarknadsområdet.

Vid sidan av de beloppsmässigt höga bidragen till skolan och social omsorg finns bostadsbidragen och driftbidragen till statskommunala vägar. Båda dessa bidrag har relativt sett låga administrativa kostnader. Hanteringen bedöms som administrativt enkel av kommunerna vad gäller bostadsbidrag och de faktiska kostnadernas storlek kommer av att en låg kostnad per kommun blir hög när alla kommuner får bidraget. Driftbidraget till statskommunala vägar är schabloniserat sedan några år tillbaka och vägverket bedömer tidsvinsten jämförd med tidigare system som avsevärd.

Familjebidragens administrativa kostnader hamnar relativt

sett högt jämförda med andra bidrag. Hanteringen inrymmer ett stort inslag av granskningsarbete och kommunerna har framfört att hanteringen är krävande administrativt.

De skillnader som finns i systemkonstruktioner och administrativa kostnader verkar i hög grad sammanhänga med kulturen på respektive statsbidragsområde. Utvecklingen av statsbidragssystemen sker inom respektive sektor. Det finns inte några typiska administrativa lösningar för en viss organisatorisk nivå i handläggningen utan de skiljer sig från område till område. Detta framgår också av att ett administrativt sett krävande statsbidrag är "dyrt" att hantera på alla nivåer i handläggningen, från departement till kommunen. De olika kostnadsandelar som finns pekar mot att de i sig relativt låga totala kostnaderna för statsbidragshantering kan sänkas ännu mera. Ett sätt att åstadkomma detta kan vara att de erfarenheter som finns från områden med låga administrativa kostnader sprids även till andra områden. I detta perspektiv finns det anledning att granska vilka faktorer som kan ha betydelse för de administrativa kostnadernas storlek.

3.1. Faktorer av betydelse för kostnadernas storlek

Gemensamma faktorer för statsbidragsområden med relativt sett låga kostnader kan vara:

- att schabloner används vid utbetalning av statsbidrag i kombination med slutavräkning vid ett fåtal tillfällen
- att ansökningsförfarandet är standardiserat och koncentrerat till få tillfällen
- att den centrala myndigheten betalar ut statsbidraget

Omvänt kan sägas att för statsbidrag med relativt sett höga kostnader kan en eller flera av nedanstående faktorer förekomma:

- att staten eftersträvar en exakthet i utbetalningen vid varje tillfälle, schabloner används inte
- att granskning sker av kommunens underlag för ersättning vid varje utbetalningstillfälle
- att kommunen ansöker vid ett flertal tillfällen
- att den regionala myndigheten utbetalar statsbidraget

Exakthet och granskning

Den viktigaste faktorn av alla när det gäller att förklara de administrativa kostnadernas storlek anser vi vara om-

fattningen av exakt beräknade utbetalningar vid varje betalningstillfälle samt ett omfattande granskningsarbete. I samtliga fall där dessa inslag finns stiger de administrativa kostnaderna. Granskningens omfattning är lägre i de fall där staten endast står för en mindre del av kostnaden. Mest granskning sker inom de områden där staten står för hela eller merparten av kostnadsersättningar.

Krav på granskning är mest långtgående för de specialdestinerade statsbidrag som utbetalar kostnadsersättningar till kommunerna i efterhand. Typexempel är familjebidrag, bostadsbidrag och arbetsmarknadsbidragen.

Denna form av statlig styrning kan vara dikterad av rätts-säkerhetskrav eller krav från beslutsfattare på exakt, i vissa fall systematiserad, information. I de fall där myndigheter tillämpar ett motsatt system med schabloniserade förskottsbetalningar och en granskning i samband med slutavräkning sjunker de administrativa kostnaderna.

Det senare är vanligare för de specialdestinerade statsbidrag som ger ersättning för verksamheter hos kommunerna, exempelvis skolan och social omsorg. För dessa områden finns schabloner och markanta inslag av generell natur inom ramen för de specialdestinerade bidragen. Men det finns också flera exempel på "schabloniserade" bidrag som innehåller delar av granskning och manuella rutiner som höjer den administrativa kostnaden. Dessa blandformer finns bl a inom gymnasieskolans driftbidrag och flyktingstödet.

Ansökningar och utbetalningar

Få ansökningstillfällen och ett standardiserat förfarande kännetecknar statsbidrag med låga administrativa kostnader. Bostadsbidrag och hemsändningsbidrag utgör exempel bland många statsbidrag där kommunerna ansöker en gång om året. Hanteringen bedöms som administrativt enkel av såväl kommunerna som staten. De administrativa kostnaderna är relativt sett låga. Ansökningsförfarande kan också utlösa att andra instanser ska yttra sig om ärenden. Även detta förfarande har sin grund i rättssäkerhetskrav och en önskan att beredningen av ärenden ska bli god. Den administrativa kostnaden blir dock givetvis högre i dessa fall.

Antalet utbetalningar i sig avgör inte om den administrativa kostnaden blir hög eller låg. Vissa statsbidrag som utbetalas med förskott månadsvis baserade på schabloner är relativt sett billigare än stödet till flyktingmottagning som utbetalas kvartalsvis. I vår undersökning ingår dock inte kostnaden för system-S men den skillnad som kan för-anledas av fler utbetalningar inom detta system är försumbar jämfört med övriga administrativa kostnader till följd

av statsbidragshanteringen.

Datorstöd

Såväl staten som kommunerna använder datorstöd för den administrativa hanteringen av statsbidrag. Vi bedömer att detta också i hög grad påverkar kostnadernas storlek, särskilt gäller detta för statens stora system för utbetalning av statsbidrag. Manuella rutiner medför generellt sett högre kostnader och är inte möjliga att använda för annat än mindre bidragsbelopp. I våra kostnader ingår dock inte investeringskostnader utan enbart drift- och underhållskostnader.

Hos staten varierar datorstödet utformning. Myndigheterna har stora datorsystem där statsbidragen till kommunerna är en del av ett större system. Vägverket har persondatorer på de regionala förvaltningarna i kombination med en större dator. Kostnaderna för drift och underhåll är inte exakta utan skattade av myndigheten och viss osäkerhet råder om storleksordningen. Genomgående är det relativt sett låga kostnader för datorstödet och den är marginell jämförd med hela den administrativa kostnaden för hanteringen av statsbidrag. Undantag från detta utgör boverket där datorkostnader utgör den större delen av de redovisade kostnaderna för den centrala myndigheten. Samma förhållande gäller för utbildningsdepartementet som årligen har kostnader för dator drift hos SCB i samband med fastställande av schabloner för statsbidrag.

I kommunenkäten tillfrågades kommunerna om de använde datorstöd i sin hantering och om detta påverkade andelen använd arbetstid. Långtgående slutsatser kan inte dras men utfallet tyder på att datoranvändningen är utbredd och att även mindre kommuner använder datorer för statsbidragshantering. Någon kostnad för kommunernas datorstöd kan vi inte redovisa.

Regeländringar

Gemensamt för all administrativ hantering av statsbidrag hos såväl stat som kommuner är att det utbildas rutiner. Dessa rutiner kan vara helt avgörande för hur mycket arbetstid personalen behöver använda för hanteringen. Vid byte av personal eller när rutiner ändras åtgår mer tid. I studien finns på flera områden regeländringar som påverkar de administrativa kostnadernas storlek för olika nivåer. Först "drabbas" departementen som skall skriva ny förordning, därefter myndigheten som skall utforma nya system för utbetalning och utfärda nya föreskrifter. Antalet förfrågningar ökar och detta kan drabba såväl myndighet, regional förvaltning och kommunerna. Slutligen kan det ta mer tid hos kommunen innan de nya reglerna blivit rutin.

Bilden är dock inte entydig, ibland leder nya regler faktiskt också till att hanteringen entydigt blir enklare och då uppstår givetvis tidsvinster.

I studien syns detta mönster tydligt eftersom statsbidragen ständigt är utsatta för förändringar. Under 1988 infördes exempelvis nya regler för kommunal vuxenutbildning. Detta betydde merarbete för departementet under våren, under sommaren och hösten fick SÖ och kommunerna visst merarbete. För små kommuner som saknar gymnasieskola betydde förändringen mest eftersom det nya systemet liknar gymnasieskolans. De fick således en längre inlärningsperiod än kommuner med gymnasieskola som troligen hade lättare att lära det nya systemet.

I vår redovisning anger vi om den redovisade tidsåtgången är exceptionell till följd av särskilda förhållanden under 1988. På en del statsbidragsområden förekommer också ständiga revideringar och förändringar. Detta innebär givetvis också en administrativ merkostnad. Givetvis kan inte en tillfällig kostnadsökning motivera att staten avstår från att göra nödvändiga förändringar. Förtjänsten med smärre förändringar måste dock vägas mot det merarbete som kan uppstå. Dessa administrativa kostnader kan i hög grad falla på en eventuell regional förvaltning och kommunerna vilka saknar möjlighet att påverka dessa kostnader.

3.2. De administrativa kostnadernas fördelning mellan stat och kommun

Den totala kostnaden för alla statsbidrag i studien fördelar sig så att kommunens kostnader är högre än statens. Kommunerna står för två tredjedelar (67 %) medan staten betalar den återstående tredjedelen (33 %). Detta förhållande gäller dock endast de totala kostnaderna.

Det finns ett fåtal områden i studien där staten står för merparten (83 %) av kostnaderna. Det generella statsbidraget är ett självklart sådant område eftersom kommunerna endast har befattning med det extra skatteutjämningsbidraget som inte alla kommuner söker. Övrig administrativ hantering för de allmänna skatteutjämningsbidragen är marginell för kommunal del, den egentliga hanteringen ligger så gott som uteslutande på statliga myndigheter och finansdepartementet. Detta är emellertid ett undantag, vanligen står kommunerna för merparten av kostnaderna. Exempel kan hämtas från skolans område där de administrativa kostnaderna för statsbidrag till 75 % betalas av kommunerna. Länsskolnämnderna står för 18 % av kostnaderna och SÖ och utbildningsdepartementet för 7 %. Detta förhållande är inte i sig förvånande eftersom en relativt låg kostnad per kommun för hela riket blir hög i faktiska tal. Detta gäller exempelvis på skolområdet där alla kommuner i

landet får något statsbidrag.

Resultaten visar dock på att det även finns specialdestinerade bidrag där staten har högre eller lika höga kostnader som landets kommuner. Detta gäller för statsbidragen inom arbetsmarknadsområdet. Det är framförallt länsarbetsnämndernas ekonomiadministrativa hantering som är förklaringen till att statens kostnader är högre än kommunernas. Många kommuner har datorstöd i sin hantering och kan med en relativt sett liten insats rekvirera ersättning från länsarbetsnämnden. Nämndens egen hantering gäller till 80 % den ekonomiadministration som hänger samman med täta utbetalningar och granskningsarbete i samband därmed.

Områden där kostnaden fördelas relativt jämnt mellan stat och kommun är missbrukarvård och hemsändningsbidraget. Även statsbidragen till utvecklings- och försöksverksamhet på det sociala området kan räknas hit.

För alla andra statsbidragsområden är det så att kommunerna står för merparten av de administrativa kostnaderna. Hur stor andel kommunerna i dessa fall betalar varierar från 86 % (barnomsorgen) som mest till 61 % (familjebidrag).

Kommunernas administrativa kostnader skiljer sig mellan olika kommunstorlekar. Den redovisade administrativa kostnaden följer inte proportionellt statsbidragens storlek utan stora kommuner kan klara administrationen av stora bidragsbelopp till relativt sett lägre kostnader än mindre kommuner. Resultaten tyder på att det finns stordriftsfördelar för stora kommuner medan små kommuner har högre relativa kostnader. Den låga totala kostnaden i sig, 59 Mkr för landets kommuner, kan alltså för en liten kommun ändå innebära administrativa kostnader som uppfattas som betungande.

3.3 Statlig styrning - kommunernas synpunkter

De faktorer som påverkar de administrativa kostnadernas storlek sammanhänger i hög grad med hur staten utövar sin styrning. Ett generellt förfaringssätt med förskott baserade på schabloner, få ansökningstillfällen, granskning vid få tillfällen i samband med slutavräkning ger låga administrativa kostnader relativt sett. Studien visar att det går att betala ut specialdestinerade bidrag till nästan lika låga administrativa kostnader som de generella bidragens.

Relativt sett höga kostnader drabbar däremot såväl staten som kommunerna i de fall där de specialdestinerade bidragen saknar dessa generella inslag och istället präglas av detaljberäkning vid varje utbetalningstillfälle och ett

stort mått av granskning.

Den statliga styrningen kommer i vår studie till klarast uttryck i de utvecklings- och försöksprojekt som vi redovisar. Det är givetvis inte förvånande eftersom en högre grad av styrning kan vara motiverad för denna typ av experimentverksamhet som är nödvändig för att verksamheter skall kunna utvecklas i nya riktningar. Mot denna bakgrund är det naturligt att de administrativa kostnaderna blir högre än för driftbidrag med fasta rutiner.

En iakttagelse vi gjort är dock att vid övergång från försöksverksamhet till en permanent form finns en risk att det nya statsbidraget behåller element från den tidigare, då nödvändiga styrningen. Ett separat ansökningsförfarande kan bibehållas, direktutbetalningar och manuella rutiner kan ligga kvar. Exempel på detta finns på skolområdet där delar av gymnasieskolans driftbidrag inte utgår via schabloniserat system.

Kommunernas synpunkter som de kommer till uttryck i kommunenkäten är blandade. Kritik riktas mot de statsbidragssystem där det administrativa förfarandet uppfattas som överdimensionerat i förhållande till de belopp kommunen erhåller i bidrag. Vi vet inte om dessa uppfattningar gäller för alla mottagare av statsbidrag. Kanske är det så att den personal i verksamheten som mottar exempelvis stöd för utvecklings- och försöksverksamhet inte själva drabbas av det administrativa merarbete som andra medarbetare i kommunen får vidkännas. Några kommuner pekar också på att nyare statsbidragssystem inte uppfattas som enklare utan mer komplicerade än de tidigare systemen. Delar av kritiken kan givetvis bero på att systemet är nytt och har initialproblem. På skolans område framförs att de nya systemen på gymnasieskolans område och för kommunal vuxenutbildning hade minskat möjligheten för kommunen att använda assistenter i handläggningen.

Viktigt att framhålla är också att det i kommunenkätens material fanns kommuner som ansåg att statsbidragssystemen fungerade väl och var föredömligt enkla att hantera där andra kommuner hade motsatt uppfattning.

Kommunernas förslag om förändringar gällde mest de statsbidragsområden där bidrag utgår för verksamheter, typ skolområdet. Dessa områden har i vår studie relativt låga kostnader för administrationen och höga bidragsbelopp. För de statsbidragsområden som innehåller kostnadsersättningar i efterhand till kommunen var intresset att föreslå förändringar mindre. Dessa områden utbetalar långt mindre bidragsbelopp och är starkt präglade av den traditionella statliga styrningen med prövning av ansökningar och granskning. Förändringstakten har också varit lägre. På

dessa områden finns dock de bidrag som har relativt sett höga kostnader för administrationen. En förklaring kan vara att de relativt sett höga administrativa kostnaderna i större utsträckning drabbar staten och inte kommunerna.

3.4 Administrativa kostnader i ett förändringsperspektiv

Statsbidragssystemen ändras ständigt och på flera av de undersökta områdena har förutsättningarna för den administrativa hanteringen redan ändrats. Myndigheterna bedriver ett omfattande uppföljnings- och utvärderingsarbete som med olika snabb takt leder till förändringar av systemen. I direktiven till myndigheterna inför övergången till treåriga budgetramar ingår bl a att de skall undersöka vilka förändringar som är ändamålsenliga att genomföra beträffande transfereringar och statsbidragssystem. Statliga utredningar har i uppdrag att se över statens anslagssystem och även detta kommer att påverka statsbidragen och de administrativa kostnaderna.

Vi har funnit att den faktor som mest påverkar de administrativa kostnadernas storlek är den statliga styrningen och dess utformning. Det finns med andra ord möjligheter att påverka hur höga de administrativa kostnaderna för statsbidragshanteringen blir i framtiden. De statsbidrag som finansierar verksamheter i kommuner har relativt sett låga kostnader och svarar för 80 % av utgående belopp. Den mindre andelen statsbidragsbelopp som avser kostnadsersättningar har relativt sett högre kostnader. För inget av de i studien ingående statsbidragen är dock de administrativa kostnaderna av den storleksordningen att de i sig motiverar en övergång till generella bidrag.

Utvecklingen av nya statsbidragssystem synes hitintills skett inom respektive sektor vilket delvis förklarar varför det finns relativt stora skillnader i utformning och administrativa kostnader. Vid utformning av nya system anser vi det viktigt att denna sektoriella isolering bryts och att erfarenheter från andra sektorer i stället tas tillvara. Vi anser att det inom ramen för det pågående förändringsarbetet inom den statliga sektorn har skapats nya och ännu oprövade förutsättningar att ompröva existerande statsbidragssystem. I detta arbete bör de administrativa kostnaderna för statsbidragssystem vägas in.

Sammanfattningsvis har kartläggningen visat att det generella statsbidraget i studien har lägst kostnader relativt sett för den administrativa hanteringen av statsbidragen. Bland de specialdestinerade statsbidragen finns två typer som uppvisar en något olika kostnadsbild:

Den första gruppen innehåller statsbidrag som är avsedda att finansiera verksamheter i kommunen. Skolan och social omsorg är exempel på denna typ av statsbidrag. De administrativa kostnaderna är relativt sett låga och hanteringen präglas av att det inom ramen för de specialdestinerade bidragen finns stora generella inslag.

Den andra typen specialdestinerade statsbidrag utgörs av statsbidrag som helt eller delvis i efterhand ska täcka kostnader till tredje part (transfereringar). Arbetsmarknadsstödet och familjebidrag utgör exempel på denna grupp statsbidrag. Dessa präglas av att den administrativa kostnaden varierar med graden av granskning och exakthet vid utbetalningstillfällena. För denna grupp är de administrativa kostnaderna generellt sett högre än för den förra gruppen specialdestinerade statsbidrag.

Det finns också en grupp statsbidrag som inte är direkt jämförbar med de tre andra. Det gäller de statsbidrag som utgår för utvecklings- och försöksverksamhet. Dessa har genomgående högre administrativa kostnader relativt sett jämfört med andra statsbidrag. Gemensamt för dem alla är att det utgående beloppet är relativt lågt men att kostnaderna också i faktiska tal är högre än för andra statsbidrag.

Den totala administrativa kostnaden är således relativt sett låg och uppgår endast till 0,2 % av utgående statsbidragsbelopp, vilket dock motsvarar 90 Mkr. Erfarenheter från utredningsarbetet ger indikationer på att kostnaderna kan sänkas ytterligare om de specialdestinerade bidragen ges en mer generell utformning.

Februari 1989

Statsbidrag

Undersökning om hantering av statsbidrag

Regeringen (civildepartementet) har efter framställning från stat-/kommunberedningen uppdragit till Statskontoret att kartlägga kostnaderna för administration av statsbidrag. Kartläggningen sker i samarbete med Svenska Kommunförbundet.

Som ett led i arbetet gör vi nu en enkätundersökning med hjälp av Statistiska centralbyrån. Tidigare har hanteringen studerats ingående i en typkommun, nämligen Nybro.

Din kommun ingår nu i ett representativt urval om cirka 120 kommuner. Frågeblanketten har utarbetats i samarbete mellan Statskontoret, Svenska Kommunförbundet och Statistiska centralbyrån.

Vi är tacksamma om Edra svar kan vara SCB tillhanda före februari månads utgång. De lämnade uppgifterna är sekretesskyddade och hanteras endast av ett fåtal tjänstemän på SCB och Statskontoret.

På insidan av detta blad finns några anvisningar som är avsedda att underlätta ifyllandet. Om ni vill fråga om något ytterligare kontakta SCBs utredare, Erling Karlsson (telefon 08-783 50 51), eller Statskontorets utredare, Bertil Rapp (telefon 08-738 45 80) eller Katrin Westling (telefon 08-738 45 91).

Vi tackar på förhand för Er medverkan!

Erling Karlsson

Erling Karlsson
Undersökningsledare
Statistiska centralbyrån

Katrin Westling

Katrin Westling
Projektledare
Statskontoret

Läs detta innan Du fyller i svaren!

Avsikten med enkäten är att försöka uppskatta tidsåtgång och kostnader för statsbidragsadministrationen. Den viktigaste frågan är den om hur många arbetsdagar som lagts ned inom var och en av de grova personalkategorierna "chefer, handläggare och assistenter". Om Du råkar ut för gränsfall får Du skriva dagarna för den kategori som Du bedömer vara lämpligast. I redovisningen av enkäten kommer "dagsverkena" att åsättas en schablonkostnad.

Vi är väl medvetna om att fråga 4 är svår att besvara för de olika bidragstyperna. Det vi önskar är att svaren skall vara så välgrundade som möjligt för att kvaliteten i resultaten skall bli godtagbar.

Den arbetstid vi vill kunna uppskatta är för det totala administrativa arbete som förorsakas av statsbidraget ifråga. I detta ingår exempelvis att infordra underlag, göra sammanställningar, utskrifter, expediering, yttranden, kontakter samt utredningsarbete som inte skulle ha utförts annars. Kontroll, fördelning och redovisning är andra moment som normalt ingår.

Arbetsuppgifter som ingår normalt i verksamheten och som utförts oavsett om statsbidrag utgår skall inte redovisas som statsbidragsadministration. Arbete i den politiska beslutsprocessen skall heller inte räknas in.

Arbete som inte görs årligen tas med om arbetet har utförts under 1988. Hela insatsen tas då med. Någon periodisering med hänsyn till att arbetet t ex bara görs vart tredje år skall således inte göras.

För ett par av frågorna (t ex om frikommuner och kommundelsnämnder) finns naturligtvis uppgifter samlade, men av praktiska skäl ber vi ändå att Ni besvarar frågorna.

Utrymmena för "övriga synpunkter" är snålt tilltagna, men det går utmärkt att fortsätta på baksidan av respektive blad.

Vi skickar med två exemplar av frågeblanketten för att underlätta hanteringen inom kommunen.

Vid frågor eller oklarheter kring enkäten är Du välkommen att kontakta SCBs utredare, Erling Karlsson (telefon 08-783 50 51), eller Statskontorets utredare, Bertil Rapp (telefon 08-738 45 80) eller Katrin Westling (telefon 08-738 45 91).

(12)

Kommun:

(15-18)

A. ÖVERGRIPANDE FRÅGOR

1. Hur stor beräknas bruttodriftskostnaden bli för år 1988 för huvudprogram 0-8 exklusive energiverket?
(17-21)

..... miljoner kronor

2. Hur stor beräknas bruttodriftskostnaden bli för år 1988 för resp huvudprogram?

a. Utbildning? (22-25) miljoner kronor

b. Social omsorg? (26-29) miljoner kronor

c. Arbete och näringsliv? (30-33) miljoner kronor

d. Kommunikationer? (34-37) miljoner kronor

3. Hanteras statsbidragsansökningar i er kommun huvudsakligen på central eller lokal organisatorisk nivå?

(38)
☐ 1 Mestadels centralt

☐ 2 Ungefär lika mycket på båda nivåerna

☐ 3 Mestadels lokalt

4. Är kommunen en s k frikommun?

(39)
☐ 1 Nej

☐ 2 Ja, från 1984

☐ 3 Ja, från 1989

5. Fanns det någon eller några kommundelsnämnder i kommunen under 1988?

(40)
☐ 1 Ja

☐ 2 Nej

6. Hur stora kostnader, som direkt kan hänföras till statsbidragshanteringen, hade kommunen under 1988 avseende

a. Revision? (41-43) tusen kronor

b. Bokföring? (44-46) tusen kronor

7. Är kommunen väghållande enligt väglagen (1971:948)?

(47)
☐ 1 Ja

☐ 2 Nej

8. Har Du några övriga synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....
.....

B. FRÅGOR OM STATSBI DRAG FÖR GRUNDSKOLAN

Detta avsnitt avser samtliga bidrag till grundskolan, som bidrag till driften, särskilda åtgärder och trygghetsåtgärder för lärare. Utvecklingsprojekt skall dock redovisas i avsnitt E.

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

(80)

☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt

☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(81-85)

..... miljoner kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

(67-69)

a. Chefer? personer

(70-72)

b. Handläggare? personer

(73-75)

c. Assistenten? personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

(76-80)

a. Chefer? dagar

(81-85)

b. Handläggare? dagar

(86-90)

c. Assistenten? dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

(91)

☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7

☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....

7. Utnyttjas datorstöd som minskar administrationen av statsbidrag av denna typ?

(92)

☐ 1 Ja

☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

(93)

(94-97)

☐ 1 Ja, för ungefär tusen kronor

☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....

(12) ☐ 3
 (13-16) ☐ ☐ ☐ ☐

C. FRÅGOR OM STATSBIIDRAG FÖR GYMNASIESKOLAN

Detta avsnitt avser samtliga bidrag till gymnasieskolan utom utvecklingsprojekt.

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

- (19)
☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt
☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(21-26)
 miljoner kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

- (27-28)
 a. Chefer? personer
 (29-32)
 b. Handläggare? personer
 (33-35)
 c. Assisterare? personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

- (36-40)
 a. Chefer? dagar
 (41-45)
 b. Handläggare? dagar
 (46-50)
 c. Assisterare? dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

- (51)
☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7
☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....

7. Utnyttjas datorstöd i administrationen av statsbidrag av denna typ?

- (52)
☐ 1 Ja
☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

- (53)
☐ 1 Ja, för ungefär tusen kronor
☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....

D. FRÅGOR OM STATSBI DRAG FÖR VUXENUTBILDNING

Detta avsnitt avser samtliga bidrag till kommunal utbildning för vuxna.

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

(80)

☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt

☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(81-88)

..... tusen kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

(87-88)

a. Chefer? personer

(76-77)

b. Handläggare? personer

(73-74)

c. Assistenten? personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

(76-80)

a. Chefer? dagar

(81-85)

b. Handläggare? dagar

(86-90)

c. Assistenten? dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

(91)

☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7

☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....
.....

7. Utnyttjas datorstöd som minskar administrationen av statsbidrag av denna typ?

(92)

☐ 1 Ja

☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

(93)

☐ 1 Ja, för ungefär tusen kronor

(84-87)

☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....
.....

(12) ☒ ☐ ☐ ☐ ☐

(13-16) ☐ ☐ ☐ ☐

E. FRÅGOR OM STATSBI DRAG FÖR SKOLUTVECKLING

Detta avsnitt avser bidrag till projektinriktat utvecklingsarbete i grundskolan samt bidrag till lokal skolutveckling.

0. Har kommunen sökt något statsbidrag av denna typ för 1988?

- (19)
☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt
☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 1

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

- (20)
☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt
☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(21-29)
 tusen kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

- a. Chefer? (27-29) personer
 b. Handläggare? (30-32) personer
 c. Assistenten? (33-35) personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

- a. Chefer? (36-40) dagar
 b. Handläggare? (41-45) dagar
 c. Assistenten? (46-50) dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

- (51)
☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7
☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....

7. Utnyttjas datorstöd i administrationen av statsbidrag av denna typ?

- (52)
☐ 1 Ja
☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

- (53)
☐ 1 Ja, för ungefär (54-57) tusen kronor
☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....

F. FRÅGOR OM STATSBI DRAG FÖR BARNOMSORG

Detta avsnitt avser samtliga statsbidrag till barnomsorg och hemspråk i förskolan utom bidrag till utveckling och försök.

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

(90)

☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt

☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(81-88)

..... miljoner kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

(87-88)

a. Chefer? personer

(76-78)

b. Handläggare? personer

(73-75)

c. Assisterare? personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

(78-80)

a. Chefer? dagar

(81-83)

b. Handläggare? dagar

(86-88)

c. Assisterare? dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

(91)

☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7

☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....

7. Utnyttjas datorstöd i administrationen av statsbidrag av denna typ?

(92)

☐ 1 Ja

☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

(93)

☐ 1 Ja, för ungefär tusen kronor

(94-97)

☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....

(12) 4
(13-16) ☐ ☐ ☐ ☐

G. FRÅGOR OM STATSBI DRAG FÖR HEMHJÄLP/FÄRDTJÄNST

Detta avsnitt avser samtliga statsbidrag till social hemhjälp och färdtjänst.

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

- ☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt
☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(21-29) tusen kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

- a. Chefer? personer
(27-29)
b. Handläggare? personer
(30-32)
c. Assistenten? personer
(33-35)

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

- a. Chefer? dagar
(36-40)
b. Handläggare? dagar
(41-45)
c. Assistenten? dagar
(46-50)

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

- ☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7
☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....

7. Utnyttjas datorstöd i administrationen av statsbidrag av denna typ?

- ☐ 1 Ja
☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

- ☐ 1 Ja, för ungefär tusen kronor
(51-57)
☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....

H. FRÅGOR OM STATSBIIDRAG FÖR MISSBRUKARVÅRD

Detta avsnitt avser sk kommunbidrag, platsbidrag och omstruktureringsbidrag.

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt

☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(81-88)
..... tusen kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

a. Chefer? (87-88) personer

b. Handläggare? (76-78) personer

c. Assistenten? (73-75) personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

a. Chefer? (76-80) dagar

b. Handläggare? (81-85) dagar

c. Assistenten? (86-90) dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7

☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....
.....

7. Utnyttjas datorstöd i administrationen av statsbidrag av denna typ?

☐ 1 Ja

☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

☐ 1 Ja, för ungefär (84-87) tusen kronor

☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....
.....

(12) ☐ 5
 (13-16) ☐ ☐ ☐ ☐

I. FRÅGOR OM STATSBI DRAG FÖR SOCIALA PROJEKT

Detta avsnitt avser bidrag till utvecklings- och försöksverksamhet inom social omsorg, som t ex socialt behandlingsarbete.

0. Har kommunen sökt något statsbidrag av denna typ för 1988?

- (19)
☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt
☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 1

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

- (20)
☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt
☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(21-24)
 tusen kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

- a. Chefer? (27-28) personer
 b. Handläggare? (30-32) personer
 c. Assistenten? (33-35) personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

- a. Chefer? (36-40) dagar
 b. Handläggare? (41-45) dagar
 c. Assistenten? (46-50) dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

- (51)
☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7
☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....

7. Utnyttjas datorstöd i administrationen av statsbidrag av denna typ?

- (52)
☐ 1 Ja
☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

- (53)
☐ 1 Ja, för ungefär (54-57) tusen kronor
☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....

J. FRÅGOR OM STATSBI DRAG FÖR FLYKTINGMOTTAGANDE

Detta avsnitt avser bidrag för åtgärder för flyktingar, såsom schablonersättning, genomgångsbostäder, särskilda bidrag mm, men inte ersättning för ekonomiskt bistånd.

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

(60)

☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt

☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(61-68)

..... tusen kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

(67-68)

a. Chefer? personer

(70-72)

b. Handläggare? personer

(73-75)

c. Assistenten? personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

(76-80)

a. Chefer? dagar

(81-85)

b. Handläggare? dagar

(86-90)

c. Assistenten? dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

91

☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7

☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....

7. Utnyttjas datorstöd i administrationen av statsbidrag av denna typ?

(92)

☐ 1 Ja

☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

(93)

☐ 1 Ja, för ungefär tusen kronor

(94-97)

☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....

(12) ☐ 6
 (13-16) ☐ ☐ ☐ ☐

K. FRÅGOR OM STATSBIIDRAG FÖR FLYKTINGSTÖD

Detta avsnitt avser endast ersättning för utgivet ekonomiskt bistånd till flyktingar.

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

- (20)
☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt
☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(21-28)
 tusen kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

- (27-38)
 a. Chefer? personer
 (30-32)
 b. Handläggare? personer
 (33-35)
 c. Assistenten? personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

- (36-40)
 a. Chefer? dagar
 (41-45)
 b. Handläggare? dagar
 (46-50)
 c. Assistenten? dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

- (51)
☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7
☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....

7. Utnyttjas datorstöd i administrationen av statsbidrag av denna typ?

- (52)
☐ 1 Ja
☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

- (53)
☐ 1 Ja, för ungefär tusen kronor
 (54-57)
☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....

L. FRÅGOR OM STATSBIIDRAG FÖR BOSTADSBIDRAG FÖR BARNFAMILJER

Detta avsnitt avser det statskommunala bostadsbidraget till barnfamiljer.

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

(90)

☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt

☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(81-85)

..... tusen kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

(67-69)

a. Chefer? personer

(70-72)

b. Handläggare? personer

(73-75)

c. Assistenten? personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

(76-80)

a. Chefer? dagar

(81-85)

b. Handläggare? dagar

(86-90)

c. Assistenten? dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

(91)

☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7

☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....

7. Utnyttjas datorstöd i administrationen av statsbidrag av denna typ?

(92)

☐ 1 Ja

☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

(93)

☐ 1 Ja, för ungefär tusen kronor

(94-97)

☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....

(12) 7
(13-16) □ □ □ □

M. FRÅGOR OM STATSBI DRAG FÖR BOSTADSTILLÄGG

Detta avsnitt avser bidrag för kommunalt bostadstillägg för pensionärer.

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

(20)

☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt

☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(21-26)

..... tusen kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

(27-29)

a. Chefer? personer

b. Handläggare? personer

c. Assisterter? personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

(30-40)

a. Chefer? dagar

b. Handläggare? dagar

c. Assisterter? dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

(41)

☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7

☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....

7. Utnyttjas datorstöd i administrationen av statsbidrag av denna typ?

(52)

☐ 1 Ja

☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

(53)

☐ 1 Ja, för ungefär tusen kronor

☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....

N. FRÅGOR OM STATSBIIDRAG FÖR ARBETSMARKNADSINSATSER.

Detta avsnitt avser bidrag för beredskapsarbeten, introduktionsbidrag, lönebidrag, skyddat arbete, rekryteringsstöd, ungdomslag, arbetsbiträde/hjälpmiddel och dylikt.

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

(80)

☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt

☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(81-88)

..... tusen kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

(87-88)

a. Chefer? personer

(70-72)

b. Handläggare? personer

(73-75)

c. Assistenten? personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

(78-80)

a. Chefer? dagar

(81-83)

b. Handläggare? dagar

(84-86)

c. Assistenten? dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

(91)

☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7

☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....

7. Utnyttjas datorstöd i administrationen av statsbidrag av denna typ?

(90)

☐ 1 Ja

☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

(94)

☐ 1 Ja, för ungefär tusen kronor

(94-97)

☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....

(12) ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

(13-16) ☐ ☐ ☐ ☐

O. FRÅGOR OM EXTRA SKATTEUTJÄMNINGSBIDRAG.

Detta avsnitt avser extra skatteutjämningsbidrag.

0. Har kommunen sökt något statsbidrag av denna typ för 1988?

- (18)
☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt
☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 1

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

- (20)
☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt
☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(21-26)
 tusen kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

- a. Chefer? (27-28) personer
 b. Handläggare? (29-32) personer
 c. Assisterare? (33-34) personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

- a. Chefer? (35-40) dagar
 b. Handläggare? (41-46) dagar
 c. Assisterare? (47-52) dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

- (53)
☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7
☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....

7. Utnyttjas datorstöd i administrationen av statsbidrag av denna typ?

- (57)
☐ 1 Ja
☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

- (58)
☐ 1 Ja, för ungefär (59-57) tusen kronor
☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....

P. FRÅGOR OM STATSBI DRAG FÖR KOMMUNIKATIONER

Detta avsnitt avser driftsbidrag till väg- och gatuhållning mm.

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

(80)

☐ 1 Nej Försätt med nästa avsnitt

☐ 2 Ja Försätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(81-88)

..... tusen kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

(87-89)

a. Chefer? personer

(76-78)

b. Handläggare? personer

(75-78)

c. Assistenten? personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

(76-80)

a. Chefer? dagar

(81-85)

b. Handläggare? dagar

(86-90)

c. Assistenten? dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

(91)

☐ 1 Ja Försätt till fråga 7

☐ 2 Nej Försätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....

7. Utnyttjas datorstöd i administrationen av statsbidrag av denna typ?

(92)

☐ 1 Ja

☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

(93)

☐ 1 Ja, för ungefär tusen kronor

(84-87)

☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....

(12) ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

(13-16) ☐ ☐ ☐ ☐

Q. FRÅGOR OM STATSBIIDRAG FÖR REGIONALA PROJEKT

Detta avsnitt avser bidrag till regionala utvecklingsinsatser/projekt.

0. Har kommunen sökt något statsbidrag av denna typ för 1988?

- (19)
- ☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt
- ☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 1

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

- (20)
- ☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt
- ☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(21-26)

..... tusen kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

- (27-29)
- a. Chefer? personer
- (30-32)
- b. Handläggare? personer
- (33-35)
- c. Assistenten? personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

- (36-40)
- a. Chefer? dagar
- (41-45)
- b. Handläggare? dagar
- (46-50)
- c. Assistenten? dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

- (51)
- ☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7
- ☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....

7. Utnyttjas datorstöd i administrationen av statsbidrag av denna typ?

- (52)
- ☐ 1 Ja
- ☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

- (53)
- ☐ 1 Ja, för ungefär tusen kronor
- ☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....

R. FRÅGOR OM STATSBI DRAG FÖR GLESBYGDSTÖD

Detta avsnitt avser glesbygdstöd för kommersiell service/hemsändningsbidrag samt samhällelig service/godstransporter.

0. Har kommunen sökt något statsbidrag av denna typ för 1988?

(89)

☐ 1 Nej

Fortsätt med nästa avsnitt

☐ 2 Ja

Fortsätt med fråga 1

1. Erhåller kommunen något statsbidrag av denna typ för 1988?

(90)

☐ 1 Nej Fortsätt med nästa avsnitt☐ 2 Ja Fortsätt med fråga 2

2. Hur stora beräknas statsbidragen av denna typ bli för 1988?

(91-99)

..... tusen kronor

3. Hur många anställda medverkade i administrationen av statsbidragen av denna typ under 1988?

(97-99)

a. Chefer?

..... personer

b. Handläggare?

(70-72)

..... personer

c. Assistenten?

(73-75)

..... personer

4. Hur många dagar har lagts ner på administration av statsbidragen av denna typ under 1988 inom respektive kategori?

(76-80)

a. Chefer?

..... dagar

b. Handläggare?

(81-85)

..... dagar

c. Assistenten?

(86-90)

..... dagar

5. Bedöms tidåtgången under 1988 som normal?

(91)

☐ 1 Ja Fortsätt till fråga 7☐ 2 Nej Fortsätt till fråga 6

6. Vilken eller vilka faktorer har ökat eller minskat administrationstiden under 1988?

.....

7. Utnyttjas datorstöd i administrationen av statsbidrag av denna typ?

(92)

☐ 1 Ja☐ 2 Nej

8. Köpte kommunen externa ADB-tjänster som stöd i administrationen av statsbidrag av denna typ under 1988?

(93)

☐ 1 Ja, för ungefär

(94-97)

..... tusen kronor

☐ 2 Nej

9. Har Du några ytterligare synpunkter på hanteringen av statsbidrag?

.....

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
Utredningsinstitutet
Ernst Karlsson

1989-05-12

TEKNISK RAPPORT

för undersökningen

"STATSBIDRAGSHANTERING I KOMMUNERNA"

INNEHÅLL:

1. Inledning
2. Urval
3. Datainsamling
4. Svarande och bortfall
5. Guide i att läsa tabellerna
6. Tillförlitlighet

1. INLEDNING

På uppdrag av Statskontoret har Utredningsinstitutet inom Statistiska Centralbyrån (SCB) gjort en undersökning om hantering av statsbidrag i kommunerna i Sverige. Undersökningen är avsedd att vara ett led i Statskontorets uppdrag från Stat-/kommunberedningen att kartlägga kostnaderna för administration av statsbidrag. Datainsamlingen gjordes med hjälp av postenkät som datainsamlingsmetod.

2. URVAL

Populationen utgjordes av landets 284 primärkommuner. En stratifiering av urvalet skedde så att kommunerna indelades i sex kommungrupper efter befolkningsstorlek. Samtliga tre storstäder togs med i urvalet. Ur de övriga kommungrupperna drogs ett systematiskt urval med urvalsfraktion enligt tabell 1:

Kommungrupp nr	Befolkning tusental	Antal kommuner		Urvalsfraktion
		Totalt	Urvalet	
1	200-	3	3	1/1
2	100-199	8	4	1/2
3	50- 99	28	14	1/2
4	20- 49	78	39	1/2
5	10- 19	102	34	1/3
6	- 9	65	26	2/5

Urvalet omfattade totalt 120 kommuner, dvs en genomsnittlig urvalsfraktion på cirka 42 %.

3. DATAINSAMLING

Datainsamlingen skedde under februari och mars 1989. Den genomfördes som postenkät. Till de kommuner som inte svarat inom önskad tid har telefonpåminnelser gjorts i ett par omgångar för att få en så hög svarsfrekvens som möjligt.

Enkäten omfattade cirka 250 frågor som tillsammans täckte 17 olika statsbidragstyper. Frågeblanketten utarbetades av SCB i samarbete med Statskontorets arbetsgrupp. I januari testades blanketten bl a i några kommuner.

Blankettens omfattning och svårighetsgrad ledde till att oacceptabelt få kommuner svarade inom den planerade tiden. Materialet kompletterades successivt för att resultaten skulle baseras på mesta möjliga underlag.

4. SVARANDE OCH BORTFALL

Resultatet av datainsamlingen i sammanfattning:

TABELL 2.

Kommungrupp	I urvalet	Svarande	Svarande i %
1	3	3	100
2	4	4	100
3	14	13	93
4	39	37	95
5	34	27	79
6	26	21	81
Totalt	120	105	87.5

Av tabell 2 framgår att den totala svarsfrekvensen till slut pressades upp till 87,5 %, vilket vi bedömer som tillfredsställande. Bland de större kommungrupperna har samtliga utvalda kommuner medverkat. De lägsta svarsfrekvenserna har de minsta kommunerna, men även där har omkring 80 % svarat.

I tabell 3 nedan beskrivs det partiella bortfallet, dvs andelen kommuner som medverkat i undersökningen, men däremot inte lämnat uppgifter för vissa statsbidragstyper eller enstaka frågor i undersökningen. Det partiella bortfallet är betydande för vissa delar av frågeblanketten.

TABELL 3

Avsnitt	Partiellt bortfall		Avsnitt	Partiellt bortfall	
	Antal kommuner	%		Antal kommuner	%
A	0	0,0	J	6	5,0
B	2	1,7	K	2	1,7
C	3	2,5	L	0	0,0
D	2	1,7	M	4	3,3
E	2	1,7	N	6	5,0
F	1	0,8	O	3	3,3
G	1	0,8	P	2	1,7
H	1	0,8	Q	7	5,8
I	4	3,3	R	4	3,3

5. GUIDE ATT LÄSA I TABELLERNA

I tabellerna presenteras procentskattningar, antalsskattningar och medelvärden.

Skattningarna är behäftade med en viss osäkerhet, dels en slumpmässig osäkerhet beroende på att de baseras på ett urval istället för en totalundersökning, dels en systematisk osäkerhet beroende på att inte samtliga utvalda svarat.

Den slumpmässiga osäkerheten varierar beroende på procenttalets storlek och hur stort urvalet är för den redovisningsgrupp skattningen avser.

Det partiella bortfallet, dvs uteblivna svar på vissa frågor, har behandlats på skilda sätt i olika typer av tabeller.

I de tabeller där kommunernas svar redovisas efter svarsalternativen i absoluta tal och procentuellt har det partiella bortfallet i de flesta fall markerats som "Ej svar".

Behandlingen av det partiella bortfallet är betydligt mer komplicerad i de tabeller där svaren redovisas som medelvärden per kommun och kommungrupp. Eftersom antalet utvalda objekt i undersökningen är så lågt, särskilt i de två grupperna med de allra största kommunerna, är det viktigt att i varje tabellcell använda så mycket av den tillgängliga informationen som möjligt. T ex i de tabeller där antalet i statsbidragshanteringen deltagande personer resp antalet nedlagda arbetsdagar per kommun skattas har för varje personalkategori samtliga avgivna svar utnyttjats. När det gäller summakolumnen har de kommuner, för vilka svar saknas för minst en av personalkategorierna, uteslutits. Detta leder till att medelvärdet i summakolumnen ibland avviker från summan av de tre enskilda medelvärdena.

Även i tabeller där olika skattningar sätts i relation till varandra, som tabellerna -12 och -52, kan de redovisade värdena avvika från de tal som erhålls vid en direkt jämförelse mellan skattningarna. Det beror också här på att enstaka kommuner har uteslutits pga partiellt bortfall för någon av de ingående variablerna.

I tabellerna -12 redovisas skattningar av det erhållna statsbidragets storlek per kommun. Det bör påpekas att medelvärdet är beräknat per kommun som erhållit det aktuella statsbidraget.

Den systematiska osäkerheten (bortfallsbiasen) beror på hur stort bortfallet är (den vägda svarsprocenten) samt hur mycket procenttalet för denna grupp avviker från procenttalet bland de medverkande i bortfallsurvalet.

För att bedöma säkerheten i undersökningsresultaten måste man ta hänsyn till flera olika faktorer som kan ge upphov till fel i resultaten. Med fel menas här att skattningen skiljer sig från det sanna värdet i populationen.

Det totala felet i en skattning kan delas upp i en systematisk och en slumpmässig del. Det slumpmässiga felet kan beräknas och anges ofta i form av $s \cdot k$ konfidensintervall. Det är vanligt att ta skattningen ± 2 gånger standardavvikelsen, varvid man får ett 95-procentigt konfidensintervall. Ett sådant intervall innehåller med 95 procents säkerhet det värde man skulle fått om hela populationen undersökts, under förutsättning att det inte finns några systematiska fel. De systematiska felen är i allmänhet mera svåråtkomliga. Anledningen till förekomsten av systematiska fel kan t ex vara ett konsekvent felaktigt mätbeteende (om t ex flera uppgiftslämnare uppgår alltför hög tidsåtgång) m m. Bortfallet orsakar ofta systematiska fel eftersom de svarande sannolikt skiljer sig från dem som inte medverkat. Storleken på de systematiska felen kan ofta endast bli föremål för bedömning.

6.1 Olika typer av fel

De fel som förekommer i undersökningar av denna typ kan efter orsak grovt delas upp i sex grupper, nämligen

- i övertäckningsfel, dvs fel som beror på att objekt som inte tillhör undersökningspopulationen kommer med vid resultatredovisningen
- ii undertäckningsfel, dvs fel som beror på att vissa objekt i undersökningspopulationen inte ingår i urvalsramen
- iii mätfel, dvs fel som t ex kan bero på att den svarande missuppfattat frågor eller inte lämnat rätt svar (medvetet eller omedvetet)
- iv bearbetningsfel, dvs fel som kan uppkomma vid det manuella eller maskinella hanteringen av det insamlade materialet
- v bortfallsfel, dvs fel som beror på att mätvärden för vissa objekt saknas för en, flera eller alla undersökningsvariabler
- vi urvalsfel, dvs fel i skattningen som beror på att endast ett stickprov undersöks.

Täckningsfel

I denna undersökning bedömer vi att urvalsramen och urvalet varit under total kontroll, varför några som helst täckningsfel med stor sannolikhet inte föreligger.

Mätfel

Frågeblanketten var omfattande och gällde till stor del uppgifter som var krävande för uppgiftslämnarna. I anvisningarna till blanketten uppmanade vi till uppskattningar av vissa uppgifter eftersom flera av frågorna inte går att besvara faktagrundat. I vårt arbete med att kontrollera materialet har vi försökt att höja kvaliteten med de medel, som stått till buds. Vi har t ex försökt korrigera belopp, som uppenbarligen haft fel storleksordning, och korrigerat svarkombinationer som varit ologiska. Vi vill ändå varna för att svaren på frågorna om antal arbetsdagar och antal

medverkande personer är grundade på bedömningar från uppgiftslämnarna och inte innebär någon exakt mätning.

Bearbetningsfel

Även i samband med hanteringen och bearbetningen av blanketter, dataset och tabeller kan fel uppkomma. Efter dataregistreringen av svaren har en del kontroller utförts och upptäckta fel har rättats. Att systematiska fel skulle ha införts vid bearbetningen förefaller inte troligt.

Bortfallsfel

Bortfall uppstår när uppgifter saknar för ett objekt i undersökningen. Fel till följd av bortfall uppstår när kommunerna i bortfallet systematiskt skiljer sig från de svarande. I denna undersökning har bortfallet bringats ned till en låg nivå. Till yttermera visso har samtliga större kommuner svarat. I tabellen över det partiella bortfallet framgår att det totala materialet är svagare för några av avsnittet eftersom hela sidor i blanketten har varit blanka. Dessutom har vissa av de enskilda frågorna lämnats obesvarade. I resultattabellerna kan man utläsa vilket underlag, som föreligger från fall till fall. Vår samlade bedömning är att bortfelen inte har någon betydande inverkan på de föreliggande resultaten i denna undersökning.

Urvalsfel

Urvalsfelet kan diskuteras i termer av standardavvikelser och konfidensintervall.

Skattningarna är behäftade med en viss slumpmässig osäkerhet beroende på att de baseras på ett urval i stället för en undersökning av hela populationen, dvs samtliga kommuner.

Den slumpmässiga osäkerheten varierar beroende på procenttalets storlek och hur stort urvalet är för den redovisningsgrupp skattningen avser. Osäkerheten kan beräknas med ett 95-procentigt konfidensintervall, vilket med 95 procents sannolikhet inkluderar det riktiga värdet för hela populationen. Som ett hjälpmedel ger vi nedan i tabell 4 några ungefärliga storleksordningar.

Tabell 4. Approximativa konfidensintervall för olika procent skattningar och redovisningsgrupper

Procent-skattning	Redovisningsgruppens storlek			
	25	50	75	100
5%(95%)	±6,0	±4,5	±3,5	±3,0
10%(90%)	±8,5	±6,0	±5,0	±4,5
20%(80%)	±11,0	±8,0	±6,5	±5,5
30%(70%)	±13,0	±9,0	±7,5	±6,5
40%(60%)	±14,0	±10,0	±8,0	±7,0
50%	±14,0	±10,0	±8,0	±7,0

Om man vill veta om skillnaden mellan två procentskattningar är statistiskt signifikant (på 95 procents konfidensnivå) kan man använda följande grova tumregel: Skillnaden mellan de två skattningarna skall vara större än det största halva konfidensintervallet för de jämförda skattningarna.

Utfall av kommunenkäten**Läsanvisning**

I bilagan presenteras i tabeller - en för varje studerat statsbidrag - en sammanställning av vissa data ur det tabellverk som SCB tagit fram med enkäten som underlag.

För varje statsbidrag redovisas materialet uppdelat i sex kommunstorlekar; kommuner med 200' eller fler invånare, 100'-199', 50'-99', 20'-49', 10'-19' och kommuner med upp till 9' invånare.

Inom varje kommungrupp anges i procent ett medelvärde för hur många kommuner som uppgivit att de erhåller respektive inte erhåller statsbidrag. Även den andel kommuner som ej besvarat enkäten anges. I de fall kommunen särskilt ansöker om statsbidrag (gäller projektmedel) framgår detta. I den undre tabellraden redovisas genomsnittsvärden för samtliga kommuner.

Vidare redovisas för varje kommungrupp medelvärden för bruttodriftkostnaderna för respektive huvudprogram i kommunernas budget i miljoner kronor, statsbidrag i miljoner kronor samt statsbidraget räknat i procent av bruttodriftkostnaden.

Antalet personer som redovisas är ett genomsnitt för de tre personalkategorier som anges i enkäten liksom antalet arbetsdagar. Med hjälp av de schablonlöner som kommunförbundet tagit fram för de tre personalkategorierna har sedan arbetskostnaden beräknats. Denna arbetskostnad uttrycks i procent av statsbidragets storlek.

Utifrån medelvärdena har det totala utgående statsbidraget liksom den totala administrationskostnaden för rikets kommuner beräknats.

Grundskolan

Resursåtgång 1988: kommunerna

(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

Kommun- invånar- antal	Erhåller statsbidrag			Brutto- drift- kostnad utbildn Mkr	Stats- bidrag 1988 grund- skolan Mkr	Stats- bidrag i % av brutto- drift- kostn	Antal per- soner	Antal arbets- dagar	Arbets- kostnad kkr	Arbe- kost i % stat bidr
	Ja %	Nej %	Ej svar %							
- 200'	100			2.179.3	606.0	27.8	6.3	37.0	29.9	0.00
100'-199'	100			712.3	210.3	29.5	4.5	59.8	52.7	0.03
50'-99'	91.7		8.3	407.0	115.3	28.0	18.6	163.1	148.0	0.13
20'-49'	97.3		2.7	182.1	54.6	29.7	7.8	73.8	70.8	0.13
10'-19'	100			84.4	27.1	32.2	4.0	21.7	19.9	0.07
-9'	100			40.1	14.2	35.4	2.6	14.5	13.0	0.09
Totalt	98.4		1.6	172.6	51.1	29.8	6.1	47.8	44.4	0.09

Total arbetskostnad: 12,6 Mkr (67,9 personår)

Totalt statsbidrag: 14 512,4 Mkr

Gymnasieskolan

Resursåtgång 1988: kommunerna
(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

Kommun- invånar- antal	Erhåller statsbidrag			Brutto- drift- kostnad utbildn Mkr	Stats- bidrag 1988 gymn. skolan Mkr	Stats- bidrag i % av brutto- drift- kostn	Antal per- soner	Antal arbets- dagar	Arbets- kostnad kkr	Arbei- kostn i % i stat: bidr.
	Ja %	Nej %	Ej svar %							
- 200'	100			2.179.3	255.0	11.7	10.7	143	103.6	0.04
100'-199'	100			712.3	80.5	11.3	10.3	132.5	108.1	0.13
50'-99'	91.7		8.3	407.0	38.7	9.4	10.4	84.6	76.3	0.20
20'-49'	89.2	8.1	2.7	182.1	19.8	10.6	5.5	40.9	36.3	0.18
10'-19'	51.9	44.4	3.7	84.4	9.1	9.2	3.7	25.4	22.9	0.25
-9'	38.1	61.9		40.1	1.9	4.5	2.3	7.1	6.1	0.32
Totalt	64.7	32.4	2.9	172.6	23.4	10.2	5.5	43.1	38.0	0.16

Total arbetskostnad: 6,9 Mkr (39,7 personår)

Totalt statsbidrag: 4 306,6 Mkr

Kommunal vuxenutbildning

Resursåtgång 1988: kommunerna

(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

Kommun- invånar- antal	Erhåller statsbidrag			Brutto- drift- kostnad utbildn Mkr	Stats- bidrag 1988 Mkr kom- vux	Stats- bidrag i % av brutto- drift- kostn	Antal per- soner	Antal arbets- dagar	Arbets- kostnad kkkr	Arbe- kostnad i % , stat: bidr
	Ja %	Nej %	Ej svar %							
- 200'	100			2 179.3	64.9	3.0	7.3	25.3	20.3	0.03
100'-199'	100			712.3	14.1	2.0	4.8	34.3	31.1	0.22
50'-99'	91.7		8.3	407.0	8.3	2.0	7.5	40.4	36.0	0.48
20'-49'	97.3		2.7	182.1	3.6	2.0	3.9	23.8	21.1	0.58
10'-19'	100			84.4	1.6	1.8	2.3	16.4	14.9	0.99
-9'	100			40.1	0.9	2.2	2.3	12.1	12.2	1.46
Totalt	98.4		1.6	172.6	3.7	2.1	3.3	20.2	18.4	0.52

Total arbetskostnad: 5,1 Mkr (28,2 personår)

Totalt statsbidrag: 1 038,9 Mkr

Statsbidrag för utvecklings- och försöksverksamhet, skolan

Resursåtgång 1988: kommunerna
(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

Kommun- invånar- antal	Har ej sökt bidrag %	Sökt men ej fått %	Sökt och fått %	Ej svar %	Brutto- drift- kostn utbildn Mkr	Stats- bidrag 1988 glesb. stöd Mkr	Stats- bidrag i % av brutto- drift- kostn	Antal per- soner	Antal arbets- dagar	Arbets- kostnad kkr	Arbet- kostn i % a stats bidr.
- 200'			100		2 179.3	7.2	0.3	4.0	18.3	15.6	0.22
100'-199'			100		712.3	5.6	0.8	3.0	111.3	84.3	1.49
50'-99'			91.7	8.3	407.0	3.0	0.7	19.4	106.2	95.1	2.98
20'-49'		2.7	94.6	2.7	182.1	1.4	0.7	11.5	50.2	44.9	3.32
10'-19'			100		84.4	1.0	1.2	6.1	16.1	15.7	1.67
-9'	4.8		95.2		40.1	0.3	0.6	3.4	6.1	6.3	2.50
Totalt	1.1	0.7	96.6	1.6	172.6	1.3	0.8	8.1	33.7	30.3	2.34

Totalt arbetskostnad: 8,3 Mkr (46,3 personår)

Totalt statsbidrag: 368,9 Mkr

Kommunal barnomsorg och hemspråksträning i förskolan

Resursåtgång 1988: kommunerna

(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

Kommun- invånar- antal	Erhåller statsbidrag			Brutto- drift- kostnad soc oms 1988 Mkr	Stats- bidrag 1988 Mkr	Stats- bidrag i % av brutto- drift- kostn	Antal per- soner	Antal arbets- dagar	Arbets- kostnad kkr	Arbe- kostn i % stat: bidr
	Ja %	Nej %	Ej svar %							
- 200'	100			4 515	650	14	36	181	150	0.02
100'-199'	100			956	163	17	14	31	24	0.01
50'-99'	92		8	477	82	17	9	10	8	0.01
20'-49'	100			189	33	18	6	10	8	0.02
10'-19'	100			83	13	15	4	6	5	0.04
-9'	100			43	6	13	3	7	6	0.11
Riket	99		1	213	35	16	5	11	9	0.03

Total arbetskostnad: 2,5 Mkr (15,1 personår)

Totalt statsbidrag: 9 800 Mkr

Social hemhjälp och färdtjänst

Resursåtgång 1988: kommunerna

(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

(siffror inom parentes inkl kommuner i Stockholms län)

Kommun- invånar- antal	Erhåller statsbidrag			Brutto- drift- kostnad 1988 soc oms Mkr	Stats- bidrag 1988 Mkr	Stats- bidrag i % av brutto- drift- kostn	Antal per- soner	Antal arbets- dagar	Arbets- kostnad kkr	Arbe- kost i % stat bidr
	Ja %	Nej %	Ej svar %							
- 200'	100			2 927 (4 515)	134 178	5 4	25 17	25 30	22 26	0.02 0.01
00'-199'	100			956	41	4	7	9	7	0.02
50'-99'	90 (92)		10 8	467 477	23 21	5 4	2 3	11 11	11 10	0.05 0.05
20'-49'	100			180 (189)	9 9	5 5	2 2	4 4	3 3	0.03 0.04
10'-19'	100			83	4	5	2	3	2	0.06
-9'	100			43	3	7	2	4	4	0.13
Riket	99		1	178 (213)	9 10	5 5	2 2	4 5	4 4	0.04 0.04

Total arbetskostnad: 1,0 (1,1) Mkr, 5,9 (6,4 personår)

Totalt statsbidrag: 2 300 (2 700) Mkr

Missbrukarvård m m

Resursåtgång 1988: kommunerna
(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

Kommun- invånar- antal	Erhåller statsbidrag			Brutto- drift- kostnad soc oms 1988 Mkr	Stats- bidrag 1988 Mkr	Stats- bidrag i % av brutto- drift- kostn	Antal arbets- dagar	Arbets- kostnad kkkr	Arbets- kostn. i % av stats- bidr.
	Ja %	Nej %	Ej svar %						
- 200'	100			4 515	87	2	15	13	0,01
100'-199'	100			956	14	1	2	2	0,01
50'-99'	92		8	477	4	1	1	1	0,01
20'-49'	84	16		189	2	1	2	1	0,07
10'-19'	85	15		83	0,5	0,6	1	1	0,10
-9'	90	10		43	0,2	0,4	1	1	0,49
Riket	87	12	1	213	3	1	1	1	0.04

Total arbetskostnad: 0,3 Mkr (1,5 personår)

Totalt statsbidrag: 658 Mkr

Utvecklings- och försöksverksamhet

Resursåtgång 1988: kommunerna

(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

Kommun- invånar- antal	Har ej sökt bidrag %	Sökt men ej fått %	Sökt och fått %	Ej svar %	Brutto- drift- kostn soc oms 1988 Mkr	Stats- bidrag 1988 Mkr	Stats- bidrag i % av brutto- drift- kostn	Antal per- soner	Antal arbets- dagar	Arbets- kostnad kkr	Arb- kost i % sta bid
- 200'			100		4 515	3.3	0.1	9	40	35	0.7%
00'-199'			100		956	0.8	0.1	4	4	3	0.5%
50'-99'	17	-	67	17	477	0.5	0.1	3	6	6	1.2%
20'-49'	57	5	38	-	189	0.3	0.2	2	6	6	2.3%
10'-19'	67	7	19	7	83	0.1	0.2	3	4	3	2.1%
-9'	81	10	10	-	43	0.3	0.6	2	4	4	1.0%
riket	60	6	30	4	213	0.5	0.1	3	6	6	1.3%

Total arbetskostnad: 0,5 Mkr (2,6 personår)

(Siffran avser kommuner som sökt och fått bidrag - uppgift saknas om kostnad för de kommuner som sökt men inte fått bidrag - 18 kommuner.)

Totalt statsbidrag: 39,3 Mkr

Åtgärder för flyktingar

Ekonomiskt stöd

Resursåtgång 1988: kommunerna

(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

Kommun- invånar- antal	Erhåller statsbidrag			Brutto- drift- kostnad soc oms 1988 Mkr	Stats- bidrag 1988 Mkr	Stats- bidrag i % av brutto- drift- kostn	Antal per- soner	Antal arbets- dagar	Arbts- kostnad kkr	Arbets- kostn. i % av stats- bidr.
	Ja %	Nej %	Ej svar %							
- 200'	100			4 515	118	3	8	709	579	0.49
100'-199'	100			956	23	2	6	189	140	0.62
50'-99'	92		8	477	8	2	3	44	29	0.34
20'-49'	97	3		189	3	2	3	22	16	0.49
10'-19'	92	4	4	83	2	2	2	7	6	0.37
-9'	86	14		43	1	3	2	5	4	0.33
Riket	93	5	2	213	5	2	3	28	21	0.46

Total arbetskostnad: 5,6 Mkr (37,2 personår)

Totalt statsbidrag: 1 200 Mkr

Flyktningmottagning

Resursåtgång 1988: kommunerna
(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

Kommun- invånar- antal	Erhåller statsbidrag			Brutto- drift- kostnad soc oms 1988 Mkr	Stats- bidrag 1988 Mkr	Stats- bidrag i % av brutto- drift- kostn	Antal per- soner	Antal arbets- dagar	Arbets- kostnad kkr	Arbets- kostn. i % av stats- bidr.
	Ja %	Nej %	Ej svar %							
- 200'	100			4 515	37	1	5	415	356	0.81
100'-199'	50		50	956	15	1	12	134	93	0.64
50'-99'	83		17	477	3	1	3	15	11	0.36
20'-49'	97		3	189	1	1	2	16	12	0.86
10'-19'	96		4	83	1	1	2	5	4	0.47
-9'	86	14		43	1	2	2	6	5	0.74
Riket	92	3	5	213	2	1	2	15	12	0.66

Total arbetskostnad: 3,1 Mkr (19,4 personår)

Totalt statsbidrag: 500 Mkr

Arbetsmarknad

Resursåtgång 1988: kommunerna

(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

Kommun- invånar- antal	Erhåller kommunalt statsbidrag			Brutto- drift- kostnad arb.när.liv Mkr	Stats- bidrag 1988 arb.m.ins Mkr	Stats- bidrag i % av brutto- drift- kostn	Antal per- soner	Antal arbets- dagar	Arbets- kostnad kkr	Arbe- kostn i % stat: bidr
	Ja %	Nej %	Ej svar %							
- 200'	100.0	0	0	480.0	68.1	14.2	6.3	179.3	4.0	0.2
100'-199'	75.0	0	25.0	95.3	26.1	28.4	3.0	31.5*)	27.30	0.09
50'-99'	91.7	0	8.3	67.0	9.7	14.3	4.4	65.9	46.1	0.48
20'-49'	94.6	0	5.4	22.5	6.5	30.1	3.0	35.3	27.1	0.45
10'-19'	92.6	3.7	3.7	8.3	2.4	31.5	2.2	34.1	26.4	1.08
-9'	90.5	4.8	4.8	11.0	2.0	18.5	3.3	17.9	14.9	0.74
Totalt	92.1	2.4	5.4	26.0	5.5	21.4	3.0	35.8	27.4	0.51

Total arbetskostnad: 7,2 Mkr (47 personår)

Totalt statsbidrag: 1 443,4 Mkr

Extra skatteutjämningsbidrag

Resursåtgång 1988: kommunerna

(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

Kommun- invånar- antal	Har ej sökt bidrag %	Sökt men ej fått %	Sökt och fått %	Ej svar %	Stats- bidrag 1988 Mkr	Antal per- soner	Antal arbets- dagar	Arbets- kostnad kkr	Arbets- kostn. i % av stats- bidr.
- 2000'	66.7	33.3	0	0	0	0	0	0	0
100'-1999'	25.0	50.0	0	25.0	0	0	0	0	0
50'-99'	66.7	0	25.0	8.3	1.3	0.3	0.3	0.20	0.02
20'-49'	67.6	13.5	16.2	2.7	4.4	1.0	1.2	1.13	0.03
10'-19'	44.4	25.9	25.9	3.7	3.7	1.1	1.4	1.48	0.04
-9'	38.1	4.8	57.1	0	3.9	1.6	2.6	2.48	0.06
Totalt	51.2	15.9	29.3	3.6	3.7	1.2	1.8	1.77	0.05

Total arbetskostnad: 0,2 Mkr (1,1 personår)

Totalt statsbidrag: 10 183 Mkr

Driftbidrag statskommunala vägar

Resursåtgång 1988: kommunerna

(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

Kommun- invånar- antal	Brutto- drift- kostnad kommun Mkr	Stats- bidrag 1988 Mkr	Stats- bidrag i % av brutto- driftkostn kommun	Antal per- soner	Antal arbets- dagar	Arbets- kostnad kkr	Arbets- kostn. i % av stats- bidr.
- 200'	1 085.3	75.7	7.0	4.7	108.7	76.19	0.1
100'-199'	196.8	13.1	6.6	3.0	16.3	12.34	0.1
50'-99'	71.8	6.7	9.3	3.8	10.1	7.95	0.12
20'-49'	32.0	2.8	8.7	2.6	5.3	4.9	0.18
10'-19'	12.3	1.3	10.7	3.0	6.5	5.89	0.45
-9'	-	0	-	0	0	0	0
Totalt	83.1	6.5	7.8	3.0	10.5	8.42	0.13

Total arbetskostnad: 0,8 Mkr (5,3 personår)

Totalt statsbidrag: 655,4 Mkr

I tabellen redovisas resultatet av enkäten sedan icke
väghållande kommuner rensats bort, alla kommuner i
tabellen har således fått bidrag.

Bostadsbidrag till barnfamiljer

Resursåtgång 1988: kommunerna

(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

Kommun- invånar- antal	Erhåller statsbidrag			Stats- bidrag 1988 Mkr	Antal personer	Antal arbets- dagar	Arbets- kostn kkr	Arbets- kostn. i % av stats- bidr.
	Nej %	Ja %	Ej svar %					
-2000'		100		76.2	4.3	28.0	23.4	0.03
100'-1999'		100		23.9	2.5	2.3	1.8	0.01
50'-999'		100		11.5	2.2	5.2	4.3	0.04
20'-499'	2.7	97.3		4.5	1.6	17.6	13.8	0.31
10'-199'		100		2.3	1.3	13.0	8.1	0.36
-9'		100		1.2	1.3	10.5	8.3	0.71
Tot	0.7	99.3		4.9	1.5	12.8	9.9	0.2

Total arbetskostnad; 2,8 Mkr (18 personår)

Totalt statsbidrag: 1 377 Mkr

Familjebidrag

Resursåtgång 1988: kommunerna

(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

Kommun- invånar- antal	Erhåller statsbidrag			Stats- bidrag 1988 Mkr	Antal arbets- dagar	Arbets- kostn kkr	Arbets- kostn. i % av stats- bidr.
	Nej %	Ja %	Ej svar %				
-200'	100			11	19	18	0.17
100'-199'	75	25		4	9	8	0.21
50'-99'	71	29		2	5	4	0.22
20'-49'	72	28		1	6	5	0.49
10'-19'	65	35		0.4	6	5	1.27
-9'	62	38		0.2	3	2	1.32
Riket	68	32		1	5	5	0.52

Total arbetskostnad: 1,3 Mkr (7,6 personår)

Totalt statsbidrag: 249 Mkr

Glesbygdsstöd - hemsändningsbidrag

Resursåtgång 1988: kommunerna

(medelvärden per kommunstorlek och för riket)

Kommun- invånar- antal	Har ej sökt bidrag %	Sökt men ej fått %	Sökt och fått %	Ej svar %	Brutto- drift- kostn arb.liv.när 1988 Mkr	Stats- bidrag 1988 glesb. stöd Mkr	Stats- bidrag i % av brutto- drift- kostn	Antal per- soner	Antal arbets- dagar	Arbets- kostnad kkkr	Arbets- kostnad i % stat bidr
- 200*	66.7	0	0	33.3	480.0	0	0	0	0	0	
100'-199'	50.0	0	50.0	0	95.3	0.032	0	1.0	1.0	0.93	2.6
50'-99'	25.0	8.3	58.3	8.3	67.0	0.076	0.1	1.4	2.8	2.00	2.6
20'-49'	48.6	0	45.9	5.4	22.5	0.027	0.1	1.1	2.3	1.84	6.8
10'-19'	51.9	0	48.1	0	8.3	0.021	0.3	1.4	1.6	1.23	5.9
-9'	38.1	4.8	57.1	0	11.0	0.028	0.3	1.3	1.4	1.21	4.3
Totalt	45.3	1.9	50.1	2.7	26.0	0.031	6.80	1.3	1.8	1.45	4.8

Total arbetskostnad: 0,207 Mkr (1,3 personår)

Totalt statsbidrag: 4,4 Mkr

KUNGL. BIBL.
1990-10-01
STOCKHOLM

Statens offentliga utredningar 1990

Kronologisk förteckning

1. Företagsförvärv i svenskt näringsliv. I.
2. Överklagningsrätt och ekonomisk behovsprövning inom socialtjänsten. S.
3. En idrottshögskola i Stockholm - struktur, organisation och resurser för en självständig högskola på idrottens område. U.
4. Transportrådet. K.
5. Svensk säkerhetspolitik i en föränderlig värld. Fö.
6. Förbud mot tjänstehandel med Sydafrika m.m. UD.
7. Lagstiftning för reklam i svensk TV. U.
8. Samhällsstöd till underhållsbidragsberättigade barn. Idéskisser och bakgrundsmaterial. S.
9. Kostnader för fastighetsbildning m. m. Bo.
10. Strömgatan 18 - Sveriges statsministerbostad. SB.
11. Vidgad vuxenutbildning för utvecklingsstörda. U.
12. Meddelarrätt. Ju.
13. Översyn av sjölagen 2. Ju.
14. Långtidsutredningen 1990. Fi.
15. Beredskapen mot oljeutsläpp till sjöss. Fö.
16. Storstads trafik 5 - ett samlat underlag. K.
17. Organisation och arbetsformer inom bilateralt utvecklingsbistånd. UD.
18. Lag om folkbokföringsregister m.m. Fi.
19. Handikapp och välfärd? - En lägesrapport. S.
20. Välfärd och segregation i storstadsregionerna. SB.
21. Den elintensiva industrin under kärnkraftsavvecklingen. ME.
22. Den elintensiva industrin under kärnkraftsavvecklingen. Bilagedel. ME.
23. Tomträttsavgäld. Bo.
24. Ny kommunallag. C.
25. Konkurrensen inom livsmedelssektorn. C.
26. Förmånssystemet för värnpliktiga m. fl. Fö.
27. Post & Tele - Affärsverk med regionalt och socialt ansvar. K.
28. Att följa upp kommunal verksamhet - En internationell utblick. C.
29. Tobakslag. S.
30. Översyn av upphovsrättslagstiftningen. Ju.
31. Perspektiv på arbetsförmedlingen. A.
32. Staden. SB.
33. Urban Challenges. SB.
34. Stadsregioner i Europa. SB.
35. Storstädernas ekonomi 1982-1996. SB.
36. Storstadsliv. Rika möjligheter - hårda villkor. SB.
37. Författningsreglering av nya importrutiner m.m. Fi.
38. Översyn av naturvårdslagen m.m. ME.
39. Konstnärens villkor. U.
40. Kärnkraftsavveckling - kompetens och sysselsättning. ME.
41. Tio år med jämställdhetslagen - utvärdering och förslag. C.
42. Internationellt ungdomsutbyte. C.
43. Förenklad statistikreglering; med förslag till lag om den statliga statistikframställningen. C.
44. Demokrati och makt i Sverige. SB.
45. Kapitalavkastningen i bytesbalansen. Fi.
46. Särskild skatt i den finansiella sektorn. Fi.
47. Beskattning av stipendier. Fi.
48. Samhällsstöd till underhållsbidragsberättigade barn, del III. S.
49. Arbete och hälsa. A.
50. Ny folkbokföringslag. Fi.
51. SÄPO Säkerhetspolisens arbetsmetoder, personalkontroll och meddelarfrihet. C.
52. Utbyte av utländska körkort. K.
53. I skuggan av de stora - De mindre partiernas villkor i kommunalpolitiken. C.
54. Arbetslivsforskning - Inriktning, organisation, finansiering. A.
55. Flygplats 2000 - De svenska flygplatserna i framtiden. K.
56. Skatt på lotterier och spel. Fi.
57. Personalutbildning inom totalförsvaret. Fö.
58. Konkurrens i inrikesflyget. C.
59. Sätt värde på miljön! Miljöavgifter och andra ekonomiska styrmedel. M.
60. Skada av vilt. Jo.
61. Skärpt tillsyn - huvuddrag i en reformerad datalag. Ju.
62. Konkurrensen inom bygg/bosektorn. C.
63. Svensk lönestatistik. C.
64. Årlig revision i statsförvaltningen. C.
65. Folkhögskolan i framtidsperspektiv. U.
66. Det fria bildningsarbetet. Debattinlägg om folkbildningen och folkhögskolan i framtiden. U.
67. Återbetalning av mervärdeskatt till utländska företagare. Fi.
68. Vad kostar ett statsbidrag? C.

Statens offentliga utredningar 1990

Systematisk förteckning

Statsrådsberedningen

Strömgatan 18 - Sveriges statsministerbostad. [10]
Välfärd och segregation i storstadsregionerna. [20]
Staden. [32]
Urban Challenges. [33]
Stadsregioner i Europa. [34]
Storstädernas ekonomi 1982-1996. [35]
Storstadsliv. Rika möjligheter- hårda villkor. [36]
Demokrati och makt i Sverige. [44]

Justitiedepartementet

Meddelarrätt. [12]
Översyn av sjölagen 2. [13]
Översyn av upphovsrättslagstiftningen. [30]
Skärpt tillsyn - huvuddrag i en reformerad datalag. [61]

Utrikesdepartementet

Förbud mot tjänstehandel med Sydafrika m.m. [6]
Organisation och arbetsformer inom bilateralt utvecklingsbistånd. [17]

Försvarsdepartementet

Svensk säkerhetspolitik i en föränderlig värld. [5]
Beredskapen mot oljeutsläpp till sjöss. [15]
Förmånssystemet för värnpliktiga m. fl. [26]
Personalutbildning inom totalförsvaret. [57]

Socialdepartementet

Överklagningsrätt och ekonomisk behovsprövning inom socialtjänsten. [2]
Samhällsstöd till underhållsbidragsberättigade barn. Idéskisser och bakgrundsmaterial. [8]
Handikapp och välfärd? - En lägesrapport. [19]
Tobakslag. [29]
Samhällsstöd till underhållsbidragsberättigade barn, del III. [48]

Kommunikationsdepartementet

Transportrådet. [4]
Storstads trafik 5 - ett samlat underlag. [16]
Post & Tele - Affärsverk med regionalt och socialt ansvar. [27]
Utbyte av utländska körkort. [52]
Flygplats 2000 - De svenska flygplatserna i framtiden. [55]

Finansdepartementet

Långtidsutredningen 1990. [14]
Lag om folkbokföringsregister m.m. [18]
Författningsreglering av nya importrutiner m.m. [37]
Kapitalavkastningen i bytesbalansen. [45]
Särskild skatt i den finansiella sektorn. [46]
Beskattning av stipendier. [47]
Ny folkbokföringslag. [50]
Skatt på lotterier och spel. [56]
Återbetalning av mervärdesskatt till utländska företagare. [67]

Utbildningsdepartementet

En idrottshögskola i Stockholm - struktur, organisation och resurser för en självständig högskola på idrottens område. [3]
Lagstiftning för reklam i svensk TV. [7]
Vidgad vuxenutbildning för utvecklingsstörda. [11]
Konstnärens villkor. [39]
Folkhögskolan i framtidsperspektiv. [65]
Det fria bildningsarbetet. Debattinlägg om folkbildningen och folkhögskolan i framtiden. [66]

Jordbruksdepartementet

Skada av vilt. [60]

Arbetsmarknadsdepartementet

Perspektiv på arbetsförmedlingen. [31]
Arbete och hälsa. [49]
Arbetslivsforskning - Inriktning, organisation, finansiering. [54]

Bostadsdepartementet

Kostnader för fastighetsbildning m. m. [9]
Tomträttsavgäld. [23]

Industridepartementet

Företagsförvärv i svenskt näringsliv. [1]

Civildepartementet

Ny kommunallag. [24]
Konkurrensen inom livsmedelssektorn. [25]

Statens offentliga utredningar 1990

Systematisk förteckning

Att följa upp kommunal verksamhet - En internationell utblick. [28]
Tio år med jämställdhetslagen - utvärdering och förslag. [41]
Internationellt ungdomsutbyte. [42]
Förenklad statistikreglering; med förslag till lag om den statliga statistikframställningen. [43]
SÄPO Säkerhetspolisens arbetsmetoder, personalkontroll och meddelarfrihet. [51]
I skuggan av de stora - De mindre partiernas villkor i kommunalpolitiken. [53]
Konkurrens i inrikesflyget. [58]
Konkurrensen inom bygg/bosektorn. [62]
Svensk lönestatistik. [63]
Ärlig revision i statsförvaltningen. [64]
Vad kostar ett statsbidrag? [68]

Miljö- och energidepartementet

Den elintensiva industrin under kärnkraftsavvecklingen. [21]
Den elintensiva industrin under kärnkraftsavvecklingen. Bilagedel. [22]
Översyn av naturvårdslagen m.m. [38]
Kärnkraftsavveckling - kompetens och sysselsättning. [40]

Miljödepartementet

Sätt värde på miljön! Miljöavgifter och andra ekonomiska styrmedel. [59]